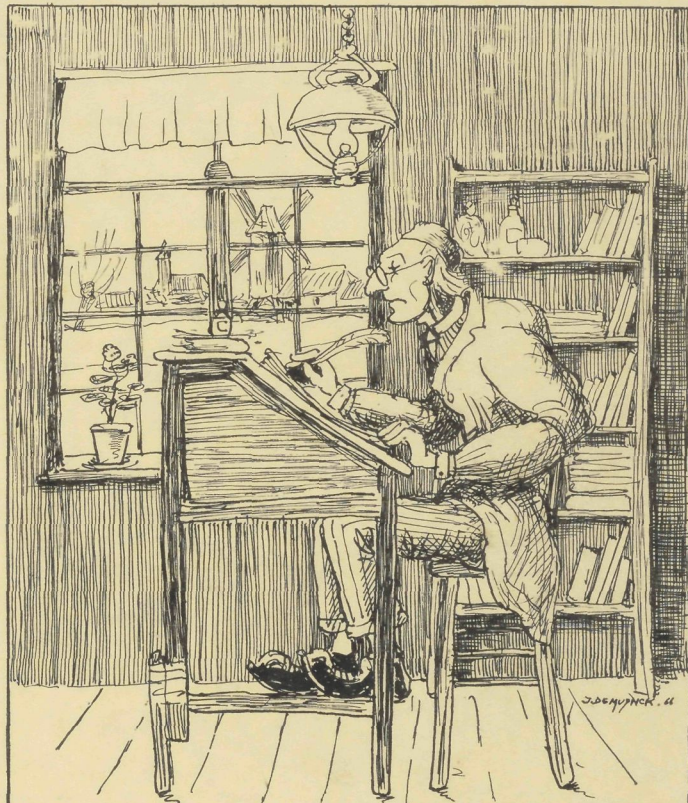

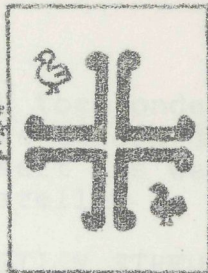
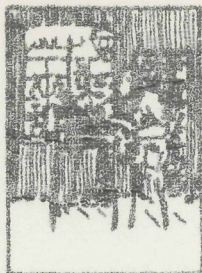
HEEMKRING

TER CUERE

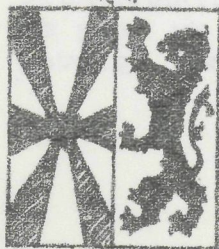

TER CUERE BREDENE

jaarboek 1971

Der
Guere
Jaarboek
1971

Wij rekenen U toch onder de
I0 à I2 trouwe lezers die men
in het oog heeft als we jaar-
boeken samenstellen .

(Vrij naar STIJN STREUVELS)

V O O R W O O R D M E T I N H O U D S O P G A V E

=====

Beste Vrienden ,

Goede wil ontbrak niet , geld wel ! Dus had het beter kunnen zijn . Maar we zaten in 1971 gekuld met laag lidgeld en hoge bouwkosten en dat zegt alles . Bladvulling hadden we genoeg want de pitjesbak heeft beslist wat al of niet zou afgedrukt worden . Medewerkers ten optel maar hierdoor zaten we in de rats wat de nummering van de bladzijden betreft . Geen schrik echter : het volgend artikel komt altijd na het vorige . Het is dus niet moeilijk .

Eerst komt de LEDENLIJST . Daar kunt ge zien of ge u in goed gezelschap bevindt . We zijn al een sterke groep geworden en allen te zamen geraken we niet in ons HEEM , zelfs als we vrouwen en kinderen thuislaten . Stel eens voor dat al die leden willen MEEWERKEN ! Neen , dat kan niet .....

Aansluitend volgt : AKTIVITEITEN 1971 . Ge zult zien hoeveel ge gemist hebt .

Dan volgt jeugdig-fris de WIJSHEID UIT GROOTMOEDERS TIJD (II) van onze Nora Hallemeesch . Zien we haar niet veel dan horen we regelmatig van heer . We hopen dat het voortduurt . Raymond Mahieu heeft weer zijn best gedaan voor de illustratie .

We hadden nog een en ander op vat liggen van het echtpaar Geselle- Terreyn . Dat is nu afgetrokken : Lijsten met oorlogsslachtoffers en weggevoerden van 1914-1918 en ook een paar SCHETSEN . Gezien wij allen steeds A.B.N. spreken zijn deze opgesteld in dialect om onze oude spreektaal wat aan te scherpen .

Nu mag er weer een prentje komen en daarom iets over ZICHTKAARTEN . Er is daar eentje bij met de oude vismijn en daarom gaan we verder met een en ander ROND DE OUDE VISMIJN , ook gevolgd door een Oostendse schets .

Daarmee zitten we in Oostende - gevaarlijk is dat - want nu krijgen we OOSTENDE VERSMELT van Pol Ralph . Wie nog niet weet wie dat is kan inlichtingen krijgen op het politiebureau , afdeling " gevonden voorwerpen " .

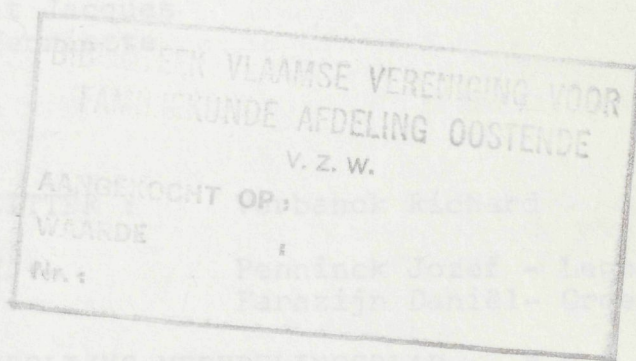
Voor we aan de zware taarten beginnen een BRIEF GESCHREVEN IN HET JAAR 1798 over het geval Popham . We weten al dat de post niet rap gaat , maar toch .....

Hierop volgt een BREDENSE KERSTLEGENDE . Kerstdag is natuurlijk lang voorbij maar deze die het ineenstak schrijft zoals hij klapt , en dat is niet rap . En er komen nog Kerstdagen.

Voor dezen die een FERRARISKAART hebben en voor de velen die , hopelijk , nog een zullen kopen , volgt een bespreking van de kaart , samen met de MEMOIRES .

En om te sluiten KERCKEREKENINGHEN UIT HET JAER 1772 . Ge leest alle dagen een stukje of ge leest het niet . In ieder geval zult ge binnen tien jaar blij zijn dat ge het hebt . We kennen dat !

De Samenstellers

H E E M K R I N G " T E R C U E R E " E I N D E 1 9 7 1

+++++

BEHEERRAAD :

Hoofdman Belpaeme Noël
Onderhoofdman Eeckhout Raoul
Secretaris Van Steenkiste Roland
Penningmeesteres Defever Julia - postrekening 547808

COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN VAN DE GEMEENTE BREDENE

Burgemeester Albert Claeys
Schepenen Lagast Raymond
Van Hooren Raymond
Beeckaert Roger

MEDEBEHEERDERS

Cattrijsse Willy
Desopper Georges
Devriendt Willy
Fischer André
Fonteyne Gilberte
Geselle Camille
Gevaert Fernand
Landsoght Jacques
Terrey Henriette

EREVOORZITTER : Verbanck Richard

ERELEDEN : Penninck Jozef - Legeweg 133 Sint Andries
Farazijn Daniël- Croeningestr 77 Gent

TWEEMAANDELIJKS MEDEDELINGSBLAD : R O E P S T E E N

+++++

+++++

+++

+

Ledenlijst 2

DEBEUCKELAERE OSCAR	DORPSTRAAT 75	BREDENE
DEBLAUWE RAOUL	BUURTSPOORWEGSTRAAT 2	
DE BOUVERY ARNOLD	GOLFSTRAAT 31	
DEBROCK MARCEL	NIEUWSTRAAT 76	
DEBRUYNE RICHARD	LEEUWERIKKENSTRAAT 184	OOSTENDE
DEBRUYNE VALERE	JACOB BESAGESTRAAT 57	OOSTENDE
DECOUTER YVONNE	SLUIZENSTRAAT 98	BREDENE
DECRAECKER JOZEF	DUINENSTRAAT 334 A	
DECROOS HENRI	VAARTDIJK NOORD I	OOSTENDE
DECROOS JAN	RINGLAAN ZUID I53	DE HAAN
DECUYPER ELISABETH	DRIFTWEG I75	BREDENE
DEFEVER GERARD	PRINSES ELISABETHLAAN 45	
DEFEVER JULIA	ROZENLAAN 2I	
DEFEVER MADELEINE	PRINSES ELISABETHLAAN 29	
DEFEVER MARGPIET	ROZENLAAN 2I	
DEFURNE HERMAN	DE RUDDERSTRAAT 6	OOSTENDE
DEKEYSER ANDRE	KAPELLESTRAAT 235	BREDENE
DEKONINCK RAF	A. DELEUSTRAAT 42	ICHTEGEM
DELAERE ERIC	BRUGSE STEENWEG 57	BREDENE
DELAERE GEORGES	FRITZ VINCKELAAN 4	
DELEU REDGY	GENTSTRAAT 38	
DE LILLE GEORGES	BUURTSPOORWEGSTRAAT 55	
DEMEERE HENRI	KONINGSTRAAT 76	OOSTENDE
DEMUYT LUC	DORPSTRAAT I23	BREDENE
DENOO REMY	PRINSES MARIE JOSELAAN 9	
DE PONTTHIEU GIOVANNI	VINKENSTRAAT 23	OOSTENDE
DEPOORTER EDDY	SPAARZAAMHEIDSTRAAT I5	BREDENE
DEPOORTER JEROME	D°	
DEPUTTER GEORGES	PRINS KARELLAAN 6	
DERINCK KAMIEL	PROCESSIEWEG 6	AARTRIJKE
DERINCK URBAIN	KAPELLESTRAAT 7	BREDENE
DEROO GILBERT	NUKKERSTRAAT 25	
DEKUDDER ROGER	FRANS PROVOOSTPLEIN 7	
DESOPPER GEORGES	BRUGSE STEENWEG I B	
D'EVERLANGE LEON	PRINSES ELISABETHLAAN 25	
DEVOS FERNAND	RUITERLAAN 8	
DEVRIENDT WILLY	BRUGSE STEENWEG 5I	
DEVOS ROGER	KAPELLESTRAAT 307	
DEWULF GEORGES	DORPSTRAAT I7	
D'HULST ROGER	DERBYLAAN I3	
DUBOIS RENE	COUPURESTRAAT 20	
DUCHATEAU FRANCOIS	PETER BENOITLAAN 20 A	
EECKHOUT RAOUL	WAGENMAKERSTRAAT I	
EEREBOUT ROGER	DORPSTRAAT I32	
EERWAARDE ZUSTERS	DORPSTRAAT I44	
EERWAARDE ZUSTERS	NUKKERSTRAAT IO6	
EERWAARDE ZUSTERS	PETER BENOITLAAN 2I	
ENEMAN JULES	DRIFTWEG 45	

Ledenlijst 3

EVERAERDT PIERRE	DUINENSTRAAT 13	BREDENE
FAICT HERMAN	NIEUWSTRAAT 27	
FEYS HENRI	COCKERILLSTRAAT 8	OOSTENDE
FISCHER ANDRE	VERBONDENENLAAN 9	
FISCHER KAREL	MOLENSTRAAT 92	
FONTEYNE GILBERTE	VERBONDENENLAAN 9	
FRANCIER JAAK	TORHOUSE STEENWEG 88	OOSTENDE
GERYL AUGUST	BENEDIKTIJNERSTRAAT 18	BREDENE
GESELLE CAMIEL	BUURTSPOORWEGSTRAAT 89	
GESELLE ROGER	THOMAS VANLOOSTRAAT 69	OOSTENDE
GEVAERT AMEDEE	ONAFHANKELIJKHEIDSTR 4	OOSTENDE
GEVAERT FERNAND	DUINENSTRAAT 40	BREDENE
GILLIAERT ETIENNE	KAPELLESTRAAT 239	
GLORIE A.	LOMBARDZIJDELAAN 32	WESTENDE
GOETHALS AUGUST	TARWESTRAAT 109	OOSTENDE
HAECK KAMIEL	DRIFTWEG 59	BREDENE
HAVERMAET ROGER	PARKLAAN 88	
HALEWYCK RAOUL	KASTEELDREEF 7	SNELLELEM
HALLEMEES ROBERT	Dr. VANDEWEGHEPLEIN I	BREDENE
HELSMOORTELT M.	ZANDSTRAAT 67	
HELSMOORTELT AUGUST	NIJVERHEIDSTRAAT 9	
HENDRICKX WILFRIED	PRINS ALBERTLAAN 88	OOSTENDE
HOLLEVOET ALBERT	SLUIZENSTRAAT 99	BREDENE
JACQUELOOT URBAIN	VINDICTIVELAAN 19	OOSTENDE
KNOCKAERT CYRIEL	NOORDZEESTRAAT 30	BREDENE
KNOCKAERT-VANDENBROUCKE	VREDESTRAAT 22	
KNOCKAERT JULIEN	POLDERSTRAAT 105	
KNOCKAERT GEORGETTE	PATER G. DEFEVERSTRAAT 22	
KNUDDE MARCEL	DORPSTRAAT 92	
LAGAST RAYMOND	KAPELLESTRAAT 37	
LAMBRECHT RAYMOND	FRANKRIJKLAAN 31	
LANTSOGHT JACQUES	AUGUST PLOVIEPLEIN 22	
LATESTE OSCAR	FRITZ VINCKELAAN 68	
LATRE RENE	PRINS ALBERTLAAN 66	OOSTENDE
LATRUWE FIRMIN	PRINSES ELISABETHLAAN 19	
LAUWEREYNS ERIK	STW. OP GISTEL 238	OOSTENDE
LAUWEREYNS ROLAND	BUURTSPOORWEGSTRAAT 81	BREDENE
LECOUTERE	DRIFTWEG 31	
LEIRMAN ANDRE	TABORALAAN 130	OOSTENDE
LEVEKE WILLY	ZEELAAN 12	BREDENE
LINGIER ROBERT	DORPSTRAAT 104	
LOY ALFRED	DUINHELMELAAN 5	
LUCA KAMIEL	PRINS ALBERTLAAN 68	OOSTENDE
LUCA ROBERT	D° 71	OOSTENDE
LUJA MARCEL	HENDRIK CONSCIENCELAAN 3	BREDENE
MAHIEU RAYMOND	DUINENSTRAAT 186	
MAKELBERGE JANNIE	BREENDONCKLAAN 12	
MEESSCHAERT CHARLES	DUINENSTRAAT 169	
MELIS CHARLES	ZANDSTRAAT 20	
METSU CHARLES	KONINGIN ASTRIDLAAN 15	

Ledenlijst 4

METSU WALTER	KONINGIN ASTRIDLAAN 15 A	BREDENE
MEYNS FERNAND	BREENDONCKLAAN 57	
MEYSMAN LOUIS	BUURTSPOORWEGSTRAAT 52	
MEYUS CARLOS	YZERLAAN 2	
MILH JAN	KRISTINASTRAAT 56	OOSTENDE
NEIRYNCK FIRMIN	KERKSTRAAT 8	BREDENE
NEYT LEOPOLD	DORPSTRAAT 31	
NYSSSEN JULES	DORPSTRAAT 20	
OLIVIER ALBERT	SPAARZAAMHEIDSTRAAT 33	
OPSTAELE ROGER	DORPSTRAAT 106	
PITTERY GILBERT	NUKKERSTRAAT 74	
PLOVIE IWAN	TURKEYENLAAN 29	
POPPE OSCAR	DUINENSTRAAT 338	
POTIER LOUIS	KONINGIN ELISABETHLAAN	NIEUWPOORT
PYRA GEORGES	DORPSTRAAT 74	BREDENE
PYRA KAMIEL	KAPELLESTRAAT 131	
PYRA REMI	VIOLIERENLAAN 10	
QUESTIER MARCEL	NIEUWSTRAAT 90	
QUESTIER ROGER	FRANKRIJKLAAN 16	
RAES ANDRE	DREEF 47	ZOMERGEM
RAES-SCHALLIER	PARKLAAN 20	BREDENE
RAMAKERS MARIA	GENTSTRAAT 32	
RAMAKERS-MOLLEMAN	DUINHELMELAAN 4	
RAMMANT NORBERT	VELDSTRAAT 2	
RAU RAYMOND	OUDE MOLENSTRAAT 22	OOSTENDE
RAU ROLAND	VISMIJN 38	OOSTENDE
ROSSEEL GUSTAAF	Dr MOREAUXLAAN 65	OOSTENDE
ROSSEL FERNAND	PRINSES ELISABETHLAAN 30	
RO TSAERT FREDDY	FRANKRIJKLAAN 6	
SCHARLE ALBERT	DERBYLAAN 26	
SMET LEON	PETUNIALAAN 1	OOSTENDE
STRAGIER RICHARD	DARWINLAAN 121 A	BREDENE
STEENACKER HENRI	VAN TIEGHEMLAAN 55	OOSTENDE
STUBBE PHILOMENE	PRINSES ELISABETHLAAN 24	BREDENE
TACK	PRINSES ELISABETHLAAN 34	
TAS MARCEL	GROENESTRAAT 25	VLISSGEM
TERRYN HENRIETTE	BUURTSPOORWEGSTRAAT 89	BREDENE
T'JAMPENS MAURICE	DUINENSTRAAT 302	
VAN CANNEYT JULES	DORPSTRAAT 87	BREDENE
VANALDERWEIRELDT EDWARD	THOMAS VANLOOSTRAAT 52	OOSTENDE
VANDECASTEELE HENRI	MOLENSTRAAT 88	BREDENE
VANDECASTEELE LOUIS	SINT RICQIERSTRAAT 17	
VANDECASTEELE ANDRE	SLUIZENSTRAAT 64	
VANDEKERCKHOVE CAMIEL	BRUSSELSTRAAT 5	
VANDENBERGHE GUSTAAF	PETER BENOITLAAN 5	
VANDENBERGHE JEAN	DE SMET DE NAYERLAAN 2	OOSTENDE
VANDENBOSCH LODEWIJK	KOERSLAAN 37	BREDENE
VANDENBOGAERDE GERARD	ANTWERPENSTRAAT 52	

Ledenlijst 5

VANDENBROUCKE YVONNE	DUINENSTRAAT 229	BREDENE
VANDENDRIESSCHE OMER	ANTWERPENSTRAAT 56	BREDENE
VAN DER BEKEN MICHEL	PETER BENOITLAAN 1-3	
VANDENWEGHE JAN	PRINS ALBERTLAAN 70	OOSTENDE
VAN EEGHEM MAURICE	KONINGIN ASTRIDLAAN 34	BREDENE
VAN GHELUWE MAURICE	VICOGNEDIJK 15	OOSTENDE
VANHOOREN FIRMIN	ZEELAAN 9	BREDENE
VANHOOREN FREDDY	DRIFTWEG 129	KLEMSKERKE
VANHOOREN RAYMOND	NOORDZEESTRAAT 8	BREDENE
VANHOUCKE ROBERT	KAPELLESTRAAT 153	
VANHOUTTE M	NUKKERSTRAAT 19	
VAN ISACKER JACQUES	BREENDONCKLAAN 49	
VANLAERE GERARD	BUURTSPOORWEGSTRAAT 63	
VANLEENHOVE FRANS	DUINENSTRAAT 35	
VANLOO ANNE-MARIE	DUINENSTRAAT 51	
VANLOO RENE	DUINENSTRAAT 333	
VANSTEENKISTE ROGER	DUINENSTRAAT 50	
VANSTEENKISTE ROLAND	IJZERLAAN 3	
VAN THUYNE MAURITS	NOORDLAAN 3	
VANWALLEGHEM DAISY	DUINENSTRAAT 2	
VAN WALLEGHEM HONORE	PRINSES ELISABETHLAAN 94	
VAN ZANDWEGHE AUGUST	BRUGSE STEENWEG 40	OOSTENDE
VELGHE ALFONS	DORPSTRAAT 120	BREDENE
VERBANCK FRANS	DRIFTWEG 33	
VERBANCK RICHARD	D°	
VERCAEMERT JEAN PIERRE	KERKHOFSTRAAT 1	
VERHELST HENRI	GOLFSTRAAT 16	
VERLINDE ANDRE	BENEDIKTIJNERSTRAAT 24	
VERLINDE HENRI	NUKKERSTRAAT 86	
VERLINDE ROGER	NUKKERSTRAAT 86	
VERMEYLEN-BURKE	SLUIZENSTRAAT 160	
VERSLUYS KAMIEL	KAPELLESTRAAT 167	
VERSLUYS NOEL	BRUSSELSTRAAT 6	
VERSLUYS PIERRE	BRUSSELSTRAAT 14	
VERSLUYS ROLAND	BRUSSELSTRAAT 8	
VERSLUYS WILLY	KAPELLESTRAAT 167	
VERSTRAETE MARC	BATTERIESTRAAT 38	
Vrancken Paul	LELIELAAN 4	OOSTENDE
Vrancken Raymond	VICOGNEDIJK 26	OOSTENDE
WARLOP	KONINGIN ASTRIDLAAN 61	BREDENE
WYBO ALFONS	POLDERSTRAAT 60	
WYNTIN HERMAN	SLUIZENSTRAAT 130 A	
ZWAENEPOEL GEORGES	VANDERSCHAEGHESTR 13	
ZWAENEPOEL WILLY	ZEGELAAN 2	
EN CALLEWAERT	DORPSTRAAT	
CATRYSSÉ ROGER	HOOGWEGEL 47	GISTEL
DEWEVER ERIC	DORPSTRAAT 46	BREDENE
KREFELD G	KEIZERSLAAN 13	BRUSSEL
V.V.K.S /BONNE	ZEGELAAN 3	BREDENE

A C T I V I T E I T S V E R S L A G I 9 7 I

+++++

Vanaf Januari : verder inrichten van het heemhuis gelegen Kerkstraat nr. 4 , inrichten van de lokalen (electriciteit - behang meubelering) was de voortzetting van hetgeen in 1970 begonnen was .

- Februari : jaarfeest
- Maart : publicatie van "Vijfkwarteeuw Male " door F. Gevaert. 80 bladen met illustraties - gestencild " Awtjes geraapt " door R. Verbanck . 48 bladen - gestencild , Illustraties .
- 24 April : geleid bezoek aan Storie Muzeum, Landhuis van het Brugse Vrije en Gothise Schepenzaal te Brugge.
- 2 April : in samenwerking met het Davidsfonds , afdeling Bredene Duinen : Zeesimfonie , voordracht met dias.
- 16 Mei Zoektocht
- 24 Mei Filmvoorstelling : Zoektocht 16 Mei .
- Juli en Aug. : Tentoonstelling Zeefauna en " Bredene van toen "
- 8 Augustus : Bezoek aan het kasteel van Ingelmunster en tocht langs de Molenroute - Molenbrochure van F. Gevaert .
- 19 September : Inrichting van folkloristische kinderspelen.
- II en I4 Nov : Tentoonstelling zichtpostkaarten in het heemhuis

- September : publicatie van " Roepsteen " nr. I
- Oktober : d° nr. 2
- November : d° nr. 3

- 5 December : werkvergadering met thema : " Windmolens te Bredene tijdens de periode I650-I960 "
- II December : Zoektocht voor alle inwoners van Bredene .

- Einde Decemb. : Uitgave van een jaarkalender I97I .

+++++

+++++

+++++

+++
+

ZEE EN VISSERS

W I J S H E I D U I T G R O O T M O E D E R S T I J D II

.....

Zegswijzen uit Bredene en Omgeving

.....

Vorig jaar heb ik u een tweede uitgave van mijn verzameling volksspreuken beloofd ....als u me wat wilde helpen om de verzameling aan te vullen . Enkele leden van Ter Cuere - en zelfs niet-leden ! - hebben aan dit verzoek gehoor gegeven en ik wil ze daarvoor dan ook in de eerste plaats héél speciaal bedanken .(hun namen vindt u achteraan vermeld)

Hier zijn we dan met de tweede serie van " wijsheid uit grootmoeders tijd " , waarin ik zoveel mogelijk getracht heb uitsluitend zegswijzen uit onze streken bijeen te brengen . Hiermee wil in niet beweren dat er niet enkele uitdrukkingen tussen steken die ook in andere streken van Vlaanderen worden gebruikt ! Net als in de eerste uitgave (Ter Cuere , speciale editie : Wijsheid uit Grootmoeders Tijd ... Februari 1970) heb ik trouwens geen enkele wetenschappelijke pretentie . Ik wil U enkel wat amuzeren met de grappige , beeldrijke en vaak zo juiste manier waarop onze voorouders hun omgeving wisten te beschrijven, met af en toe een schuchtere poging om de herkomst van de zegswijzen (trachten te) verklaren .

Op- en aanmerkingen van u zijn ook nu weer uitermate welkom . O ja , wat dat betreft , wil ik eerst nog even vermelden dat de heer Richard Verbanck , ere-voorzitter van Ter Cuere , mij nog wist te vertellen als aanvulling op " Wijsheid uit Grootmoeders Tijd - nr I " : " Mallekokken zijn geen visjes maar wel zeevogels (Van Dale : Noorse stormvogel) .

Moare (cfr. van de moare bereën zien) is merrie (paard) zoals in nachtmerrie , Engels : nightmare . Op oude romantische prenten werd een nachtmerrie dikwijls afgebeeld door de aanwezigheid van een vreselijk paard met vlammonde ogen .

.....

.....

.....

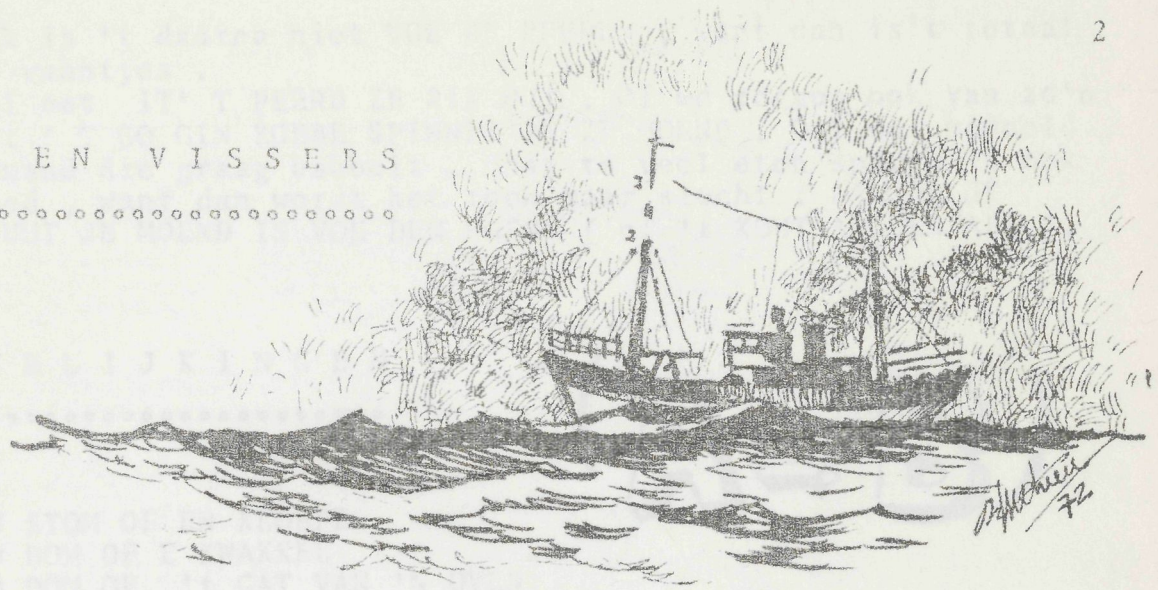
.....

.....

o

ZEE EN VISSERS

.....

OS 'T BRIESJE GROEIT (de wind aanwakkert) STOAT DE ZEE ALGAUW IN Z'N EMDEMOUWTJES (als er witte schuimkopjes staan op de golven) Als er iets verkeerd loopt en je de kluts kwijt bent is 't KOMPAS VAN DE NAALDE .

Je moet de gelegenheid te baat nemen als ze zich voordoet , zelfs als het niet in ideale omstandigheden is , zoals 'n haringvaarder ook slechts 's nachts de meeste haring vangt : 'N OARIENKVOARDER IS GETROOST IN DE NACHT , Nog over haring : 'T MOET ENTWIEN DE VETTEN OARIENK OPETEN , de een heeft nu eenmaal meer geluk dan de ander . Maar je je kan toch altijd je geluk eens beproeven en daarvoor moet je vaak iets anders willen afstaan , want je MOET E VISJE SMIETEN VOER E VISJE TE VANGEN . En zelfs als je er niet veel moed op hebt : GIN MOED VIST OOK !

DE DIERENWERELD

.....

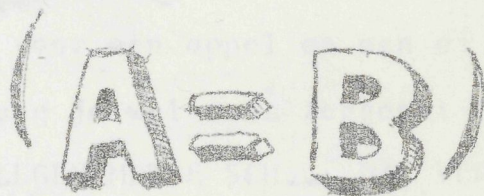

Nog een raad voor wie z'n geluk eens wil beproeven : E VLIEGENDE KROAIE VANGT MEER DAN E ZITTENDEN . Hij is slechtgehumeurd : J'ò Ratten gefrit . Beter met een kleinigheidje tevreden zijn dan helemaal niks hebben : BETER E LUUS IN DE POT OF GIN VET ! Op de duur krijg je zowat dezelfde karaktertrekken en opvattingen van je echtgeno(o)t(e) , want JE VANGT DE LUUZEN VAN DENDEEN DA JE BIE SLAPT . Bij wie nog in de schuld zit om z'en huis af te betalen ZIT ER E VEUGEL OP 'T DEK . Voor wie verloren werk heeft gedaan en moet herbeginnen IS'T VAN OANTJE KÈR WERE .

Hopelijk is 't daarna niet VOE DE PUUDEN , want dan is't totaal naar de vaantjes .
 Wie veel eet IT' T PEERD ZE RIK UUT . Of we zeggen ook van zo'n mensen : ' T GO GIN KOBBE SPINNEN IN ZE MOEND . Ook wel bedoeld voor iemand die graag babbelt . Maar te veel eten sparen is ook niet goed , want dan wordt het toch maar slecht : AAL DA JE SPOART UUT JE MOEND IS VOE DEN MOEND (of 't KOMT AN DEN ALS) .

VERGELIJKINGEN

.....

J'IS ZO STOM OF EN KLOEFE
 J'IS ZO DOM OF E KWAKKEL
 J'IS ZO DOM OF 't GAT VAN 'N OVLN
 J'IS ZO MAGER OF E SPROT

En een mager ,schraal meisje is IS GELIK E PLANKSJE MET E GAT IN J'E VOETEN GELIK E FERRYBOOT
 J'IS GELIK DE DOOD OP GÈETEPOTEN voor een mager, bleek , zickelijk iemand.

'T IS ZO ZWART OF E STOVEBUUZE
 'T IS ZO OED OF DE KREKE , zoals de kreke wel verweg het oudste vaarwater is hier in Bredene .

BIJ DE BOEREN EN ANDERE .....

..... KOSTWINNERS

BOEREN : Gezegd van iets zwaars en stevigs "iets dat aan de ribben houdt " : JE KUT ER E BOER MEE VAN ZE PEIRD SLOAN . ZE GROANDER VULLEN is weer eens goed eten . Volgens de dikke Van Dale (*) is een graander een haverkist .Als meneer eens te lang wacht op mevrouw, wanneer ze haar toilet maakt , kan hij vertwijfeld uitroepen : DE BOER WEUNT ZOLANGE OP Z'N OPSTEE NIE ! En als je te laat komt , of 'n mopje pas dan snapt als iedereen het al uitgeproest heeft , doe je als Tone : TONE KOMT ACHTER DE WAGEN .

NAAISTERS : NOAIEN ME SLICHT GOAREN is de verkeerde weg opgaan wat niet zal blijven duren want slecht garen zal op de duur ook breken.

(*) Van Daele Groot Woordenboek der Nederlandse Taal :
 Dr. C. Kruyskamp - negende druk . Uitgave 1970 .

BAKKERS : Wie z'en voorraad opgeslagen heeft of 'n appeltje voor de dorst gespaard heeft E ZE BAKTE OP ZOLDER.

SLACHTERS : Haast en spoed is zelden goed : JE ZIE ZO OASTIG VOER E ZWIENTJE TE SLACHTEN , JE GO ZD STERTJE NOG VERGETEN !

.....
.....

Wie een waardevol voorwerp verkoopt voor een appel en een ei
VERKOPT ET VOE STROENT EN STROOI .
Tegen wie het hoog in de bol heeft mag je wel eens zeggen :
STROENT WIEN ET ER JE GESCH...N ?
Wie met alles verlegen zit , IS VERLEGEN MET E SCH... DIE VER-
DROAID ZIT .
En wie met alles lacht LACHT MET E STROENT DIE LANGS E BOOM KLENT
E SCH... IN E NETZAK is een flop .
En iedere moeder weet wel dat je met kleine kinderen DUUST GEDACH-
TEN MOET HEN EN OGEN OP JE GAT .

T ' W E E R B E R I C H T

.....

Een fikse regenvlaag wordt verwacht:
'T GO MOLLEJOENGEN REGENEN(of BRAKEN)
'Is windstil : 'T IS GIN LOVETJE WIEND.
Zo windstil dat zelfs de lovertjes
niet bewegen . Of 't is STAKELAM-BLET.
Een woord waarvan ik de herkomst niet
goed kan achterhalen . Kan U mij soms helpen ? Een "stake " is
uiteraard wel iets dat stilstaat en lam betekent ook al bewegings-
loos , maar met dat "blet " zit ik nogal in de knoei . Of is
blet = blad , zodat - net als in de uitdrukking " gin lovetje
wiend " - hier bedoeld wordt zo windstil dat de blaadjes van de
bomen zelfs niet bewegen ?

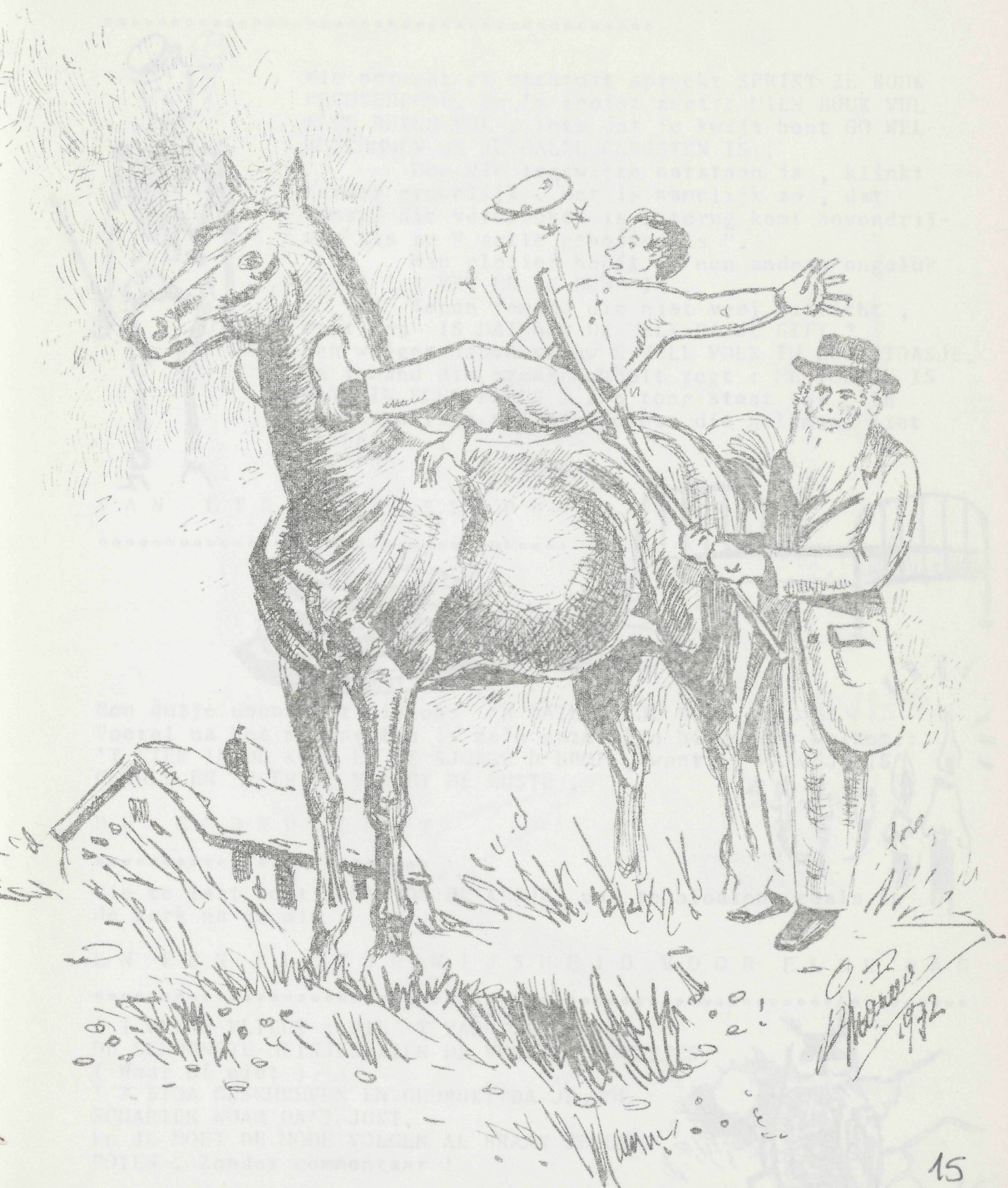

L A C H E N

.....

'n Zuurpruin KA JUUSTE LACHEN OS'T
EN EM VERBRANDT . Heel wat gezelliger
is iemand bij wie ze MOEND ALTIED OP
e LACHENDE PLEKSJE STOAT .

HET MENSELIJK LICHAAM

.....

Wie oprecht en rechthout spreekt SPRIJK ZE BUUK RECHTEDEURE. En 'n egoist zegt : MIEN BUUK VUL ALLE BUKEN VUL . Iets dat je kwijt bent GO WEL UITKOMMEN OS JE GALLE GEBOSTEN IS .

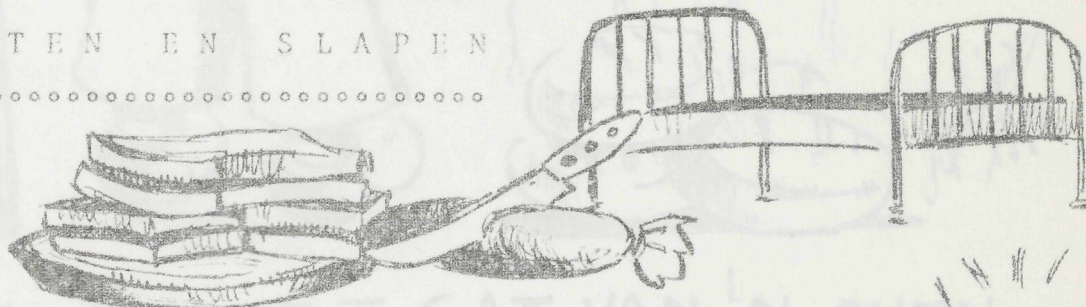
Hoe die zegswijze ontstaan is , klinkt eerder gruwelijk . Het is namelijk zo , dat iemand die verdronken is , terug komt bovendrijven als ze " galle gebosten is " .

Wie plezier heeft in een anders ongeluk (foei !) VET ER ZE DUUM IN .

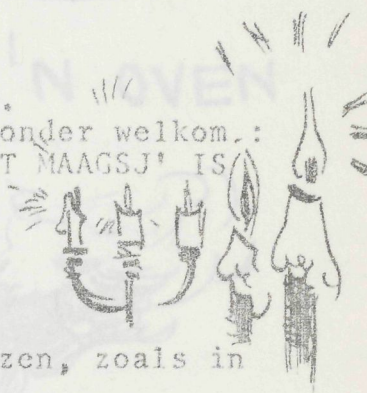
Tegen iemand die niet veel uitricht , zegt men IS DAT AAL DE MELK DA JE GIFT ? Een welgeschapen vrouw E VELE VOLK IN EUR STOASJE . En iemand die graag babbelt zegt : ME TOENGE IS VAN GIN SCHAPELEER . Z'n tong staat los , in tegenstelling met schapeleer die helemaal niet soepel is .

VAN ETEN EN SLAPEN

.....

Een dutje doen heet bij ons 'N OAZETUKSJE DOEN . Vooral na het middageten is zo'n oazetukje bijzonder welkom : 'T ETEN IN DE KROP EN DE SJOAGE D'EROP , want 'T MAAGSJE IS GEVULD EN 'T ERTJE VRAAGT DE RUSTE .

DE GODSDIENST

.....

Wie te laat komt KOMT VOE DE KESJES uut te bloazen , zoals in de kerk na de mis .

EN EEN BEETJE WIJSHEID VOOR ELKE DAG

.....

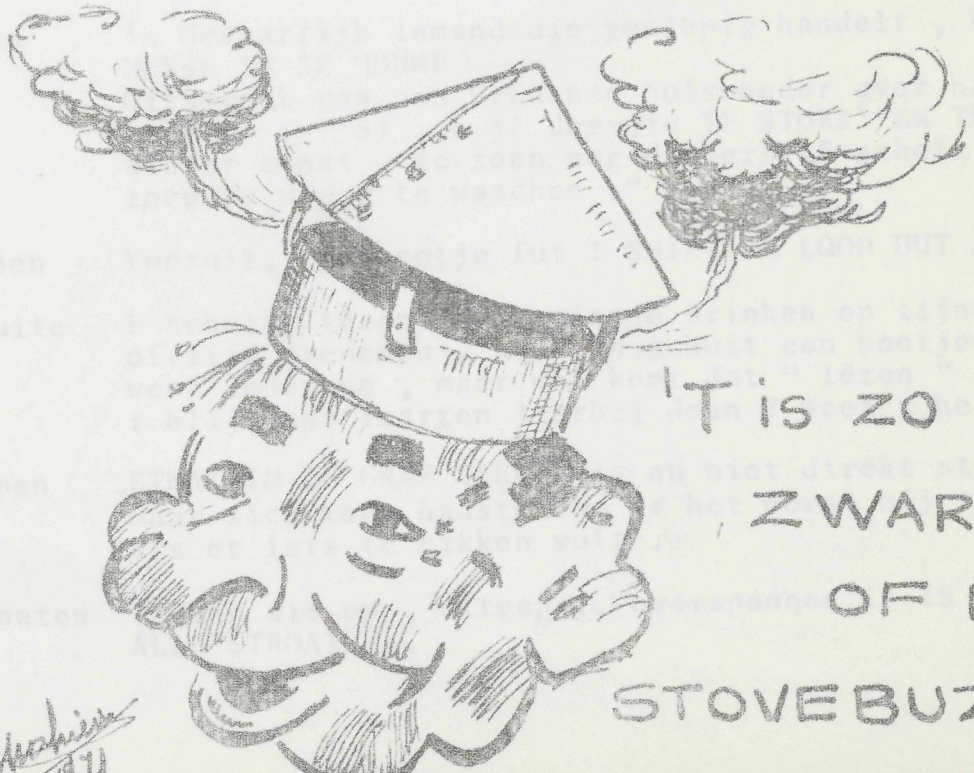
' T GELUK VLIJGT ; DIE 'T VANGT ET HET .
DE SCHOONSTE MEISJES ZIEN DE VUULSTE WUVETJES
(Waar of niet)
' T STOA GESCHREVEN EN GEDRUKT DA JE MOE
SCHARTEN WOAR DA'T JUKT .
En JE MOET DE MODE VOLGEN AL BRAAK JE DE
POTEN . Zonder commentaar !

Albino 1979

J'IS ZO DOM OF 'T GAT VAN 'N OVEN

'T IS ZO
ZWART
OF E
STOVEBUZE

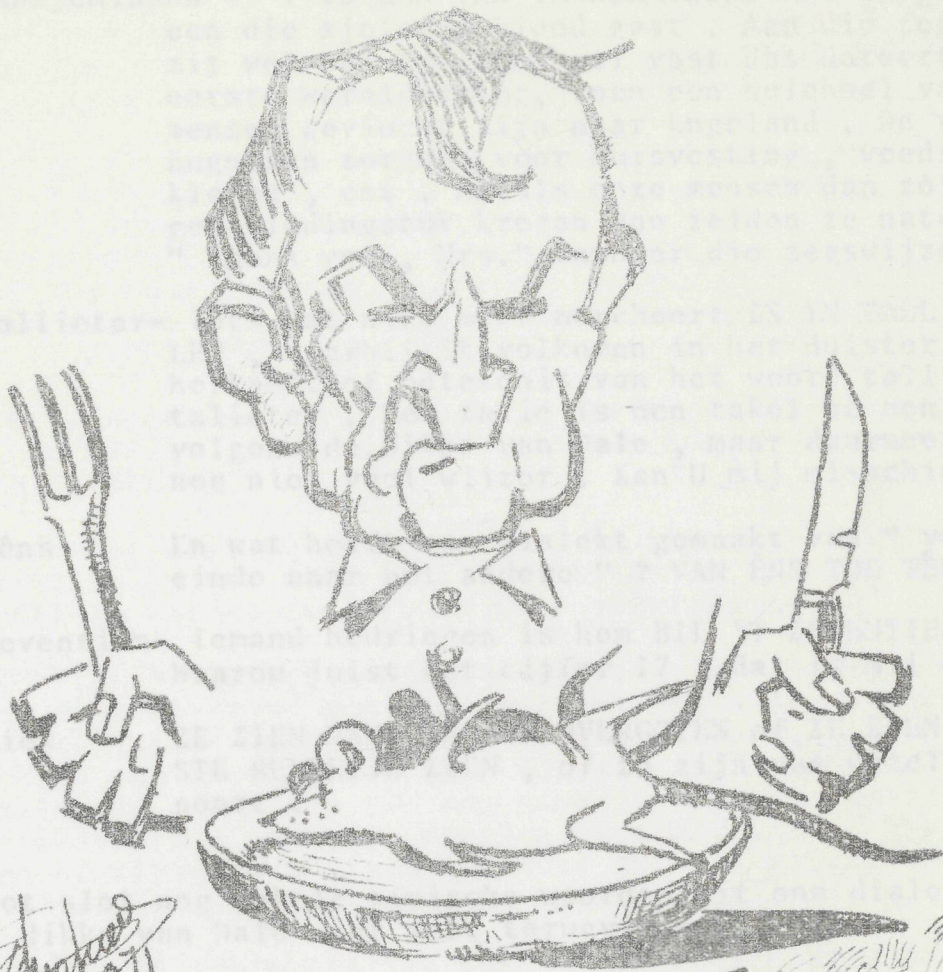
Albino 1979

A L L E R L E I

oooooooooooo

- A. antave Spottend gezegd tegen iemand die onhandig is
' T IS D'ANTAVE DIE NIE DEUCT
- B bloksje 'T schuvelletje zit in 't blokje niet : er is ruzie!
- blomme Pronken met andermans veren : DE BLOMME OP ZIEN
VESTE STEKEN
- boend ENTWIEN DIE GEDREVEN KWAAM OP E BOEND STROOI :
is iemand die zich uit " de vreemde " bij ons
kwam vestigen en hier nu de hoge noten zingt .
- boontjes Iemand die een ander tracht voor te zijn om een of
ander voordeel te bekomen SCHIET ZE BOONTJES VOREN.
- F flienker OE LIENKER OE FLIENKER, OE RECHTER OU SLECHTER .
Een van de interpretaties : als je rechter oor
ruist dan wordt er kwaad over je gesproken .
Is het je linker oor , dan is het goed .
- fontintje Zeg niet : in die situatie zal ik nooit verzeild
raken, want je kan al niet weten wat er nog met je
gebeurt . Zeg dus nooit : FONTINTJE VAN JOEN
WOATERTJE GON'K NIE DRINKEN .
- K keunienk Als de kleine zijn moeder iets toegooit zegt ze
verwijtend : AZO GEVEN ZE DE KEUNIENK Z'N AANSCHOEN
- koenten Met al je zeverpraatjes : MET AAL J'N OUWE KOENTEN !
- M mesje 'n Gevaarlijk iemand die geniepig handelt , ET E
MESJE IN ZE MOUWE
Uitspraak van een Bredense huismoeder over haar
kroost : " Si , o j' dor nie TE STOKK' EN TE MESSE
achter staat , ze zoen nog dikkers n6 schole gaan
zoender under te waschen ."
- S schoen Vooruit, een beetje fut ! SMIET DA LOOD UUT JE SCHOEN
- schuite E schuite lêzen is 'n pintje drinken op zijn Oostends
of zijn Bredenes . Dat een schuit een bootje is
weet iedereen , maar wat komt dat " lêzen "
(blijkbaar laarzen) erbij doen ? Weet u het misschien
- slepen ETWAT IN ZE GRAF SLEPEN is nu niet direkt stelen ,
maar zich toch haasten om er het eerst bij te zijn
als er iets te pikken valt .
- stroaten Iemand die op , uitgeput, overspannen is IS 'T ENDEN
ALLE STROATEN .

J'E RATTEN GEFRIT

Maubius 1971

Maubius 1971

NIT ER E VEUGEL OP 'T DEK 18

T Tankjemisses - 'T IS ÈÈN VAN TANKJEMISSES wordt gezegd van een die sjofel gekleed gaat . Aan die zegswijze zit wel een heel verhaal vast dat dateert uit de eerste wereldoorlog, toen een heleboel van onze mensen gevlucht zijn naar Engeland . De vriendelijke Engelsen zorgden voor huisvesting , voedsel , warme kleren , enz . En als onze mensen dan zó'n afgedragen kledingstuk kregen dan zeiden ze natuurlijk : " Thank you , Mrs." Vandaar die zegswijze .

tallieter- Iets dat niet meer marcheert IS IN TALLIETER GEVOLLEN , waarbij ik volkomen in het duister tast naar de herkomst of betekenis van het woord tallieter of talieter . Een talie is een takel of een eind Touw volgens de dikke van Dale , maar daarmee zijn we nog niet veel wijzer . Kan U mij misschien helpen .

têns En wat heeft ons dialect gemaakt van " van het ene einde naar het andere " ? VAN ÈNS TOE TÈNS !

Z zeventien- Iemand bedriegen is hem BIE 'T ZEVENTIENSTE ZETTEN . Waarom juist het cijfer 17 , dat is mij onbekend .

ziek ZE ZIEN VAN ÈÈN SOP OVERGOTEN of ZE ZIEN IN 'T ZELFSTE BEDDETJE ZIEN , of ze zijn van dezelfde (kwaai) soort .

Tot slot nog enkele tipische woorden uit ons dialect , die je in de dikke van Dale niet zult terugvinden .

een sloor is bij ons een SLUTTE
een slordige vrouw is E SLORDIGE BIENE
een "ferme " vrouw is E BRÈÈ VEERTIENE (verwant met de bank voor Ijmuiden die de zelfde naam draagt ?)
een STROENTKOUPE is een vrouw met te brede heupen .

een sloeber is een RAFECHOL (herkomst ?)
deugniet is een LOUZEVESTE of een BASTEBEIER (bastaard)

een bazig iemand is een MÊTER DE KAMP . De maître de camp was vroeger degene die de berichten te paard rondbracht in het leger .

HEEL 'T ANNETJESNEST is heel de " clan " of heel de familie . Is annetjes = hennetjes (dus gans het " hennetjesnest " of kippehok) of heeft dat woord een andere betekenis ?

iemand met een TJEMENTIESOANZICHTE is een veinzer .

De PITHOEST is een hoest die van " uit de put " of van heel diep komt .

Met allerlei ZÈEMALAJEN hadden onze vissers vaak af te rekenen zoals de MOUWEFRETTER bv. Dat is een soort verzwering op de handen die veroorzaakt wordt door het dragen van nat oliegoed en door allerlei vuil, afkomstig uit zee.

En zo zijn er nog een helehoel van die plezierige woorden zoals E KATJEPORRE en E DJOK voor een slag en een stoot, 'N APEKOP voor een kokosnoot, E RUDDERSBEURZE voor een onbeperkt budget, E WÈGELUUS voor een wantluis. Wat zeggen onze Bredense huismoeders als hun kroost vraagt welk geschenkje het zal krijgen? 'N APPEL MET E STOK MET E WÈGELUUS D'EROP!

En iedereen weet toch welke benaming de kleur in Bredene en Oostende krijgt, die het midden houdt tussen blauw en groen: APPELBLOUWZÈEGROEN ...

Iets dat naar de vaantjes is, is bij ons VERKETELBUUST (herkomst?) En is het niet veel heerlijker om op z'en Brèdèniengs GEPALUFT te worden dan alleen maar vertroeteld?

TENTELEFERRIE tenslotte is iets dat in twee woorden gezegd kan worden maar waarrond een heel verhaal gesponnen wordt. Nog zo'n woord waarvan de herkomst mij volkomen onduidelijk is. Hebt u misschien een ideeetje? U hebt wel al gemerkt dat ik heel blijk zou zijn als u mij een tip kon geven i.v.m. de mogelijke herkomst of betekenis van bepaalde woorden of zegswijzen. Ook andere zegswijzen of tipische woorden uit onze streek, volkse bijnamen, enz. zijn bijzonder welkom. Dank U bij voorbaat!

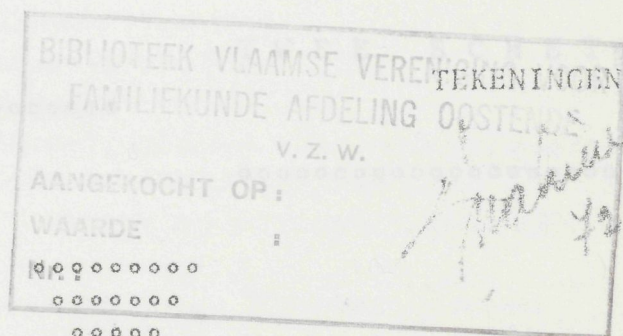
En met al die tenteleferrie zet ik dan voorlopig maar weer eens een punt achter de wijsheid uit grootmoeders tijd.

Met dank aan - m'n ouders die in de eerste plaats mijn verzameling volkse zegswijzen helpen stofferen en verklaren.

E.H. Inghelbrecht, onderpastoor van Bredene Dorp
De heren Raoul Eeckhout
Fernand Gevaert
Rob Gobin
Richard Verbanck

Nora HALLEMEESCH

Dr. Vanden wegheplein I
840I BREDENE

HOOFDCOMMISSIE

van weggevoerde, opgeëischte en burgerlijke gevangenen

58, Kunstlaan, 58, BRUSSEL

INLICHTINGEN

Gemeente Middelkerke d. d. 7 Juli 1921

Aan den Heer Voorzitter der Provinciale Commissie v. n. Westvl. (provincie)
voor weggevoerde, opgeëischte of burgerlijke gevangenen.

Heer Voorzitter,

Ik ondergeteekende (volle naam) Charles Goddardis geboren te (gemeente)
Keyen (land) Belgie (provincie) WV van Belg nationaliteit
den (geboortedatum) 26 sept 1883 woonachtig in de gemeente Middelkerke provincie of
departement WV (land) Belgie straat ..... n° ..... hande-
lende in eigen naam of in hoedanigheid van .....

aanduiden of men bloedverwant, voogd, gevolmachtigde, en dezen zin doorhalen zoo men uit eigen naam handelt
Heb de eer U de schade kenbaar te maken, geleden in eigen persoon of door ..... (den graad
van bloedverwantschap of uwen toestand tegen den betrokkene aanduiden) geboren in de gemeente .....
provincie of departement ..... land ..... den ..... (geboortedatum) .....
straat ..... n° ..... woonachtig thans in de gemeente ..... provincie of
departement ..... land ..... straat ..... n° .....

I. Toestand van de Familie

A Zoo er spraak is van eenen **ONGEHUWDE**.

1. Was de weggevoerde, opgeëischte of burgerlijke gevangene **ONGEHUWD** toen hij (of zij) werd weggevoerd, opgeëischt of aangehouden? (Antwoorden: ja of neen) .....
2. Zoo gij ongetrouwd zijt, welk is het beroep van uwe ouders? .....
3. Woont gij bij hen in? ..... Sinds wanneer? .....
4. a) Waart gij de kostwinner (of kostwinster) uwer ouders of van andere familieleden (grootouders, broeders of zusters) wonende met U onder hetzelfde dak vóór gij werd weggevoerd? .....; b) Wonen te thans met U onder hetzelfde dak? .....; c) Wonende niet met U onder hetzelfde dak? .....
5. Is hij tegenwoordig nog hunnen steun? .....
6. Namen ..... Voornamen ..... Woonplaats (gemeente) .....
(provincie of departement) ..... land ..... straat ..... N° ..... van des persoon
voor wie gij den kost wint

STAAT DER WEGGEVOERDEN OPGEEISTEN EN BURGELIJKE GEVANGENEN.

.....voor ouden met een kort geheugen
en onwetende jongeren.....

Meer dan een halve eeuw geleden werden de vijandelijkheden 1914-'18 stop gezet. Naar ons oordeel wordt te vlog vergeten dat veel mensen en plaatselijke gezinnen een zware tol betaalden, het is dan ook daarom dat we het gepast vinden het dossier "weggevoerden, opgeëisten en burgerlijke gevangen" Bredene '14-18 voor u gedeeltelijk te openen - al was het maar als herinnering voor de talrijke families er bij betrokken.

.....

Na waarschijnlijk veel administratief geschrijf vertrok in september 1921 de hieronder aangehaalde staat en naamlijst naar " het departement".

" 251 A.C.

GEMEENTE BREDENE

STAAT DER WEGGEVOERDEN, OPGEEISCHTEN EN BURGERLIJKE
GEVANGENEN

-getal weggevoerden, opgeëischten min dan 3 maand	:	508
-getal weggevoerden, opgeëischten meer dan 3 maand	:	12
-gevallen van ziekte en verwondingen	:	129
-sterfgevallen door oorlogsfeiten	:	20

Deze staat is opgemaakt volgens de aangiften der belanghebbenden. Er moet evenwel opgemerkt worden dat vele personen zeker wantrouwen hebben voor wat betreft lichamelijke schade; daar velen reeds door de rechtbank opgeroepen en afgewezen werden, om de reden dat hunne wegvoering geene 3 maanden geduurd had.

Aan anderen werd hun gelegenheid gegeven in beroep te gaan of een advocaat te stellen ! Het gebeurt nog wel dat de gemeenteoverheid onaangenaamheden ontmoet van wege lieden, die aldus te leur gesteld werden en die anderen er van afhouden hunne aangiften te doen. Uit dien hoofde blijkt het, dat de totalen van bovenstaande tabel nog beneden de wezenlijkheid zijn zijn.

Bredene, den 20 September 1921

De Burgemeester
Eug. Vincke.

"

STERFGEVALLEN DOOR OORLOGSFEITEN

DEVOS LOUIS, Vaartstraat 15 -overleden op 1 juli 1918.
BEAUMONT OSCAR, Elisabethlaan 44- ziekte door opdrijving 18/10/18
DELATRE PIETER, Elisabethlaan 25- vliegersbommen 1 juli 1918
HENNEMAN PIETER, Nukkerstraat 15- vliegersbommen- 17 juni 1918
D'HAENS JULES, Kapellewijk 47 - vliegersbommen- 29 mei 1918
VAN DE WIELE JOZEF, Veldstr 1 - wegens opdrijving - 22/10/18 Gent
BARZELE CAMILLE, Sluizenstr.- ten gevolge van twist met duitse
soldaat - o verleden 8 juli 1919.
CLAEYS ALBERT, Lijndraaijerstr Oostende - ontploffing vlieger 22/9/18
GOETHALS MARIA, Pr.Elisabethl 7- schrapnell - 12/2/1915
VERLINDE ELISE,- vliegersbommen 19/8/18
DE BRABANDERE, Dorpstr 20 - vliegersbommen 17 juni 1918.
VERLEYE ISIDOOR, Westende..... 21 oky 1914
VERSLYPE PELAGIE, Dorpstr - beschieting 21 oktober 1914
BACKERS LOUIS, Sluizenstr 44- vliegersbommen 28 juli 1918
ROSSEL CYRILLE, Elisabethl 40 - ziekte door opdrijving 27/10/18
MAES LENARD, Duinenstraat 59 - hersenziekte schrik ontploffing
bommen 9 januari 1919.
VAN HEULE GODELIEVE ----- 24 maart 1918
MARCUS EMILE 24 maart 1918
BAECKELANDT MARIE --- 24 maart 1918

GEVALLEN VAN ZIEKTE EN VERWONDINGEN DOOR OORLOGSFEITEN.

BAILLIERE PAULINE-Nukkerstr.19-rechtervoet afgeslagen 2 mei '17
SAMIJN POLIDOOR-Steenovenstr 2 linkervoet verminking 11 apr '15
VANDERSTICHELE CAMILLE-Sluizestr 53-wegens wegvoering 1 oct '18
HOSTE PIETER.-Polderstr 20-wegens wegvoering 1 oct '18.
VANMASSEMOVE MARCEL-Turkyen 13-wegens wegvoering 1/10/18
FERRAND ETIENNE-Sluizenstr 9A-verminking wegens ontpl.tuig 18/10/18
DANNEELS CAMILLE-Dorpstr-wegens opdrijving.
VANDEKINDEREN CAMILLE-Dorpstr 41-wegens opdrijving
PROVOOST THEOPHIEL- Dorpstr - gedwongen werk -typhus 11/9/1915
DEVRIENDT CHARLES-Nieuwstr 13-lamheid hand:gevolg opdrijv. 1/10/18
VAN LOO EDWARD-Nieuwstr 15 wegens opdrijving
ANTHONY FRANS - Wagenmakerstr 14 door opdrijving
PLOVIE RENE-Nijverheidstr 9-door opdrijving
JACOBS JAN- Nieuwstraat 35- gedurende opdrijving Gent 20/10/18
knieschijf rechterbeen gekwetst.
STORM EDMOND - Duinenstraat 61 - door opdrijving
STORM JOZEF - Duinenstraat 61 - door opdrijving
SENAVE GEORGES- Nijverheidstr 2 - door opdrijving
MACKELBERGE ALFONS- NIJverheidstr 2 - door opdrijving.
BORN Y DESIRE- Duinenstraat 54 - door opdrijving
KNOCKAERT CHARLES-Sluizenstraat 7- verwond.door schrapnell 1/7/17
VANDEKINDEREN OSCAR-Dorpstr 24- door gedw. arbeid 12 Apr 17
MESTDAGH ELISA- Elisabethl 9-ontploff.schrapnell 12/2/15
JARVIS HECTOR-Duinenstraat 63 - door opdrijving 1 oct 18
VAN HOREN JULES-Duinenstraat 40- rechthand afgezet/door gevolg
ontploffing 26 Mei 1916.

SCHILLEWAERT MAURICE, Albertlaan 10 A - door wegvoering N.Sedan 6.3.17
 VANDENBERGHE GABRIEL, Elisabethlaan 54 - door opdrijving.
 BORN Y EDMOND?, Kapellestraat 42 - door gedwongen werk 28.7.1918.
 Gunst RICHARD, Nukkerstraat 58 - door opdrijving.
 BACKERS HENRI, Zuid-Oostwijk 2 - wegvoering naar Sedan 6.9.17
 DECEUNINCK ALBERT, Albertlaan 22 - door opdrijving I oktober 1918
 BENTEIN CAMILLE, Sluizenstraat 51 - door opdrijving.
 VERLINDE CAMILLE, Duinenstraat 22 - door opdrijving I oktober 1918
 VAN DE BERGHE, Sluizenstraat 22 zoon Matheus - door opdrijving.
 BACKERS THEOFIEL, Sluizenstraat 44 - door opdrijving.
 MAHIEU ALODOR, Oudenburgschestw. 3 - door opdrijving.
 FRANCIER CAMILLE, Dorpstraat 10 - door opdrijving.
 BRUYNEEL DESIRE, Turkijen 13 - door opdrijving I oktober 1918.
 BAUWENS EDWARD, Duinenstraat 15 - door opdrijving I oktober 1918.
 KNOCKAERT MEDARD, Zuidstraat 2 - door opdrijving.
 GOETHALS EDMOND, Oudenburgschestw. - door opdrijving.
 VAN DE MAELE ALFONS, Sluizenstraat 57 - door opdrijving.
 BACKERS BOUDEWIJN, Brugschestw. 4 - door opdrijving.
 VAN DEN BROUCKE DESIRE, Dorpstraat 4 - verminking L.wijsvinger 1916
 VANDAMME GUSTAAF, Dorpstraat 72 - verwondingen door bommen mei 1918
 STUBBE ERNEST, Brugschestw. 18 - door opdrijving.
 DEBLIECK RENE, Nukkerwijk 18 - verwond. R. bil ombusscherf 28.9.18.
 HAUTEKIET VALERE, Zuid-Oostwijk 25 - door opdrijving.
 MAES LEOPOLD, Duinenstraat 56 - door opdrijving I oktober 1918
 BOSHUZE HENRI, Bredene(schipper) - door gewangenis Duitsland 115 dag.
 BEUSELINCK ALBERTINE, Sluizenstr. 9 - verwond.dr.geweerschot 10.5.18
 LAGAST OMER, Dorpstraat 41 - door opdrijving.
 VAN GROENENRODE LOUIS, Nukkerstraat 14 - door opdrijving.
 ASPESLAGH JAN, Sluizenstraat 9 A - door opdrijving.
 DEVRIESE FRANS, Kapellestraat 41 - door opdrijving.
 DENYS AUGUST, Polderstraat 6 - verwond.oog verloren 6.4.1918
 RAES AUGUST, Kapellestraat 27 wegvoering naar Duitsl. 17.3.16 tot 18.
 BOURGOIS ALFONS, Dorpstraat 55 ziek door inenting tegen typhus 1916
 ANJUI N JACOBUS, Nieuwstraat 14 (dochter Clemence) verlamming 7.6.15
 BILLIAUW VICTOR, Sluizenstraat 48 - door wegvoering naar Sedan.
 JOUVET HUBERT, Steenovenstr. 5 - door opdrijving.
 VANQUICKELBORNE EUGENE, Albertlaan 18 wegvoering met ziekte geleden
 in Duitsland - om brieven gesmokkeld te hebben
 langs Holland-vaderlandslievend heeft geen
 personen willen verklappen. Bleef gevangen
 te Sennelager - Munster-Dülmen tot aan de
 wapenstilstand 28 maanden in het geheel.
 ZWAENEPOEL GUSTAAF, Kapellstraat 50 - verwondingen L.hand en bil.
 DEVRIENDT ADRIANS, Albertlaan 3 - verwondingen 24 maart 1918.
 BAILLIERE VICTOR, Nukkerstraat 31 - verminking R.hand 29.1.1917.
 DECLERCQ EDMOND, Duinenstraat 36 - door wegvoering.
 PLOVIE RENE - ziekte door opdrijving.
 BULLINCK JEROME, Vaartstraat 1 - verwondingen - schrapnell 20 juli 1918.
 DESCHEPPER OSCAR, Dorpstraat 34 - door opdrijving.
 ROTSAERT CYRILLE, Sluizenstraat 41 - door wegvoering.
 VANDERLEEN MATHILDE, Sluizenstraat 11 - ziekte - inbraak door Duits. 24.12.1
 VERHEYE LEOPOLD, Dorpstraat 47 dok, smis Vanleke hoofd wonde - twee
 ribben gebroken links - april 1917.

VANHOOREN CAMILLE, Nukkerstraat 29 - door op drijving
 DENECKER CORNELLE, Nukkerwijk 6-- door schrik van bommen 8.7.I8.
 BRIJS FLORIMOND, Kapellestraat 6--door opdrijving I oktober I9I8.
 HAUTEKIET OSCAR, Van Aalststraat I--door opdrijving I oktober I9I8
 WULLEPIT EUPHR, Kapellewijk verminking in het gelaat I6 mei I9I6
 BILLIET LEONCE, Turkijen 26 A - door op drijving.
 LINGIER PHILIP, Dorpstraat 35--door opdrijving
 VANDENBUSSCHE CAMILLE , Vaartstraat I5 door op drijving
 CASIER CHARLES , Kapellestraat 42 - door op drijving.
 HUBERT THEOFIEL , Turkijen I7--ziekte door opdrijving I oktober I9I8
 MASSCHAELE JAN , Dorpstraat 5 -door op drijving
 DOBBELAERE HENRI, Zuid-Oost 8 - door opdrijving
 VAN DE CASTEELE EDMOND , Sluizenstraat 43 -gedwongen arbeid I9I7
 DE RIENDT AUGUST, Zuidstraat 7 -verminking linker hand I7.mei I9I7
 LAVA CAMILLE, Sluizenstraat 23 -verwondingen dr.ontploffing 3.I0.I8
 FRANCIER GUSTAAF, Dorpstraat II -door opdrijving
 DAVID CHARLES , Dorpstraat 47 - door opdrijving
 DHAENEN CHARLES, Dorpstraat 49 - door opdrijving.
 VANDENBOGAERDE CHARLES , Sluizenstraat 47--door opdrijving
 VAN DE BOGAERDE CYRILLE , Sluizenstraat 47 -door opdrijving
 MINNE RENE, Zuid-Oostwijk 24 -door opdrijving I oktober I9I8
 BAECKELANDT AUGUST, Buurtspoorwegstr.I0--door opdrijving.
 MELIS GUSTAAF, Duinenstraat 62 - door opdrijving
 MELIS HENRI, Duinenstraat 63 - door opdrijving .
 CATRYSSSE OSCAR ,Nukkerwijk I5 -verwondingen door bommen
 COSTENOBLE JOZEF . Dorpstraat 60--door opdrijving I oktober I9I8
 NYSSSEN JOZEF, Zuid-Oostwijk 2I - door opdrijving
 VAN WELSENAERS HENRI, Turkijen 29 -door opdrijving.
 DEBAILLIE VICTOR, Zuidstraat I -door opdrijving.
 DEBAILLIE YVONNE, Zuidstraat I--verwondingen aan R.schouder d.bommen
 DESMET LOUIS? Albertlaan 30 -door opdrijving Ioktober I9I8
 INGHELBRECHT LOUIS, Dorpstraat 7 -door opdrijving.
 RAES JULES, Zuid-Oostwijk 20 - door opdrijving.
 SEGHERS RAYMOND, Van Aalststraat I5 -door opdrijving en gevang.
 LUCA CHARLES, Elisabethlaan 4I -door opdrijving
 DECROOS JEROME ,Buurtspoorwegstraat I--door opdrijving I.I0.I9I8
 LIEVENS DESIRE, Brugschesteenweg 2I - door opdrijving.
 EVERAERT HENRI, Brugschesteenweg I7 - door opdrijving .
 SCHALLIER PIETER, Turkijen 4 - door opdrijving.
 ZWAENEPOEL ANDRE, Elisabethlaan 62 -door opdrijving Ioktober I9I8
 DESCHEPPER PIETER, Dorpstraat 62 -door opdrijving
 BACKERS AUGUST, Sluizenstraat 44--verwondingen dr.ontploffing bat.du.
 BARRA CYRILLE, Albertlaan - door opdrijving.
 BOHEZ CAMILLE ,Oudenburgstw.I0--verwondingen door bommen Mei I9I8
 MALEFASON HECTOR ,Vaartstr. 2I--verwondingen Linker hand I2.2.I9I7
 BROECKE OSCAR, Zuid Oostewijk I9 - door opdrijving
 PIERLOOT HENRI , Dorpstraat I8 - door opdrijving
 DEFEVER GEORGES, Kerkhofstr. 6--verminking door ombus splinter 25.9.I
 VAN HOVE JULES, Zuidstraat 3--door opdrijving I oktober I9I8
 WAEGHE DOMIEN, Wagenmakerstraat 6- verminking R.hand 22.6.I9I8.

DESAEGERE JULES, Polderstraat 26-verwondingen L.oog in batterij D.
 STUBBE FRANS, Elisabethlaan 25-beenderen kwaal door stoot v.geweer
 LAGROE VICTOR, Sluizenstraat 40 - door wegvoering.
 TIMMERMAN LOUISE, Sluizenstraat 39-oog verloren(ontpl.)I2.3.I9I8
 DECUYPER AUGUSTA, - aanval bommen 29.5.I9I6 gekwetst.
 DECLERCK PETRUS, Sluizenstraat 24 -hand verminkt(front Lombartsijde

-----
 WERDEN VERDER OPGEDREVEN OF WEGGEVOERD

COOLS AUGUST, Albertlaan 4 - op I.I0.I9I8 :	10	dagen
RABAËY AUGUST, Kapellewijk 54	"	28 dagen
ZWAENEPOEL EUGÈEN, Dorpstraat II	"	I2 dagen
LUCA HENRI, Albertlaan 4I	"	I7 dagen
LAGROU AUGUST, Duinenstraat 5I	"	I9 dagen
LAGROU JULES, Duinenstraat 52	"	?
BLANPAIN JAN, Elisabethlaan 66	"	59 dagen
VERSLUYS EDMOND, Nieuwstraat I7	"	IO dagen
HELSMOORTELE EMILE, Nieuwstraat I9	"	IO dagen
DERUYTER CAMILLE, Kapellestr. I3	"	I7 dagen
DEPOORTER GUSTAAF, Polderstr.5	"	II dagen
DEPOORTER CYRIEL, Polderstraat 5	"	II dagen
DEPOORTER LEON, Polderstraat 5	"	I2 dagen
BORNY LAURENT, Kapellestr.42	"	I2 dagen
VERLEE GUSTAAF, Kapellew. 35	"	I9 dagen
SCHREUS EMILE, Turkijen 6	"	20 dagen
BAUXENS GUSTAAF, Duinenstr. I8	"	I2 dagen
VAN SCHORRE GEORGES, Nukkerwijk I6	"	I3 dagen
EMMERY JULES, Van Aalststr. 4	"	25 dagen
DANNEELS CAMILLE, Dorpstraat I4	"	IO dagen
MINNE LOUIS, Kerkstr. IO	"	IO dagen
VANDENBERGHE CYRILLE, Sluizenstr.37"	"	IO dagen
MOERMAN PROSPER, Dorpstr. 40	"	I4 dagen
DESOPPER CAMILLE, Nijverheidstr.5	"	II dagen
VANDENBERGHE LIVIN, Nukkerstr. 28	"	I7 dagen
MAECKELBERGHE JOZEF, Nukkerstr. 68	"	2I dagen
MAECKELBERGHE MODEST, Nukkerstr.68	"	42 dagen
MEESCHAERT FRANS, dorpsstr. 75	"	I2 dagen
MEESSCHAERT CAMILLE dorpsstr.75	"	I2 dagen
MEESSCHAERT LOUIS	"	I2 dagen
GOMBERT HENRI, Albertlaan 48	"	I9 dagen
HELSMOORTELE JACOB, Nieuwstraat 24	"	I5 dagen
DESAEYERE JULES, Polderstraat 28	"	2I dagen
MINNE MODEST, Dorpsstr. 25	"	IO dagen
DEPECKER JOZEF, Turkijen 20	"	I4 dagen
GELDHOF ACHTEL, Kapellewijk 22	"	II dagen
VAN LEENHOVE RENE, Duinenstr. I4	"	I5 dagen
LINGIER FLORIMOND, Nukkerwijk 7I	"	IO dagen
VANDENBERGHE CYRILLE, Zuid-Oostwijk 7	"	IO dagen
LE COUTRE THEOPHILE, Brugschestw.35"	"	I8 dagen
DEMAKER THEOPHILE, Elisabethl.44	"	46 dagen
MEESCHAERT HENRI, Sluizenstr.I2	"	I2 dagen

LINGIER LAURENT ? Dorpstraat 60 op	I.IO.I9I8	I2 dagen
PATTYN PIETER , Nukkerstr.67	"	I7 dagen
VERKEYN ALBERT, Steenovenstraat 6	"	I4 dagen
CLOET ISIDOR, Veldstraat 8	"	I5 dagen
VAN LOO STEFAAN, Nieuwstraat I5	"	I4 dagen
VAN LOO DESIRE, " "	"	I4 dagen
PLOVIE ALEXANDER, Nijverheidsstr. 9	"	44 dagen
VAN DYCKE MEDARD, Polderstraat 24	"	II dagen
VANSTEENKISTE DESIRE, Duinenstraat 20	"	I5 dagen
VANSTEENKISTE THEOFIEL, Duinenstraat 20"	"	I5 dagen
VANDENBERGHE CAMILLE ,Nukkerstraat 30	"	?
DEJONGHE ENGEL, Sluizenstraat 25	"	IO dagen
VRAMBOUT GUSTAAF, Zuidstraat 4	"	42 dagen
MAES EDUARD, Kapellewijk 6	"	I4 dagen
DECONINCK MARCEL, Duinenstraat49	"	42 dagen
BOOLE JEROME, Sluizenstraat 25	"	I6 dagen
DEJONGHE PROSPER, Sluizenstraat IO	"	IO dageh
DECONINCK HENRI, Duinenstraat 49	"	42 dageh
DECONINCK CAMILLE, Duinenstraat 49	"	42 dagen
MARLEIN CAMILLE, Nieuwstraat 8	"	IO dagen
MARLEIN HENRI , Nieuwstraat 8	"	30 dagen
DECUYPER JEROME, Duinenstraat 65	"	I2 dagen
DECUYPER EDMOND , Duinenstraat 65	"	I2 dagen
FOCKE GERARD, Zijdstraat 3	"	I7 dagen
JANSSENS JAN, Zijdstraat 5	"	I7 dagen
JANSSENS JACOBUS, Zijdstraat 5	"	I7 dagen
HELSMOORTELE PROSPER, Gentstraat 2	"	I4 dagen
BATAILLE AUGUST, Duinenstraat 9	"	II dagen
GOETHALS JOZEF, Brugschestw. 5	"	I5 dagen
VANDEBROELE JAN? Dorpstraat 78	"	I2 dagen
RAES CAMILLE , Oudenburgschestw. I7	"	I2 dagen
DEVRIENDT OSCAR, Oudenburgschestw.9	"	44 dagen
BANGHE JAN, Sluizenstr.32	"	IO dagen
LINGIER RICHARD , Dorpstraat 62	"	II dagen
LINGIER PETRUS, Dorpstraat 62	"	II dagen
VRIJELINCK OSCAR, Dorpstraat I9	"	IO dagen
DECLERCK PIETER, Sluizenstraat, 25	"	8 dagen
BOSSIER CYRILLE, Dorpstraat I	"	9 dagen
OSSTYN JAN, Nieuwstraat 36	"	IO dagen
CUYPERS MAURICE, Nukkerstraat I8	"	I5 dagen
CUYPERS LOUIS , Nukkerstraat I8	"	I5 dagen
VANDEWINCKEL CHARLES, Nukkerwijk I2	"	I2 dagen
VANDE WAELE FREDERIK, Dorpstraat II	"	I3 dagen
VANDEKINDEREN ANTOIN, Dorpstraat 24	"	I2 dagen
VANDEKINDEREN JULES, Dorpstraat 24	"	I2 dagen
VANDEKINDEREN HENRI, Dorpstraat 24	"	I2 dagen
LAGAST LEON, Duinenstraat 2I	"	II dagen
BENTEIN ALBERT, Brugschestw. I3	"	II dagen
GOETHALS NICODOMUS, Elisabethlaan 34	"	8 dagen
MAENHOUT CAMIEL, Brugschestw. I9	"	9 dagen
D'HANDT LEON, Elisabethlaan 2I	"	II dagen
BORNY JULES, Duinenstraat 54	"	I2 dagen

PINTELON HENRI , Duinenstraat 29	op I.IO.I9I8	9 dagen
GYS E., Zuidstraat 2I	"	I2 dagen
DEKUYPER LEON, Duinenstraat 44	"	I5 dagen
HENNEVANGER TEIGNIS, Elisabethlaan I7	gevang	IO dagen
VERSCHELDE MAURICE , Steenovenstraat	I.IO.I9I8	42 dagen
VANDECASTEELE RAYMOND, Elisabethlaan 36	wegvoering v. 26.6.I9I8 tot I2.I2.I9I8	
DEWASCH LOUIS(pastoor),Kerkstr. 8	gevangen als gijzelaar I-8 mei'I5	
VANDENBROUCKE EDWARD, Albertlaan 434	I.IO.I9I8	9 dagen
DECROOS MAURICE, Albertlaan 32	"	2I dagen
DEBEILLIE GERARD, Zuidstraat I	"	?
BASSENS CYRIEL, Zuid-Oostwijk 4	"	9 dagen
BLANCKAERT LOUIS, Kapellewijk 20	"	25 dagen
LAVA ELIGUIS, Brugschestw. I7	"	I8 dagen
RAES ADOLF, Van Aalststraat 2	"	I2 dagen
CUYPERS PETRUS, Nieuwstraat I7	"	28 dagen
VERDONCK RENE, Albertlaan 73	"	46 dagen
VERDONCK JAN EN GEORGES,Albertlaan 73	"	46 dagen
BUBOIS FRANS, Nukkerstraat 77	"	IO dagen
BUBOIS FRANS(zoon) Nukkerstraat 77	"	IO dagen
DEL RUE AUGUST, Nukkerstraat 48	"	IO dagen
DEL RUE OMER, Nukkerstraat 48	"	IO dagen
MARYSSAEL EDGARD, Elisabethlaan 37	"	49 dagen
HELMOORTELE RICHARD, Albertlaan 64	"	20 dagen
CROOS EDMOND, Polderstraat 4	"	25 dagen
Lievens Gustaaf, Duinenstraat 24	"	IO dagen
BENTEIN DESIRE, Duinenstraat, 3I	"	II dagen
DUGARDIJN LEON, Oudenburgschestw. 6	"	I8 dagen
DUGARDIJN AUGUST, Oudenburgschestw. 6	"	I8 dagen
DUGARDIJN CAMILLE , Oudenburgschestw. 6	"	I8 dagen
VAN GHELUWE FRANS, Duinenstraat IO	"	IO dagen
VERSLUYS GUSTAAF, Turkijen 27	"	I8 dagen
D'HULST OSCAR, Elisabethlaan 59	"	4 dagen
VANHOVE JULES, Zuidstraat 3	"	I7 dagen
D'Hulst MEDARD, Buurtspoorwegstraat IO	"	2I dagen
VERLINDE HENRI, Albertlaan 79	"	49 dagen
VERLINDE GUSTAAF "	"	49 dagen
VANDENBERGHE RENE, Elisabethlaan 54	"	?
VANDENBERGHE EDGARD, "	"	?
PROVOOST RICHARD, Albertlaan 46	"	I9 dagen
SCHREURS EDWARD, Turkijen 6	"	I4 dagen
DECRAEMER GUSTAAF, Zuidstraat 3	"	20 dagen
LAGAST ACHIEL, Duinenstraat 27	"	I4 dagen
NYSSENS ACHIEL, Oudenburgsesteenw.	"	IO dagen
LAMS MAURICE, Elisabethlaan 20	"	49 dagen
VANHOUCHE HENRI , Brugschestw. 7	"	I5 dagen
VANHOUCHE MAURICE "	"	I5 dagen
CLOET EDWARD, Nieuwstraat	"	42 dagen
DECRAEMER PIETER, Nukkerstraat	"	42 dagen
SAMIJN ARTHUR, Steenovenstraat 2	"	I2 dagen
SAMIJN RENE, Steenovenstraat 2	"	I2 dagen
PLOVIE EDMOND, Kapellewijk I	"	II dagen

HOLLEVOET LIVIN , Zuidstraat 5	op 1.10.1918	10 dagen
HOLLEVOET EDMOND, Zuidstraat 5	"	10 dagen
HOLLEVOET CAMIEL, Zuidstraat 5	"	10 dagen
STEENACKER FRANS ? Nieuwstraat 42	"	42 dagen
STEENACKER HERMAN, " "	"	12 dagen
STEENACKER HELODOR, " "	"	13 dagen
BOEY ACHILLE, Buurtspoorwegstr.	"	13 dagen
BOEY RICHARD, Duinenstraat 32	"	13 dagen
BOEY ANTOON, Sluizenstraat 10	"	13 dagen
VERKEYN OSCAR, Steenovenstraat 6	"	14 dagen
PROVOOST EMILE, Nukkerstraat 27	"	25 dagen
SCHREUS AFLONS, Nukkerstraat 41	"	20 dagen
LINGIER CAMILLE, Dorpstraat 56	"	54 dagen
DAVID MEDARD, Dorpstraat	"	11 dagen
BALLIERE RENE, Nukkerstraat 19	"	45 dagen
BRUYNEEL JOZEF, Turkijen 8	"	10 dagen
BRUYNEEL JULES, Turkijen 8	"	10 dagen
BAROEN CAMILLE, Vaartstraat 11	"	34 dagen
VANHOORNWEDER THEODOOR, Kapellewijk 48	"	11 dagen
DEPECKER CHARLES, Kapellestr. 47	"	11 dagen
GUNST CAMILLE, Nieuwstraat 34	"	46 dagen
GUNST LEON, Nieuwstraat 34	"	46 dagen
GUNST OSCAR, Nieuwstraat 34	"	46 dagen
GUNST DESIRE, Nieuwstraat 34	"	46 dagen
HOSTEN GEORGES, Polderstraat 20	"	10 dagen
HOLLEVOET FRANS, Dorpstraat A2	"	12 dagen
HOLLEVOET CAMILLE, Dorpstraat A2	"	12 dagen
BOEY FRANS, Duinenstraat 37	"	13 dagen
CLOET DESIRE, Turkijen 10	"	10 dagen
GELDHOF CYRILLE, Sluizenstraat 13	"	12 dagen
BRYN FLORIMOND, Kapellewijk 6	"	?
VANDENBROUCKE CAMILLE, Turkijen 2	"	10 dagen
DECLERCK GUSTAAF, Sluizenstraat 25	"	8 dagen
MAENHOUD ROBERT, Brugschestw. 9	"	9 dagen
JONCKHEERE THEOPHIEL, Brugschestw. 5	"	14 dagen
VANDERBUSSE JOZEF, Nukkerstraat 58	"	23 dagen
LATESTE GUSTAAF , Veldstraat 14	"	14 dagen
LATESTE GEORGES, Veldstraat 14	"	14 dagen
MAES ALFONS, Albertlaan 65	"	18 dagen
TRATSAERT ORCAR, Vaartstraat 33	"	21 dagen
LEVECQUE MEDARD, Nukkerstraat 44	"	21 dagen
DECOUTRE CHARLES, Kapellewijk 23 v. Jozef	"	17 dagen
KNOCKAERT HENRI, Sluizenstraat 4	"	12 dagen
VANBAELENBERGHE CHARLES, Nieuwstraat 2	"	46 dagen
VANBAELENBERGHE RENE, Nieuwstraat 2	"	46 dagen
COOLS THEOPHIEL, Sluizenstraat 20	"	17 dagen
VERCRUYSSSE ARTHUR, Albertlaan 17	"	21 dagen
VERCRUYSSSE JULES, Albertlaan 17	"	21 dagen
GHYVELNS FRANS, Nukkerstraat 41	"	43 dagen
MEESCHAERT GUSTAAF, Duinenstraat 30	"	4 dagen
DECLOEDT CHARLES, Nieuwstraat 29	"	42 dagen
BLOMME EDMOND, Nukkerstraat 65	"	14 dagen

BLOMME HECTOR, Nukkerstraat 65 op	I.IO.I9I8	I4 dagen
TAECKE HENRI, Sluizenstraat 18	"	II dagen
MESEURE OSCAR, Nukkerstraat 64	"	I6 dagen
BACKERS HECTOR, Zuidstraat 2	"	IO dagen
MAHIEU FLORIMOND, Oudenburgsestw. 8	"	28 dagen
VANDERLEEN AUGUST, Sluizenstraat 29	"	I2 dagen
MORILON JULES, Nukkerstraat 49	"	I3 dagen
VANBAELENBERGHE AIME, Nukkerstraat 33	"	37 dagen
FLOCKMANS CAMILLE, Nukkerstraat 47	"	2I dagen
DE VOS GERARD, Vaartstraat 15 v.zoon Charles	"	27 dagen
KIMPE EDWARD, Nukkerstraat 30	"	2I dagen
BOYDENS AUGUST, Albertlaan 15	"	I2 dagen
VERMEERSCH JULES, Nieuwstraat 12 van	22.I2.I9I4 tot 28.3.I9I5	
VANDENBERGHE HENRI, Nieuwstr. 12 van	22.I2.I9I4 tot 28.3.I9I5	
VANDENBERGHE ODILE, "	22.I2.I9I4 " 29.8.I9I5	
VANDENBERGHE ACHILLE, "	" " "	
VANDENBERGHE EULALIE, "	25.7.I9I7 " 2.9.I9I8	
BERTENS JOZEF, Turkijen 12 In 1917	30 dagen gevangenis	
BERTENS LEON Turkijen 12	I.IO.I9I8	9 dagen
BERTENS OSCAR, Turkijen 12	"	9 dagen
en drie maand straf in kolonie Dudzele		
PATTYN LOUIS, Elisabethlaan 33	"	I3 dagen
PATTYN ISIDOOR, "	"	I3 dagen
CLOET SOPHIE, Turkijen I: uitgedreven	15 februari 1918	
DENECKER PROSPER, Nukkerwijk 6	I.IO.I9I8	II dagen
BEUSELINCK HECTOR, Duinenstraat 31	"	I3 dagen
BEUSELINCK CHARLES, Nukkerstraat 18	"	42 dagen
ZWAENEPOEL CHARLES, Kapellewijk 50	"	I7 dagen
ZWAENEPOEL GASTON, Kapellewijk 50	"	I6 dagen
ZWAENEPOEL NOEL, Kapellewijk 50	"	I5 dagen
CASSIER HENRI, Kapellewijk 42	"	I2 dagen
CLOET DEMONIE PETRUS, Duinenstraat 45	"	I2 dagen
HOSTE EDWARD, Polderstraat 22	"	II dagen
HOSTE HENRI, Polderstraat 22	"	I4 dagen
HUBERT ISIDOOR, Turkijen 17	"	IO dagen
Hubert Oscar, Turkijen 17	"	IO dagen
en IO dagen gevang		
HUBERT AUGUST, Turkijen 17	"	IO dagen
MESEURE EDWARD, Nukkerstraat 64	"	I6 dagen
VERHEYE LOUIS,	"	I5 dagen
BACKERS JAN, Sluizenstraat 30	"	I6 dagen
HOUF GUSTAAF, Steenovenstraat 12	"	25 dagen
HOUF ADRIAAN, Steenovenstraat 12	"	25 dagen
BOEY ACHILLE, Buurtspoorwegstr. 5 wegvoering naar Duitsland van	25.9.I9I7 tot 4 febr. 1918	
DUMON LOUIS, Coupurestr. 2	I.IO.I9I8	42 dagen
LACOERE JEROME, Nukkerstraat 25	"	I6 dagen
BROUCKE LEOPOLD, Sluizenstraat 43	"	IO dagen
COSTENOBLE GEORGES, Dorpstraat 27	"	IO dagen
LAGAST ARTHUR, Kerkstraat 12	"	9 dagen
VANDEKINDEREN ACHILLE, Dorpstraat 24	"	IO dagen

PLOVIE HENRI , Kapellewijk I	op I.IO.I918	II dagen
DUMAREY-SCHAUT HENR, Polderstraat 6	"	I7 dagen
PRAET CAMILLE, Kerkstraat 3	"	IO dagen
PRAET FRANS, Kerkstraat 3	"	5 dagen
VERBANCK JOZEF, Elisabethlaan(zoon Louis)	"	42 dagen
MEESSCHAERT GEORGES, Duinenstraat I	"	4 dagen
LECOUTRE MEDARD, Brugschestw. I	"	4 dagen
LIEVENS JULES, Brugschestw. I	"	4 dagen
	en wegvoering naar Duitsland 26.5.I5 tot 4.8.I6	
CAFMEYER AUGUST, Albertlaan 44	I.IO.I918	9 dagen
CAFMEYER ALOIS, Elisabethlaan 3	"	9 dagen
CAFMEYER THEOPHILE, Albertlaan 44	"	9 dagen
TRASSAERT CHARLES, Zijdstraat I	"	42 dagen
BOUCQUAERT JEROME, Albertlaan 54	opdrijving 24.I2.I916	2I dagen
BOUCQUAERT CAMILLE	" I?IO.I918	28 dagen
MAES OSCAR, Kapellewijk I2	"	22 dagen
HUYGHEBAERT LOUIS, Polderstraat 2	"	IO dagen
DEFEVER RENE, Nieuwstraat IO	"	46 dagen
DEFEVER OSCAR, Nieuwstraat IO	"	46 dagen
VANDENBERGHE GUSTAAF, Dorpstraat 28	"	I2 dagen
VANLEENHOVE JOZEF, Dorpstraat 28	"	I2 dagen
BRISSINCK JULES, Nieuwstraat 48	"	44 dagen
CUYPERS-VERKEYN GUSTAAF, Steenovenstraat 7	"	2I dagen
DECOUTRE FRANS, Polderstraat 26	"	9 dagen
ALLAERT LEON, Duinenstraat 60	"	25 dagen
MESTDAGH CAMILLE, Kapellewijk 54	"	IO dagen
VERMEERSCH STANISLAS, Duinenstraat 44	"	IO dagen
WESTYN JULES, Kapellewijk 2	"	IO dagen
WESTIJN CAMILLE, Kapellewijk 2	"	IO dagen
DEPOORTER FRANS, Polderstraat 5	gevang van 9.3.I7 tot 13.4.I7	
BOLLENBERGHE CAMILLE, Polderstraat I	opdrijving ?	
EEREBOUT PIERRE, Nukkerstraat 6	I.IO.I918	6I dagen
EEREBOUT PROSPER, Nukkerstraat 50	"	42 dagen
MAES MICHEL, Polderstraat I2	"	IO dagen
BROCK GUSTAAF, Grote Polder 2	"	I9 dagen
COUVREUR FRANS, Nieuwstraat 38	"	I7 dagen
DEFEVER JAN, Polderstraat I4	"	IO dagen
BILLIAU CAMILLE, Nieuwstraat II	"	II dagen
BOLLENBERG RICHARD, Nukkerstraat I3	"	I4 dagen
LAGAST EMILE, Brugschestw. 5	"	I5 dagen
CROOS HENRI, Dorpstraat 6	"	II dagen
VANHOOREN CHARLES LOUIS, Sluizenstraat I4	"	IO dagen
VANLERBERGHE GUSTAAF, Dorpstraat 59	"	IO dagen
ZWAENEPOEL CAMILLE, Duinenstraat 3	"	IO dagen
DESCHAGHT JACOB, Duinenstraat 4	"	IO dagen
VANHOUCKE ERNEST', Sluizenstraat 39	"	IO dagen
RO TSAERT AUGUST, Brugschestw. I2	"	I6 dagen
COLPAERT CHAREL, Sluizenstraat 2	"	I4 dagen
GILLIAERT EDMOND, Sluizenstraat 56	"	8 dagen
BAILLIERE PIETER, Sluizenstraat 60	"	IO dagen
GILBERT ADRIEN FERNAND, Turkijen 26	"	8 dagen
GILBERT ORCAR, Kapelleweg I2	"	8 dagen

DESMADRYL GERARD, Dorpstraat 27	I.IO.I918	43 dagen
VANDECASTEELE LOUIS, Steenovenstraat 8	"	54 dagen
VANDECASTEELE FRANS, Sluizenstr. 43	"	12 dagen
VANDECASTEELE GUSTAAF, Sluizenstr. 43	"	8 dagen
VANHOUTTE EDMOND, Polderstraat 8	"	16 dagen
VANHOUTTE HENRI, Polderstraat 8	"	16 dagen
BLONDEEL GEORGES, Elisabethlaan 10	"	49 dagen
LAVA CAMILLE	"	15 dagen
PLOVIE ISIDOOR, Kapellestraat I	"	11 dagen
VERSLUYS CAMILLE, Zuid-Oostwijk 23	"	10 dagen
LAMBREGT OSCAR, Veldstraat I	"	10 dagen
SEYNAEVE FRANS, Van Aalststraat II	"	41 dagen
VERSLUYS ISIDOOR, Van Aalststraat 7	"	34 dagen
VERSLUYS VICTOR, Van Aalststraat 7	"	34 dagen
VERSLUYS CAMILLE, Van Aalststr. 7	"	34 dagen
TIMMERMAN FRANS, Nukkerstraat 45	"	34 dagen
BELPÆEME LEON, Nukkerstraat 53	"	42 dagen
VAN HOUTTE ELISA, Albertlaan 13	5 dagen gevang v.7 tot 12.6.I915	
SEYS ENGELBERT, Kapellewijk 16	I.IO.I918	21 dagen
VYVEY CAMILLE, Kapellewijk 16	"	21 dagen
ROUSELLE EMILE, Elisabethlaan 13	"	49 dagen
ROUSELLE LOUIS, Elisabethlaan 13	"	49 dagen
Cuypers Charles, Nieuwstraat 48	"	18 dagen
MOREL GEORGES, Nukkerstraat 77	"	48 dagen
PROVOOST THEOPHILE, Dorpstraat 43	"	12 dagen
VANHOOREN EMIEL, Veldstraat 10	"	46 dagen
VANHOUTTE CAMILLE, Elisabethlaan 60	"	42 dagen
BROUCKE FRANS, Albertlaan 87	"	42 dagen
BOEY ANTONIUS, Duinenstraat 7	"	15 dagen
Boey GEORGES, Duinenstraat 7	"	15 dagen
DHAENEN CHARLES, Dorpstraat 40	"	12 dagen
BILLIAU HILIAR, Nukkerstraat 56	"	10 dagen
BOSSAER AUGUST, Polderstraat 16	"	10 dagen
CATTELION EDWARD, Nieuwstraat 33	"	42 dagen
CROOS OSCAR, Sluizenstraat 3	"	11 dagen
LUCA-BOENS CHARLES, Albertlaan 68	"	17 dagen
CHRISTIAENS GERARD, Albertlaan 6	"	47 dagen
COELUS CAMILLE, Van Aalststraat 10	"	34 dagen
CONSTANDT ALFRED, Duinenstraat 66	"	11 dagen
BULLYNCK LOUIS, Vaartstraat I	"	42 dagen
CROOS VICTOR, Polderstraat 4	"	25 dagen
MELIS GERARD, Duinenstraat 62	"	12 dagen
DERYNCK CAMILLE, wagenmakerstraat 12	"	16 dagen
ROSSEEL PIETER, Oudenburgschestw. 15	"	12 dagen
ROSSEEL JOZEFN, Oudenburgschestw. 15	"	12 dagen
MESEURE CHARLES, Nukkerstraat 26	"	10 dagen
MESEURE CHARLES(zoon)Nukkerstraat 26	"	10 dagen
MESEURE CAMILLE, Nukkerstraat 26	"	10 dagen
KNOCKAERT CAMILLE, Veldstraat 7	"	14 dagen
VANDENBROUCKE ERNEST, Kapellewijk	"	?
TRATSAERT JACOBUS, Vaartstraat 31(zoon Oscar)	"	21 dagen
STUBBE CAMILLE, Elisabethlaan 25	"	49 dagen

HELSMOORTEL CHARLES , Elisabethlaan 43	op I.IO.I918	21 dagen
HELSMOORTEL FRANS, Nijverheidsstraat 2	"	21 dagen
BENTEIN LEON, Brugschestw. 13	"	9 dagen
en twee maanden gevangenis in 1917		
BENTEIN HENRI, Brugschestw. 13	I.IO.I918	9 dagen
BENTEIN ANTONIUS, Brugschestw. 13	"	9 dagen
CASSIER JAN , Kapellewijk 34	"	12 dagen
CASSIER OSCAR, "	"	12 dagen
CASSIER AUGUST, "	"	12 dagen
VANDAMME EDMOND, Dorpstraat 70	"	28 dagen
VANDAMME JOZEF, "	"	28 dagen
SLABBINCK CHARLES, Veldstraat 12	"	19 dagen
SEYS AUGUST, Zuid-Oostwijk 12	"	7 dagen
CATTRYSSE HECTOR, Elisabethlaan 9	"	14 dagen
DEFOER CORNELIS, Nukkerwijk	"	15 dagen
DEFOER Jerome "	"	15 dagen
BENTEIN JAN , Brugschestw. 13	Gevang 18 dagen	
VANDENBROUCKE DESIRE, Dorpstraat 4	"	14 dagen
HOETHALS PETRUS, Sluizenstraat 17	"	12 dagen
gevang 4 maanden vanaf 7.7.I915		
DEVRIENDT LOUIS, Elisabethlaan 9	I.IO.I918	11 dagen
PHILIPS HECTOR, Veldstraat 15	"	42 dagen
LAVA ELIGIUS, Brugschestw.	"	13 dagen
DE VOS VANDENBERGHE GUSTAAF, Sluizenstraat 14	"	12 dagen
DAMMAN LEON, Zijdstraat 2	"	18 dagen
JANSSENS THEOPHILE, Brugschestw. 9	"	10 dagen
JONCKHEERE CAMILLE , Sluizenstraat 58	"	14 dagen
VANDENBROUCKE CHARLES, Nukkerstraat 21	"	14 dagen
VAN LITSENBORGH ELISABETH, Nukkerwijk 2	gevang	21 dagen
om zonder haar pas heer ziek kind te gaan bezoeken in Oostende		
LAGRAVIERE AUGUST, Polderstraat 19	I.IO.I918	14 dagen
VANDENBERGHE JULIEN, Polderstraat 19	"	14 dagen
RAES LOUIS, Sluizenstraat 50	"	12 dagen
VERLEYE Pieter, Duinenstraat 57	"	13 dagen
KNOCKAERT CAMILLE, Sluizenstraat 7	"	15 dagen
KNOCKAERT AMEDE, Sluizenstraat 7	"	15 dagen
KNOCKAERT CYRIEL, Sluizenstraat 7	"	15 dagen
KNOCKAERT JOZEF, Sluizenstraat 7	"	15 dagen
VANDOELE LEON, Nukkerstraat 87	"	33 dagen
VANDAELE HENRI, Nukkerstraat 87	"	33 dagen
TORREBORRE CAMILLE, Brugschestw. 12	"	15 dagen
VROOME GUILLAUNE, Albertlaan 23	"	27 dagen
COOL THEOPHILE , Nukkerstraat 39	"	42 dagen
en 32 dagen strafkolonie te Dudzele.		
GILLIAERT EDWARD, Sluizenstraat 54	I.IO.I918	12 dagen
HELSMOORTEL LEOPOLD, Nukkerstraat 12	"	10 dagen
VOLLEMAERE DOMIEN, Albertlaan 80	"	19 dagen
HELSMOORTEL CHARLES, Nukkerstraat 12	"	10 dagen
HELSMOORTEL VICTOR, Nukkerstraat 12	"	10 dagen
MATHYS LOUIS, Brugschestw. 8	"	9 dagen
TULPIN RICHARD, Oudenburgsestw. 3	"	21 dagen
POPELIERE CAMIEL, Nieuwstraat, 3	"	21 dagen
LAGAST AUGUST, Brugschestw. 3	"	9 dagen

MAES OSCAR, Duinenstraat 59	I.IO.I918	43 dagen
TALLOEN EDWARD, Kapellewijk 30	"	II dagen
TALLOEN, Oscar, Kapellewijk 30	"	II dagen
TALLOEN, AUGUST, Kapellewijk 30	"	II dagen
DELANGHE AUGUST, Kapellewijk 30	"	II dagen
DEBAETS AUGUST, Elisabethlaan	"	4 dagen
VERDONCK NYSSSEN MAURICE, Zuid-Oostwijk 21"	"	44 dagen
LECOT AUGUST, Albertlaan 29	"	IO dagen
SCHALLIER AUGUST, Nieuwstraat 33	"	42 dagen
SCHALLIER PROSPER, Nieuwstraat 33	"	42 dagen
Cambier WILLEM, Veldstraat 5	"	IO dagen
CASSIER DESIRE, Kapellewijk 33	"	I3 dagen
CASSIER JAN, Kapellewijk 34	"	I2 dagen
D'EVERLANGE HENRI, Albertlaan 5	"	IO dagen
POTTIER RICHARD, Polderdijk 2 Oostende	"	I2 dagen
BEUSELINCK PIETER, Sluizenstraat 7	"	9 dagen
LEERMAN AUGUST, Dorpstraat 60	"	IO dagen
DECUYPER GUSTAAF, Duinenstraat 55	"	42 dagen
LOUVAGIE CAMILLE, Kerkstraat I4 wegvoering 4 januari I918 teruggekeerd 4 december I918		
ROOSE JOZEF, Kerkstraat I	I.IO.I918	IO dagen
VANDEPITTE CHARLES? Nukkerstraat 57 wegvoering op 23 dec.I914 terug op 23 januari I915		
BROIDIOI LEON, Buurtspoorwegstraat 3	I.IO.I918	I9 dagen
DEVRIESE POLICARP, Sluizenstraat 27	"	II dagen
DEVRIESE COUVREUR	"	II dagen
MEESSCHAERT GEORGES, Buurtspoorwegstraat 2 "	"	20 dagen
HOLLEVOET ISIDOR, Dorpstraat 69	"	I2 dagen
CAFMEYER JULES, Elisabethlaan I	"	9 dagen
DECLERCQ FRANS, Duinenstraat 35	"	IO dagen
DEFEVER MAURICE, Kerkhofstraat 6	"	I3 dagen
DEFEVER JULES,	"	I3 dagen
ASPELAGH LOUIS, Duinenstraat 35	"	2I dagen
MAHIEU ALFONS, Brugschestw. I2	"	2I dagen
DEFEVER GUSTAAF, Nieuwstraat 9	"	I4 dagen
VANDECASTEELE HENRI, Nukkerwijk 8	"	IO dagen
VANDECASTEELE AUGUST, Nukkerwijk 8	"	IO dagen
VANDECASTEELE JULES, Nukkerwijk 8	"	IO dagen
STEEN JAN, Marinestr. 29 wegvoering op 5 augustus I916 tot IO februari I918 naar Sedan.		

VAN DE MAN DIE VLIEGEN GING.

Da gebeurde in de tiet da ter vele gesproken wiert over Olie-slager. Je wit wê de deen die één van d'éérste in de lucht ging bluvan mê evliegmachien.

Sas kerremesse stoeg voe de deure, enda was ton de tiet dat 't volk van overal no de kerremesse gestroomt kwaamt. Je zag hier ton mensen van de viertorre, dekoaie, 't kroontje en nog vele andere platsen. In die tiet wiert ter ook dikkers gevochten, va je moe weten da ter ginéén vrimdelingk gieng moeten probééren voe mê de meisjes van't Sas te daansen, en otter da toch één durfde probééren, a je da moeten zien: de joengers van hier trokken hunder klakke schééf en ze vlogen der no toe.

Keije nu wé gezeit dat ter vele volk op de kerremesse was, mo op de nukker waster wéénig van da volk te zien en Jan Wyngaerde die doar " 'T KASTEELTJE " open hield, gieng doae veranderinge in briengen. Ja vertelt datter mê de kerremesse e twa bizonders op de nukker ging platse griepen, zodoanig da geel de Bilgieke der van gieng opkieken. Je was ie al e poar weken bezig mê vroetelen an e twa die vele weg had van e vleermuus. Omme lange genoeg gezaagd aan voe te weten wa da da was, kwaamt het ter eigenlijk ut: -"Kiek joengers zei Jan; daze twa dank nogegoan ên, en kmoen doarmee in de lucht kunnen bluvan, en op de dag van de kerremesse gonk doarmee van ut de gote van men huus no be-neen spriengen en azo vliegen gelik e veugel".

't Is begriepelik da da gelik e lopend viertje ze roende dei en 't deurde nie lange of ze wisten da verre int roende, zelfs vele lieten het hunder familie weten en de deze vertelde het ton weer verder. 't Is dus nie te verwoenderen dat op die kerremesse krioelde van 't volk en van snuchtens woaren ze al bezig mê over da vliegend mens te spreken. De néénen vond hem een die ze nie al tope haad en dandere zagen in hem e voorloper van Limberg.

Ot roend de vuven begost te droaien begost 't volk no de nukker te stromen. 't Huus van Jan Wyngaerde was géél bevlagt en voe alle zekerheid mosten de ménschen e plekche vrie laten voe wannéér da Jan most mislukken, da ze schoon lichaam in't volk nie terecht zoe kommen.

Da wiert e poar menutjes voe vuve en de spaninge kwaamt in 't volk; 't woaren zelfs wuven die mê troanen in hulder ogen stoenden. Kgony nooit vergeten Flavie bléte van ontrauche, ze zag Jan ze wewe mê heur dutsen van heur joengers voor heur ogen.

't Was vuve....tdekveister gink open en Jan kwaamt ter deure gekropen..... In de stroate hoorde je gin mus mê piepen, 'tlaste wa da Flavie nog over heur lippen kost kriegen was : "God be-woare hem!".

Op 't dek wiert da sport deur de veister gestoken woarmee dat ten gieng spriengen. Jan was kalm en zoender schrik trokten ze vlerken an en gieng in de gote stoan en sprak tegen de menschen die beneen stoegen: " Menschen ken vandage willen bewizen dank nie zot zien gelijk dan vele menschen hier peinzen, ken e poar weken gewerkt voe da spil te maken dank hier an én, en woarmee dank gon vliegen". Jan gienk in de gote go stoan, tgroot moment was angebroken....nog één ki kéékt ten roend en zei tegen 't volk: " MENSCHEN WA PEIS JE GI DOARVAN...ZOE DA GOAN ?" - en in één oasem riep iederéén: " NINT !".....Jan kéék hunder e ki goed an en zei : " EWE PEIZEN IK DA OOK !".... en Jan kroop weer deur ze dekveister no binnen.

In de stroate baste der e geweldige lach los, d éne van plözier en der woaren der ook die groene lachte. Mo wien dat ter méést lachte was Jan, die te vulle in ze opzet gelukt was, van tkrioeelde nu vant volk op de nukker....

- medegedeeld aan H. Terryn - bestuurslid TER CUERE

HIPTJE .

Nog e twa dank zoen willen vertellen die zeker ook tjestig joar geleen is. 't Goat over Hiptje. Da was e joengen ut e gezin mi 17 kienders en je werkte bie de boeren, ten ééste hielpten alzo ze joengere zuster en broers grootbriengen en ten twidde hatten zéélve goed zen buuk vul en mosten zen oeders ze moend nie open hoeden.

Je was zeker e joar of zeventiene osten toe Zwaenepoel werkte op 't hof "Jacobs". Alle nuchten vroeg moesten noar de weiden of bilken die nog al verre van d'hofstee lag in de richtinge van Klemskerke, voe de véézen eten te geven. Mo 't was gelijk al éénige nuchtens da Hippen e persoon lanks de zandweg tegen kwam mê e kappe op zen kop die ook zen onzichte dekte, dat was nu nog al zo erg nie, mo wa datten ongeweun vond da was osten goeien dag zei datten ginne were kréég en je wit wê da da op de buten de geweunte is dan de menschen goeien dag zegen tegen malkoar - je mag 't vrimste mensch van de wéreld zien.

En Hippen die e deurbrave joengen was, was ook stief niedrig en kost da nie over zen nerte kriegen da die tisten hem voor bie liep zoender goeien dag te zegen.

Je liep doar al géél de dag mee in ze kop en als 't avend was zwoorten bie hoog en bie léége datten hen 's anderdaags gieng aangoan osten gin goeien dag zei.

De volgende nuchten, 't was nog dimster gelijk iedere nuchten, ging hiptje de véézen eten geven en op zen weg kwaamten weer die persoon tegen, en Hippen zoe lude of datten kost zei : " GOEIEN DAG !" - mo gin gehoor in Jeruzalem ! - 't was tegen hem nie.... Hippen kéért hem omme en mê e hemelsche vloek zegten: "ka je gin goeie dag zeggen tèn ?" - je vliegt er noartoe en trekt de kappe van ze kop....ê wat zieten ?.... ...'t was ê vromensch die ant blééten en ant t hulen ging en assan mo zei : " 'k moen nu géél erbegunnen en 't was de laste dag !"...

Hippen begost er mee in te zitten da mensch kréég gelijk e twa - 't was wê e nulinge en e tieringe en ossan mo da zelfste: " 'k moen nu géélerbegunnen en 't was de laste dag !" - en azo is de vrouwe weggelopen.....

Hippen êdoar lange nie van op zen gemak gewist van loater êten vernomen - da die vrouwe ê boerinne ut Klemskerke was die ê Ovene dei : za beloofd negen dagen lank snuchtens vroeg no 't kapelletje van Breininghe te goan mê heur onzichte gedekt en gin woord te spreken lanks de weg, en uze Hippen had heur ongewilt de lasten dag doen spreken.....

medegedeeld aan H. Terryn - bestuurslid Ter Cuere.

Oude, ware Bredense gebeurtenissen en vertellingen mogen niet verloren gaan - ze worden dan ook graag opgenomen door Mevr. Terryn, wonende Buurtspoorweg straat, 89 te Sas - Bredene.

Z I C H T K A A R T E N

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

VERBOUWE eindigt zijn ICONOGRAFIE VAN HET ARRONDIS -
SEMENT OOSTENDE , met zijn opsomming van plannen , prenten , schil-
derijen welke over een tijdspanne van eeuwen een beeld geven van
ons geweest , op het ogenblik dat de wereld overspoeld wordt met
zichtkaarten .

Voor een paar centen kocht men zichtjes om te ver-
sturen naar vrienden en kennissen waar deze zich ook bevonden .
Sommige van deze kaarten verdwenen prompt en voorgoed in de kachel
of vuilnisbak want in de grond kon het iemand uit Wenen of Milaan
weinig schelen hoe de nieuwe statie van Oostende er uit zag . En
iets dat goedkoop is deugt niet .

Maar de tijd verging , steden verdwenen en werden
heropgebouwd als gevolg van twee wereldoorlogen ; er kwam de nos-
talgie naar vroegere dagen waar de massa niet zo welstellend was
maar hun omgeving zo veel mooier . De zichtkaarten , ergens in een
oude album , ge-erfd van tante , of in een doos op zolder , bleven
getuigenis bewaren . Opeens werd ieder zich bewust dat deze zicht-
jes oud waren en wat oud is deugt wèl . Velen verzamelen ze nu ,
men bewondert ze en men laat ze bewonderen . Ook bij de leden van
onze Heemkring zijn ze te vinden in niet te onderschatten collecties.

Juist omdat de zichten zo oud zijn worden ze soms
niet op de juiste wijze bekeken en dan nog veel te vluchtig .
Ze stellen iets voor , meestal een gebouw en dit is dan de blik -
vanger . Wat daarrond te zien is , de details , wordt meestal niet
eens opgemerkt en juist datgene verdient onze aandacht .

We hebben ons dan ook voorgenomen om jaarlijks enkele
zichtkaarten af te drukken in ons jaarboek , voorzien van de nodige
commentaar . Hier zijn er nu een stuk of vier : twee van Bredene
en twee van Oostende .

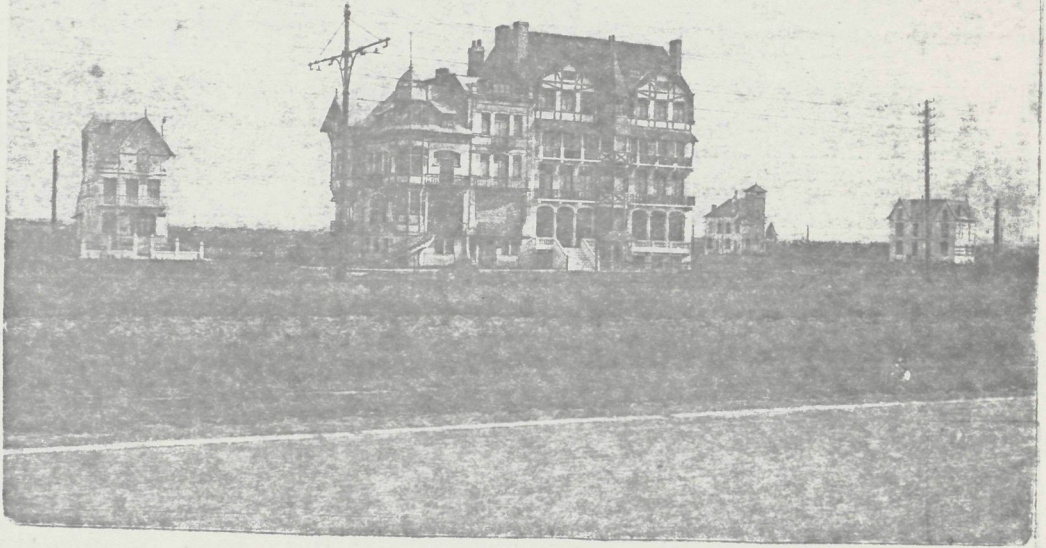
R.V

oooooo
ooooo
ooo
o

Breedene s/Mer

Hôtel Gilbert et les Villas.

17 BREEDENE s MER - Rue des Dunes

ZEGSLIEDEN ZIJN :

Voor Bredene : Mevrouw Zulma Decock - Vanhecke
De Heer Cyrille Borny

Voor Oostende : ons lid Frans Verbanck

I) - DE DUINENSTRAAT TE BREDENE AAN ZEE

Hier zien wij de bijzonderste winkelstraat van Bredene aan Zee waar ze begint aan de Driftweg maar dan zoals ze er uit zag voor de eerste wereldoorlog : eerst aardeweg en later kiezelweg .

Rechts zien we alleen de garage en het tennisveld van het Hotel de l'Espérance . Van het hotel zelf , dat langs de Driftweg was gelegen zien we niets maar van dit gebouw bestaan dan veel afzonderlijke zichten .

De grond waarop de garage werd gebouwd en de tennis aangelegd werd in 1908 verkocht door Rosalie Deswaef aan de eigenaar van het hotel, Van Welsenaers Henri . Voorbij de garage bevonden zich slechts kleine huizekens , het eerste bewoond door Frans Van Parijs en verder door Edmond Melis .

Het eerste gebouw , links op de kaart , bestaat nog : Het Anker . Het werd gebouwd door de eerste bewoner : Alfred Constandt , bijgenaamd " Timeloot " . Deze kwam van Mariakerke en was de stiefzoon van de toenmalige koster aldaar , Ponjaert . Mijn zegsman weet te vertellen dat hij een schoon vrouwmens had . Er zijn zo van die dingen die een mens eeuwig bijblijven .

Aannemer voor de bouw was DEMEESTER van Slijkens . De grond was eigendom van de Hr. Legrand . Latere bewoners waren : Weduwe Barzele en Aug . Vyvey .

Het volgende huis werd gebouwd door Hypoliet Decuyper - vader van Jérôme , Edmond en Cyrille . Het was eerst herberg en later winkel . Jérôme heeft het later verbouwd of afgebroken .

Tussen beide huizen in bevond zich een achterhuis . Het staat denkkelijk nu nog achter de beenhouwerij welke nu lijn vormt met de straat .

Het eerste huis dat naderhand werd gebouwd en nog niet te zien is op de kaart was dat van Isidoor Lingier .

HOTEL GLIBERT EN VILLA ' S

Hier zien we de blok villa's die het SENATORIUM zal vormen met de gebouwen die er later werden aan toegevoegd .

Het zijn : op de hoek , de villa " l' Aube " , vervolgens " Les Alouettes " , den het eerste gedeelte van het Hotel Glibert (met trap) en het nadien gebouwde tweede gedeelte (met terras) .

De drie eersten werden gebouwd door aannemer Rayée van Oostende . De andere villa's welke op de kaart te zien zijn werden samen met " l'Aube " en " Les Alouettes " gebouwd door de S.A. Bredene sur Mer om verhuurd te worden en de verkoop van de haar toebehorende gronden te stimuleren . In " Les Alouettes " woonde de Heer Vandersmissen , Directeur van de vennootschap . Gedurende de bezetting van 1914-18 was Mr. Gustaaf Versluys - Vanhecke daar huisbe- waarder .

Het middenstuk van de blok , het huis met de brede trap , werd het Hotel Glibert - eigendom van de familie Glibert . De concierge Hr. Jozef Versluys- Bertens woonde in de kelder . Gedurende 14-18 was op de gelijkvloers een dancing van de Duitsers . Het hotel werd later verkocht aan het Senatorium .

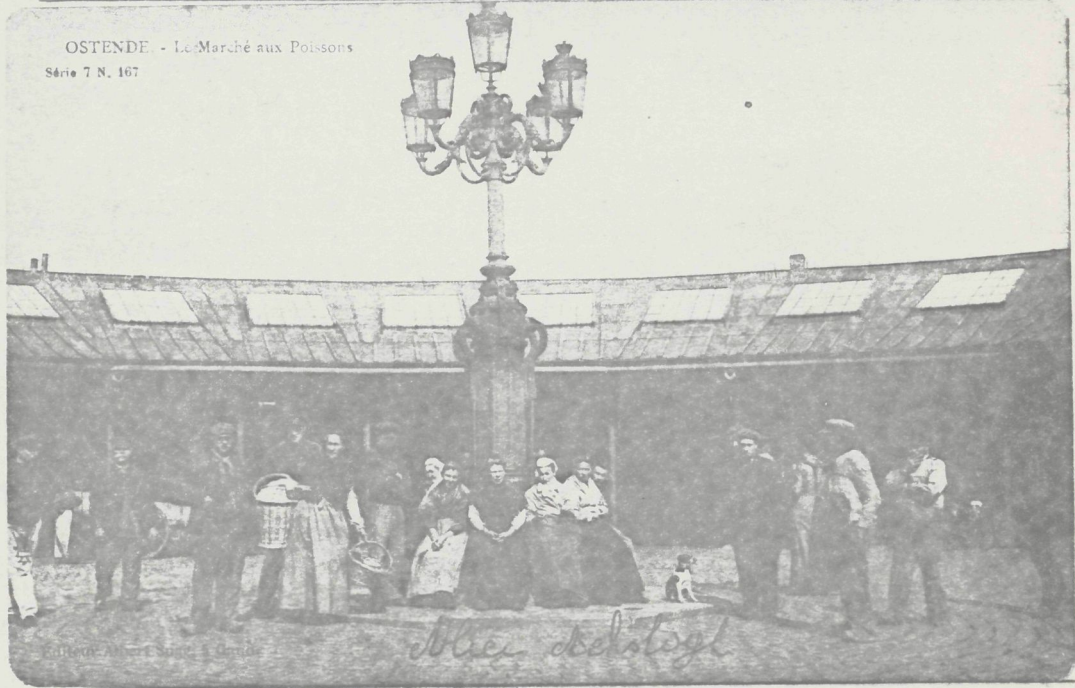
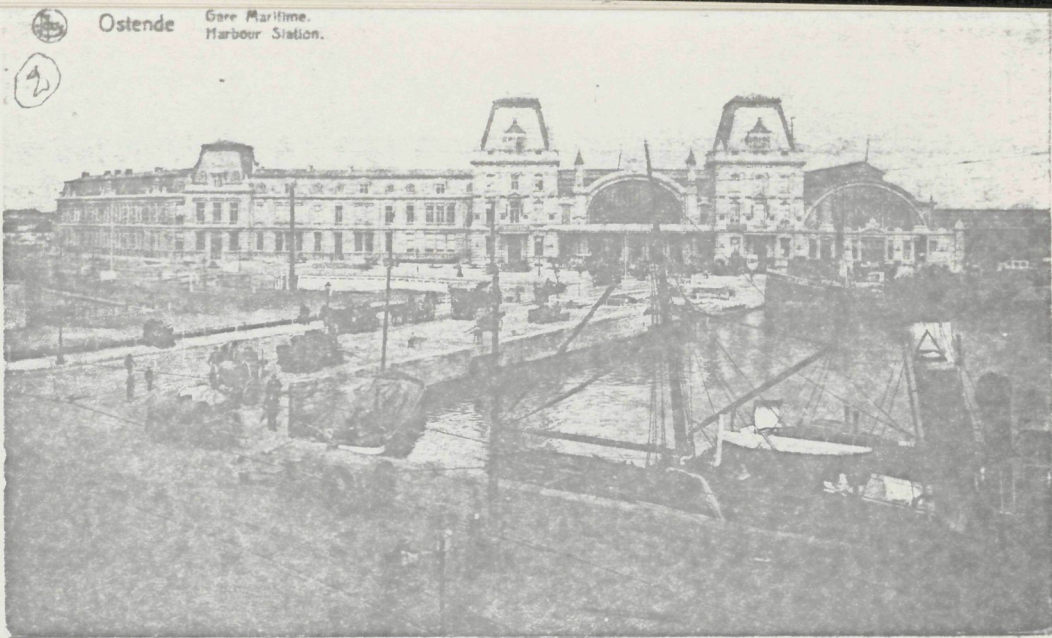
Het tweede gedeelte van het Hotel Glibert werd gebouwd door aannemer Gustaaf Versluys (een van zijn eerste werken)

De dubbele villa met het torentje (" Les Tourelles " en de "Zephir" werd in 1921 verkocht aan Mw Genicot . Mevrouw Zulma Vanhecke , groot tante van Roland Versluys werd er toen concierge . Nadien kocht Gustaaf Versluys de beide villa's : De " Zephir " voor 10.000 fr en de " Tourelles " voor 12.000 fr. Later heeft hij ze weer van de hand gedaan .

De andere dubbele villa (rechts) groeg de namen : " Siegfried " en " Nibelungen " . Ze werden na de oorlog 14 verkocht aan de heer Quackelbeen .

De villa links is de " Matutina " , toenmalige eigenaar Mr Steinbach Men merkt dat de typise villa van de heer Eneman nog niet is gebouwd

oooooooo

OOSTENDE - INPAKKEN VAN VIS

Deze foto dagtekent waarschijnlijk van 1903 , ten vroegste ; het kan ook 1904 zijn . Waarom ik dat zo juist weet ? Wel , sinds 1901 was ik als jonge bediende bij de Rederij " Pêcheries à Vapeur" -beheerder- bestuurder de heer John Bauwens - werkzaam .

In 1903 besloot de maatschappij , gedurende de zomer , het toen minst renderende tijdstip voor de zeevisserij , de vaart op gezouten kabeljauw te gaan bedrijven op IJsland . Dit soort visserij werd slechts bedreven gedurende een paar jaar , daar het niet winstgevend was .

Een dergelijk experiment was insgelijks gedaan geweest door onze maatschappij , op de Loffoden , evenmin met bijval (in 1900) In 1903 dus werd het laatstgebouwde schip van de maatschappij , de " Roi des Belges " - 0.83 - uitgerust om de muluwe -visserij (ook abberdaanvisserij genoemd) te gaan bedrijven in de Ijslandse wateren .

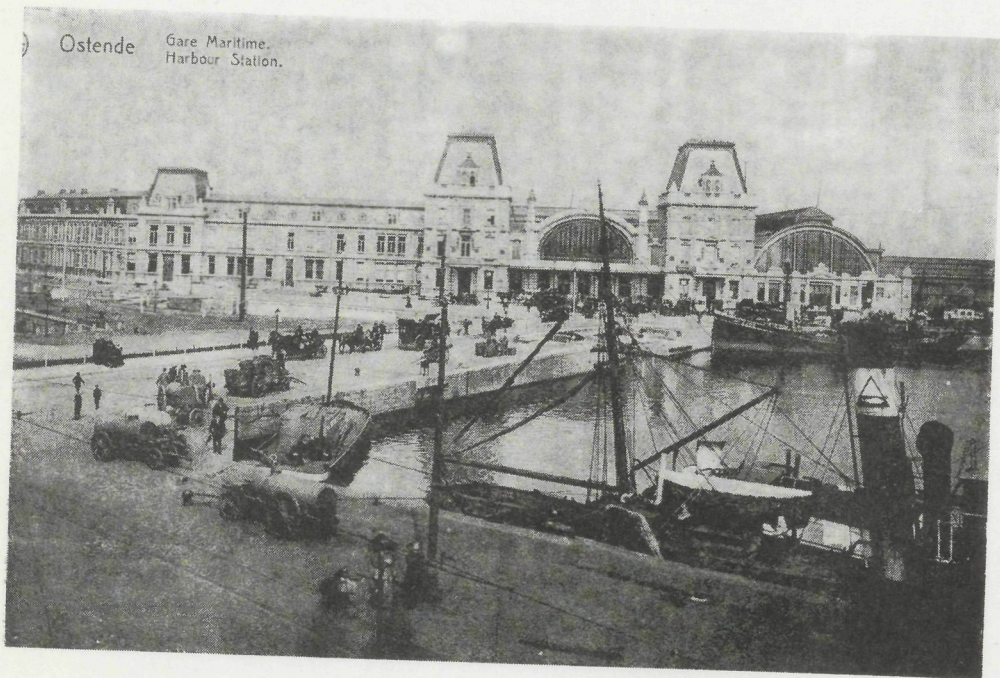
Het schip , nieuwgebouwd , en wat groter dan de andere schepen van de P.V. stond onder bevel van schipper Em. Jos. Declercq , een ervaren visser (hij had de hoogste opbrengst van het jaar 1902) en hij kreeg dan ook het bevel over het nieuwe schip .

In die jaren werd de muluwegangst nog het meest bedreven door de franse schoeners (in het frans " goëlettes " genoemd . Onze vlaamse vissers noemden ze " galetten " - benaming die in de latere jaren letterlijk overgenomen werd door onze gazetschrijvers wanneer ze zich bemoeiden met het interviewen van oud-Ijslandvaarders)

Op die " goëletten " werd gevist met koorden waaraan haken , ook hoeks genaamd , met aas bevestigd waren . Maar de visserij bedreven door onze schepen en ook schepen van nog andere natiën , gebeurde met de korre of treilnet .

De gewone bemanning was versterkt met een of twee vlekkers en zouters . De gevangen vis werd aanstonds ontkopt , opengesneden langs de graat en gezouten in tonnen , kantjes genoemd . Het zelfde systeem dus als bij de toen nog enkele Noordzee-gaande , maar uitstervende Oostendse zeilsloepen .

Ongeveer om de drie weken kwamen onze Ijslanders hun gevangen vis aan land brengen . Dan hadden ze zoveel (of zo weinig) kantjes gevangen . De gevangen vis werd in magazijn geplaatst voor verdere bewerking en gereed gemaakt voor de verkoop .

Nu moet men niet denken dat de aangevoerde vis maar op de markt geworpen werd . Hij werd nogmaals bewerkt en verpakt en op de foto is goed te zien hoe dit gebeurde .

Hier werden de tonnen " ge-stored " in een oud schip dat gewoonlijk diende als magazijn voor briketten .(De stoomtreilers gebruikten uitsluitend briketten als stookmiddel) . Hier ziet men duidelijk hoe de vis in de voorlopig ingezouten toestand uit de tonnen wordt gehaald , nogmaals gewassen om ze te ontdoen van restjes bloed die nog kunnen aankleven want niets is zo slecht als bloed voor de nog lang te bewaren vis . Dan wordt de vis opnieuw ingezouten , en ingeprest in de vaten . Men schatte , dat van 3 kantjes , 2 verkoopswaardige vaten werden verkregen . Pas na die bewerkingen was de vis verkoopsklaar .

Nu de foto zelf : In de verte het oud-station met een binnenschip voor de brug van de Kapellestraat . Ons schip ligt hier rechtover het Zeecommissariaat . Aan de rechterzijde enkele toeschouwers , met " Mostaard " met zijn eeuwige krukken . Men vertelde toen dat hij ze helemaal niet nodig had .

Helemaal links de "concierges " van de boot : Baptiste en zijn vrouw , die hun neefje grootgebracht hebben . Dat neefje dat U ziet ongeveer in het midden van de foto , blootshoofds , kijkend naar de fotograaf , is " Roste Warden " , in latere jaren meester-gast voor de P.V. op de bassin .

Warden was Fransman en is het gebleven . Ook Baptist en zijn vrouw waren Franssen , van Duinkerke . Verder ziet men het wassen , zouten , pressen en ook een jongetje dat voor elk een borrel inschenkt .

N.B. Roste Warden stierf een drietal jaren geleden , oud 80 jaar .

4 - I-ste handelsdok met zicht op de zeestatie

Dit is de hoek rechtover het waterhuis . In die hoek ligt een van de " waterschepen " die regelmatig zagezegd drinkwater gingen putten in de vaart van Damme (Oostende bezat geen stadswater in die jaren) . Men ziet hier de operatie overpompen uit de boot , in de wagens met een waterketel op en die de sloepen bevoorraden met drinkwater . Het overschot werd gepompt door een onderaardse buis vanaf de hoek van het dok naar de kelder van het nu nog bestaande café " Waterhuis " . Uit die reserve -voorraadkelder werd het dan weer uitgepompt bij gelegenheid als de boot uitgetrokken was op voorraad . Voorbij die drie waterketels staat een wagen met manden (losbennen) erop geladen , in afwachting dat daar een stoomtreiler aan de kaai komt om de vangst te lossen .

Op de voorgrond ziet men de helft van een stoomtreiler . Het is de 0.170 of 0.171 van de maatschappij " Delta " . Die m.i.j. was hier werkzaam tussen 1908 ongeveer en 1914. Ze zijn met de oorlog naar Engeland uitgeweken en nooit meer teruggekomen . Die foto werd dus genomen in die jaren .

Aan de oostzijde van Hetdok , rechtover het zeestation ligt een kleine stoomtreiler , de 0.202 - heette zo ik het goed voorheb , de " Ouse " . Het was een oud bakje , deed slechte zaken , en kwam op zekere dag niet meer huiswaarts , wat we voorspeld hadden .

○○○○○○○
○○○○○

○○○
○○○

B L A D V U L L I N G

=====

Bij de uitgravingswerken aan het fort Napoleon en door de ontstane waterpoelen heeft het zaad dat zo lang onder aarde opgeborgen zat zijn natuurlijke milieu teruggevonden: HET LIS GROEIT ER WEER langs de Fortstraat . En het zegt : Weg met Liefkens en Liesjes . Het was en blijft : L I S S E M O R R E !

Karel Jonckheere schrijft dat de vissers aan het fort Napoleon de naam gaven van Halve Maan . Die vissers zullen wel van hier niet geweest zijn . Het fort Napoleon is trouwens een volle maan .

Volgens een vraag aan " Biekorf " wordt op een Italiaanse ZEEKAART uit 1490 bij Middelkerke een wachtpost aangeduid onder de naam : " LA GUARDIA " . Hierdoor blijkt nogmaals dat wachtposten dikwijls op zeekaarten vermerkt zijn en dat onze WACKERBOUT wel degelijk een wachtpost was met vuurbaken .

R.V

R O N D   D E   O U D E   V I S M I J N

.....

Als ik voor een Bredense Heemkring in 't kort wil schrijven over de oude vismijn van Oostende dan is het in de overtuiging dat deze instelling niet hoorde tot Oostende alleen .

In de tijd waarover ik het heb kwamen aldaar , buiten de plaatselijke boten , ook vissersschepen uit Engeland (haring-drifters) , De Panne , Nieuwpoort , Zeebrugge en Blankenberge ter markt met hun vangsten .

De viskopers zelf kwamen uit alle hoeken van het land en velen huurden er een eigen pakhuis . Vele gekende namen uit de vishandel en nijverheid waren ingeschreven te Bredene en we denken hierbij , onder ander , aan : Henri Willems , Camille Hubrechsens , verschillende Steenackers met op kop Henri (Hinten Steenacker) , de Rooses , Keyzers , Pitteljons , Gustaaf Vandenberghes , Wardje Beuprez , Jules Kesteloot , Vader Gekiere (Thuur den Ijsboer) en zoon Louis .

Met al deze mensen heb ik meegeleefd sinds mijn prille jeugd tot ik , jong nog , in Bredene ben beland en er , tot mijn genoegen , nog woon .

Ik schrijf dat maar als inleiding tot een navolgende korte schets die voor meer dan dertig jaar werd neergeschreven . Al de personen ages die erin voorkomen heb ik natuurlijk gekend . Nu leeft geen enkele meer .

De herberg " In 't Meivisje " kende ik ook want daar woonde ik namelijk : Het huis staat nu nog onverbouwd op het hoekje van de kaai en de Sint Franciscusstraat . In dien tijd vormden de vissersherbergen een schier onafgebroken rij tussen het Sint Pieters en Paulusplein en de zeedijk . Nu zijn het allemaal restaurants geworden .

't Meivisje was geheel de stad door gekend . Veel burgermensen kwamen daar hun pintje drinken om mee te genieten van de volkse leute die er hoogtij vierde . Elk en iedereen viel daar binnen , ook aardig en vreemd volkje : zangers van de Scala (Folies Bergères van Brussel) kunstmakers , sjamoteurs , en 's avonds , als het stampvol zat dan werd er gezongen dat het kletterde .

Het moet gezegd dat de werkmensen toen in de herbergen de gezelligheid zochten die ze thuis niet konden vinden want de behuizing in het visserskwartier was erbarmelijk . Hele gezinnen hokten samen in twee kamers ergens in echte ghettos zoals de carre van Gusten Vandewijngaerde , naast de " Nieuwe Zale " (dancing)

Door die hele bende werd later de karnavalgroep " De Verenigde Vischmijnvrienden " gesticht . Gedurende de jaren dat de oude vismijn er nog was vormden zij een machtige schare .

De zondag was het kalm in " 't Meivisje " . 's Zomers gebeurde het dat , uit verveling , in het wijde deurgat , in het voormiddagzonnetje , een papegaaikooi werd neergezet , met daarin een opgevlude sperwer - met open vleugels . Tussen de tralies stak een gerookte haring .

Er kwamen dan duizenden " zandlopers " , aangebracht met de pleziertreinen , voorbij . Dan ook veel Engelsen en heel wat mensen bleven ge-intrigueerd voor de kooi staan . Eerst nadat ze enige tijd met de neus ertegen waren gebleven en dan opkijkend in de ernstig-starende gezichten van de herbergklanten hadden gekeken viel hun frank en vlug maakten ze zich weg . Eigenaardig was het te moeten vaststellen dat de Engelsen veel meer tijd nodig hadden om de grap te vatten . Misschien waren ze helemaal niet vatbaar voor Oostendse humor .

Deze humor van onze klanten - pakhuismannen zowel als stadhuismannen - was dikwijls zeer droog . Die mannen waren goed op elkaar afgespeeld .

Op een dag viel daar een vreemde zwatelaar binnen . Mijn moeder was juist bezig garnaal te pellen . Na een tijdje te hebben toegezien vroeg de man wat soort dinget dat was .

" Garnaal " zei mijn moeder -

" Isdat goed om te eten ? "

Alle mogelijkheden waren geschapen .

" Jaa't " zei een van de andere klanten " De koppen , dat is het beste "

" Proef eens " zei een ander .

De man proefde een garnaalkop . De smaak was goed !

" Neem maar " zei mijn moeder gul . Ze was niet kontrarie .

" Ge moet daar veel bier bij drinken " viel een andere klant in " Anders schuift dat niet . "

" Geef hem een pint ! "

Speelt die Charel daar geen halve kilo garnaalkoppen naar binnen !? Hij kreeg de ene pint na de andere om door te spoelen , en 't was nodig ook . Hij moet voorzeker uitgehongerd geweest zijn . 't Einde van het spel was dat hij krimineel zat werd .

Hij had gedurfd neiging om in slaap te vallen en daarom stuurden ze hem naar de viswagons , over de straat . Hij kroop in het remhokje van een wagon en kon daar zijn roes uitslapen.

Niemand weet waar hij aangeland is want ge moet weten dat elk van deze viswagons - geplaatst in een lange rij langs de " vistafel " - een eigen bestemming had . Om half zes werden ze , volgeladen , weggetrokken en verspreid over het gehele land .

Waar is onze man toegekomen ? Luik ? Hasselt ? Of niet verder dan Antwerpen misschien ?

Hij alleen weet het !!!

Eigenaardig genoeg werd tot hiertoe weinig geschreven over de oude vismijn : de mensen die er werkten - een wereldje op zich zelf - , over de erbarmelijke werkomstandigheden , de onhygienise pakhuizen , de kleine stinkende bureeltjes , de handel die er gedreven werd .

Zoals gezegd : een wereldje à part dat uiteenviel toen de gehele visnijverheid in 1934 verhuisde naar de oostkant van de havengeul .

Hierna volgt een kleine anekdote onder de titel :

Het Portret .

R. Verbanck

H E T P O R T R E T

Da was wa nieuws en seffens zat Lowie in d'attensje .
 " Jaa'k " zei Lowie niedig omde z'hat ik nie wilken
 't Is gebeurd in d'oede miene , vertelde de bootje -
 sjouwer , in den tied dat elk en d'een nog nie roendliep
 met è portrettekotje over ze schoere .

Ze zaten op è zomerschachternoene in " 't Meivisje " ,
 recht over de miene , 't bendje van smeierop van gewente en
 ze kwamen op 't sjapieter van portrettetrekken . De Schelen
 was de weke te voren noar de fotograf gewist en hooveirdig
 lik è priesbèèste liet'en z'en eigen bewoenderen . D'ander
 woaren vaneigens jaloes . Den eenen zei dat 't op hem nie
 gelèèk , den anderen zei dat 't gèen schone poze was en dat
 de portrettetrekker ze stiel nie kende . Lowie van Pedes
 zei dat de fotograf beter zoe gedōan hen van de Schelen ze'n
 ogen rechte te zetten .

" Da kan gedōan worden " zei'ten " ik zoe joen ogen
 geretousjeird hèn . "
 " Je zoe gie van mien lijf bluuven " schoot de Schelen
 uut ze kot " en nog, 'k zien kik nie scheel ! "
 " Moar je tchoerelt è bitje " zei'ter een achter ze rik .
 " Wa kenne gieder van portrettetrekken . 'k Zien zeker
 da je nog gène van dichte gezien hèt , 'k lōate voaren van
 te willen meeklappen ."

" Wadde ? " zei Lowie " Geen van dichte gezien ? 'k Hen thuis è'n apparael en è groten ton nog . "

Da was wa nieuws en seffens zat Lowie in d'attensje .
 " Jaa'k " zei Lowie niedig omda z'het lik nie wilden glooven " en 'k gon hem morgen meebriengen ender julder al op zetten . "

" Al klaps " zei de Schelen " Wat zoe je gie goan hen , Kallisjeklutser ! " julder al en de pompe . "

' Anderendags peinsden ze al nie mee dr'op moar woarachtig , in d'achternoene kwam Lowie van Pedes in de miene met è grote driepekkel op ze schoere met doarop è bak met è zwarte slunse over .

d'Er zaten nog vele wuuvetjes in de miene ulder te kloesteren in de zonne want in die tied wiert'er 's achternoens nog vis verkocht a fuur en a mezuur dat de schiptjes binnenkwamen en d'er woaren d'er nog te verwachten .

Seffens hadden ze Lowie in de gôaten moar den dezen gebôarde van niet en liep roend in de miene gelik è'n henne die moet è'n ei leggen . Je kèèk noa de zonne en was gelik an 't zoeken en an 't meten . Sebiet was heel de bende roend hem : de Schelen , de polisje van de miene en al de moatjes van " 't Meivisje " .
 Lowie blèëf rekenen en tellen en gebôarde van al die bewoenderinge niet te zien .

" Dat en'k van joen nie gepeisd , Lawietje " zei Lène Smoetgat " da koste gie wè zwiegen ."

" Ga je mien è kè trekken , Piesseloentje ? " fleide Fikke van Swansels , da schandaal die met al de grote vismarsjangs liep en met è gepoeierde muule nōar de miene kwam " Eh, Lawietje ? "

" Pasjeinsje " zei Lowie van Pedes " Je mag t'er al op . Mōa nog è kè : pasjeinsje , want da's zo gemakkelik nie . Zet julder al an de pompe . "

In die tied stoeg t'er nog è grote pompe in 't midden van de miene en doar mosten z'ulder instaleiren . D'er woaren d'er al è hèle bende want ze kwamen van alle kanten gelopen, ook amplajees uut de pakhuizen .

Elk zocht ze poze : De vinten kropen op de pompe , Jaak de polisje zette hem in 't midden , z'en eenen hand achter ze rik en d'ander in ze veste , gelijk Napoleong . De wuuvetjes zetten ulder op omgekèirde hōazemandjes en begosten seffens ulder twalette te maken . D'ene begost heur hōar te kammen , d'ander zette heur kaketuute rechte en ze vaagden de snuuf van oender ulder neuze . Fikke trok heur bloeze meer open zoender dat entwien het zag , meer in dekolletee en ze deid heur schorte of , dat hooveirdig stik ! 't Musselwuuvetje van 't Sas , è klèèn pernukkelkje , mocht van vooren zitten . De Schelen , nog assan g'affronteird , wilde nie derop stoan en Ufrazie ook

nie . Ze was were verre in poziesje en ze voend dat't nie paste . Nie da je vele aan heur zaag , moar z'is altied tegen tchok .

Lowie had binst ze kraam geplassèèrd , stak met vele makke-
 menten ze kop oender 't laken , foefelde , kroop t'er were van
 oender , kèèk noa de zunne en kwaam ton de bende arrangeiren ,
 dichtertzetten , verder zetten , bie mêkoar , uut mêkoar , were
 noa ze spillement , oender ze laken , vanoender ze laken , azoo
 tien minuten an è stik . Ton kèèkten were noa de zunne en zei ,
 spieteg :

" Azoo kan 't nie goan , me goan moeten èn ander pleksje
 zoeken . "

D'er was niet an te doen en ze wierden al meegetuid met
 Lowie , al lachen en gèriën , op zoek noar è betere plekke .
 't Deurde wel è bitje voor datten ze goestinge gevoenden had .
 't Was assan die zunne en ze woaren al zeker vier kèèr de miene
 roend gewist . 't Woaren d'er al vele die ulder pasjeinsje
 begosten te verliezen . Je moet al è kèir è t'woar anders noar-
 toe ook . Moar juuste osse peinsden dat 't goed was zei Lowie :

" 'k Geloven da we best were an de pompe zoe'n goan , moar
 an den anderen kant . "

't Was nie wel ; da kan je goan peinzen . Den enen riep
 't ene , den anderen riep 't ander en de Schelen , die van
 verre stoeg te kiekken had'er ze deugd in . Je begost te trei-

ten en te lachen moar je zag niet an Lowie ze bakkes . 't Was moa Rance die niet zei : ze was Tachetig joar , stokkedoof , en ze liet heur moar meetwèèfelen .

't Spil van eirstenof herbegost , de kake+uuten stoegen were schèèf , de vinten ha'an de koerôge nie mè vor te trach- en komiek te doen , de snuufdoze dei de roende in attangdang en ze zetten hulder nog è kèèr kloar .

't Gienk beter geloofden ze want ze zagen 't an Lowie z'en oanzichte . Je begost al è bitje te lachen . Allee, Koeroage !

Lowie kroop vor den elfendertigste kèèr van oender ze laken, j'hefte z'en hand op :

" Nie boejieren , weijs , en lachen ." zei t'en .

Ze lachten al ....

Met è katterapte trok Lowie dat doek weg en ze kèèken aal noar è'n oed veugelkot mèt doarin è grote kabeljouwskop !

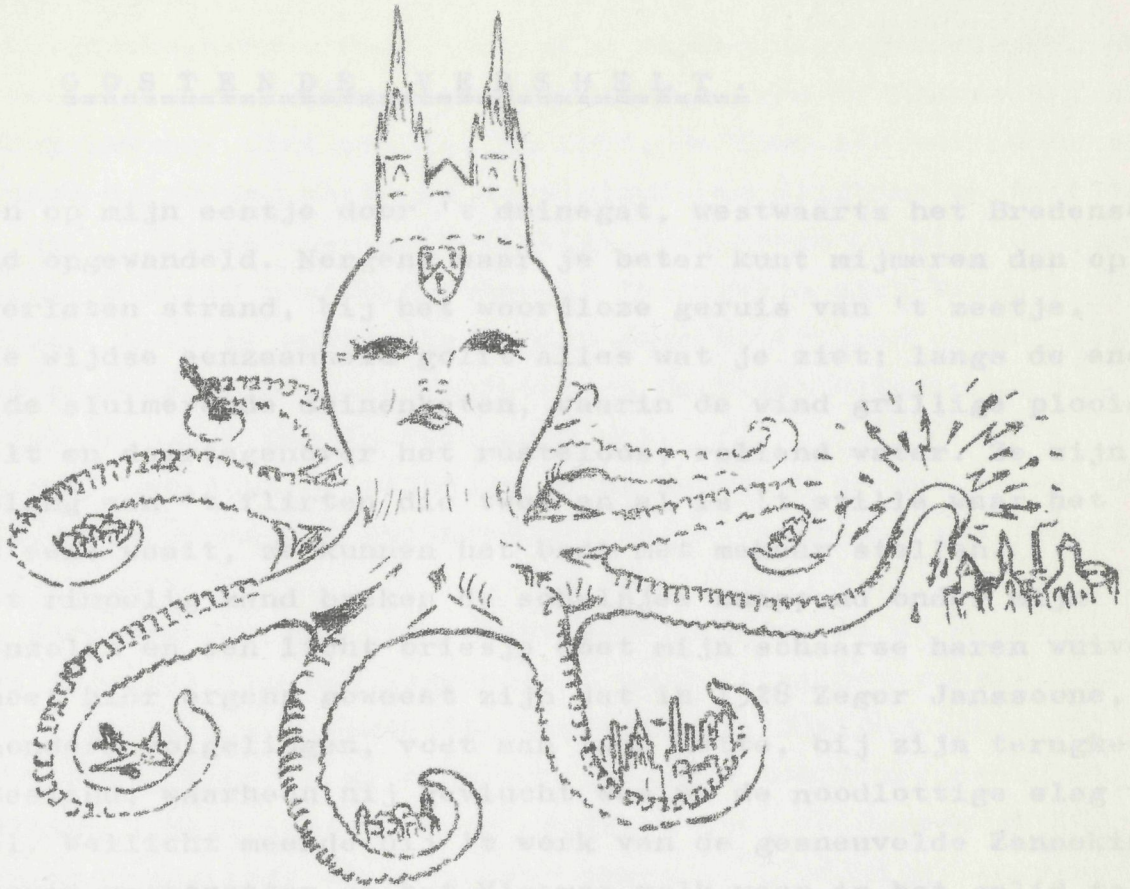
Van 't èèrste vershot puuloogden ze moar ton braak d'helle los :

" Miljèèrde , vlammeende niewèèrd ....!!! "

Moar Lowie hoorde reste nie meir. Je was al op de vlucht , rechte noar " 't Meivisje " en je lachte zodoanig dat 't vuuf minuten deurde voo datten kost è pinte vragen . En tegen den avend was t'en vaneigen poereloere .

oooooooooooooooooooo

R. Verbanck

OOSTENDE VERSMELT

O O S T E N D E V E R S M E L T .

Ik ben op mijn eentje door 't duinegat, westwaarts het Bredense strand opgewandeld. Nergens waar je beter kunt mijmeren dan op een verlaten strand, bij het woordloze geruis van 't zeetje. In die wijdse eenzaamheid golft alles wat je ziet; langs de ene kant de sluimerende duinenketen, waarin de wind grillige plooiën sikkelt en daartegenover het rusteloos, rollend water. Ze zijn al zolang aan 't flirten die twee en al is 't stille waar het nooit eens waait, ze kunnen het best met mekaar stellen. Op het rimpelig zand breken de schelpjes knappend onder mijn schoenzolen en een licht briesje doet mijn schaarse haren wuiven. Het moet hier ergens geweest zijn dat in 1328 Zeger Janssoone, met tweehonderd volgelingen, voet aan land zette, bij zijn terugkeer uit Zeeland, waarheen hij gevlucht was na de noodlottige slag van Cassel. Wellicht meende hij 't werk van de gesneuvelde Zannekin te kunnen voortzetten en het Vlaamse volk weer in het gelid te jagen tegen Lodewijk van Nevers en zijn bloedzuigers. Het is hem slecht gekomen. Hij is nooit verder geraakt dan in het Sint Arnoldusklooster van Oudenburg. Met drieëntwintig van zijn getrouwen werd hij er door de baljuw van Brugge bij de lurven gevat en letterlijk een kopje kleiner gemaakt. Een eind verder verlaat ik het hardnatte zand en klauter ik de wandeldijk op. De grauwe basaltglooiing ligt dromerig te wachten tot zij met de vloed haar met reuszend besmeurde snuit zal kunnen afspoelen in het speelse water. Ginds verder slentert Ko langs de waterlijn. Eender welk weer, een dagelijkse klant van 't strand die Ko; in de winter jutter en tijdens de seizoenmaanden verhuurder van strandzetels. Hij heeft er platte kussenvoeten van gekregen, net als een kameel, en een droge lever ook al. Tussen twee hillen in zie ik de muren van 't fort Napoléon. De bakstenen kolos ligt daar doelloos te luiërikken en schijnt zich af te vragen wat zijn verdere lotsbestemming zal zijn.

Het indrukwekkende fort, met zijn vijfhoekige gordelmuur, werd tussen 1810 en 1812 gebouwd in opdracht van de Franse keizer, nadat omtrent deze plaats, in 1798, de Engelsen van admiraal Popham er geland waren om de sluizen van Slijkens op te blazen. De missie lukte maar gedeeltelijk. Een storm belette de Tommy's terug te keren naar hun schepen. Ze trokken zich terug in de duinen, waar ze omsingeld werden door de Fransen onder leiding van kommandant Muscar. Vijfhonderd Engelsen bliezen in het Breidense duinzand hun laatste adem uit. - En toen het fort er stond, zijn de Engelsen er nooit meer geland. Wel kwamen de Duitsers er, later, maar dan van langs de andere kant.

'k Stap verder. Een boogscheut voor mij zie ik de Oostendse havenpier, die als een duizendpoot op stelten het zeegat inkruipt. Eén poot per jaar Oostendse geschiedenis ? Althans als wij burgemeester Piers in al zijn publicitaire voortvarendheid willen geloven ! Naar zijn naam te oordelen moet de Oostendse burgervader nochtans iets afweten over piers .... of zijn het pieren ? Met zijn "Oostende 1000" heeft hij, geschiedkundig gezien, toch wel een loopje genomen.

Soit ! In Oostende komt het op geen gokkertje. Ze tellen er nog al eens met een vork en laten er de kans haar kans gaan. Hazardspelen zijn er in trek. Roulette, baccarat en wedrennen wenken er verslaafden en argelozen of kandidaat-verslaafden en spijsen de schijnheilige kassen van staat en stad. Oostende is verzusterd met Monaco; soort zoek soort.

Ik ben op het oosterstaketsel. Achter haar betonnen scherm van hoge dijkflats ligt ze daar fier en verleidelijk te pronken de koninginne der badsteden.

Een lastig mens om mee overeen te komen die koninginne. Veelal het geval met lui die van niets tot iets komen. Over haar afkomst moet ze immers niet hoog van de toren blazen. Ze werd geboren uit arme stakkers, op een zandig reepeilandje, onder het dak van een in de wind sidderende vissershut. Haar moeder, een verbasterde Friesse met strakke blonde haren, bleef in het kraambed.

In plaats van met moedermelk werd de baby dan maar opgefokt met roggelever. 'r Vader een taaie visser met eeltige handen en met een wilde baard, waarin altijd haringschubben pinkelden als zilver sneeuw in een kerstboom, heeft zich doodgewroet om zijn grillig wicht in leven te houden. Toen het amper vijf jaar oud was, spooog de afgetobde man zijn sjiek uit.

Daar de Ibis in Brèninge nog niet bestond, kreeg Neptunus toen medelijden met het arm weeskind en nam het onder zijn voogdij. Dank zij z'n bescherming en goedertierendheid groeide het meisje op tot een behaagzieke freule, die dra als sluwe boeleerster op " Ter Streep " de naar visruikende scepter zwaaide. Ze kreeg zoveel noten op haar sirenenzang dat ze het zelfs aandurfde heibel te maken met haar machtige buurvrouw, de zee. Die was er in 't geheel niet mee gediend. Ze heeft zich eerst vergenoegd, ter verwittiging, een paar striemende oplawaais te geven. Toen dit nog niet hielp, heeft ze er korte metten mee gemaakt. Het landgoed van miss Oostende werd in één hapje verzwolgen en de pedante courtisane moest met natte rokken landwaarts wijken, wilde ze niet verzuipen. Met krokodilletranen wist ze de goedgegelovige mensjes daar ertoe te bewegen haar een brokje grond af te staan en zonder verpozen begon zij met Catharina de Medici-allures aan de opbouw van haar nieuwe rijk. Ze zond haar trouwe vissers in zee, maar zij zelf wierp op het land haar netten uit. Van wrikken en flikken had ze een handje weg. Ze kon zich draaien naar alle winden en sprak alle talen, als het naar baat bijbracht. Wanneer het nodig was, aarzelde ze niet om eender wie op haar knieën te nemen en hem vriendelijk met het hoofd tegen het spannend satijn van haar verleidelijke boezen te drukken.

Omstreeks 1584 geraakte ze toch deerlijk in nesten. Ze had zich zodanig gecompromiteerd in de godsdienstige heksenketel dat een debâcle niet meer te vernijden was. Gelukkig voor haar was Neptunus zijn beschermeling niet vergeten. Hij kwam haar in het oor fluisteren dat weldra de tijd zou gekomen zijn dat ze, voorzien van het nodige proviand, zich voor een drietal jaar zou moeten terugtrekken in een veilige schuilkamer en het intussen maar aan de anderen moest overlaten om hun zinloze twist te bekokstoven.

" Als ze van Oostende een nieuw Troje willen maken dan moeten zij het maar weten" fezelde hij, "achteraf komt alles wel weer op zijn pas. Ze zullen nu gratis alle oude brol voor je opruimen en zorgen dat ge daarna uw rijk mooier en moderner dan ooit kunt heropbouwen".

Toen hij merkte dat zijn verwende pleegdochter een pruilmondje opzette, beloofde hij haar inderhaast nog als vorstelijk geschenk een havengeul.

" Je zult er later oneindig veel plezier aan beleven" lispelde hij troostend.

En zo genoot Neptunus' pleegkind enkele maanden meer dan drie jaar van een kommerloze rustkuur in haar ongenaakbare bunker. Boven haar liet ze maar batavieren, terwijl de onliggende dorpen door strategische inundaties in een binnenzee herschapen werden.

Toen de anderen het uiteindelijk beu waren nog langer krijger-tje te spelen, stak ze weer haar preuts kopje boven d'aarde. Als een volleerde komediante stampte ze met haar frivole hakjes toornig en verontwaardigd op de met bloeddoordrekte grond en eiste stante pede herstel van haar domein. Iedereen beloofde haar hulp. De brave, uitgeschudde landlieden van het verzopen ormeland waren de eersten om het vieze karweitje op te knappen tot wegruimen van puin en lijken en het verdelgen van een leger wraatzuchtige ratten.

Met energieke vinnigheid deelde freule Oostende haar bevelen uit en na korte tijd kon ze bogen op een gans nieuwe stad, met een havengeul van uitzonderlijke waarde.

Door haar leerrijke omgang met Spanjaarden, Oostenrijkers, Hollanders, Britten en Fransen werd ze zich van langs om meer bewust van de waarde van hetgeen men later toerisme zou noemen. Ze zette wij haar poorten open, lokte voornamelijk bezoekers uit alle landen, deed hun centen rollen en liet zich tot koningin-kronen. Ze werd welvarend als nooit te voor. Van de olijfrijke Spaanse keuken bleek ze nochtans een soort diarree overgehouden te hebben, want haar olievlek vloeyde steeds maar

meer open. Sinte Catherine, Mariakerke, Stene en Bredene onder-
vonden het tot hun schade.

Op de gulzigheid van de doortastende koninginne staan geen
grenzen. Onlangs sloeg de verleidster andernaal toe. Ze zwier-
de met een sierlijke pirouette haar majestueuse maxirok open
en meteen zaten Stene en Zandvoorde er volledig onder. Tegen-
spartelen hielp niet. Ze zaten op slag voor goed gestrikt in de
op krediet gekochte nightclub-netkousen van hare majesteit.
Nu ze er zo dicht bij waren, zagen ze dat de mooigevormde benen
van de koninginne toch ook enkele lelijke spataders vertonen
en dat haar zijden onderjurk naar achteren toe een Isabelle-
kleur heeft. Meer konden ze vooralsnog niet zien, daarvoor was
het te donker. Later, als hun ogen wat meer de duisternis ge-
wend zijn, zullen ze wel nog meer te zien krijgen van de ver-
borggen talenten van de koninginne. Op konditie althans dat ze
een aardig sommetje zullen moeten neertellen om van het speka-
kel te mogen meegenieten.

Bredene wist, als bij mysterie, nog net onder de zoom door te
glippen, maar liet toch weer een poot en een oor achter. Inge-
wijden weten dat het in feite zijn voorlopige redding te danken
heeft aan zijn erg-rood ontstoken neus, waarvan de lepe konin-
ginne nog wat bang schijnt te zijn.

De al zo weelderige boezem van hare majesteit is nu echter van
fierheid nog meer opgeblazen. Het zou niemand verwonderen moes-
ten binnenkort de haakjes van haar beha begeven. Bij deze ont-
bolstering zullen er voor Bredene meer stukken vallen dan wat
platgedrukte eksterogen. Wellicht zullen de kleinzonen van
Karel Jonckheere's kruiers, die in 1878 de Eiffeltoren stuk
voor stuk per stootkar van Oostende naar Parijs voerden, er
dan ook wel bij zijn om de brokken te komen lijmen.

Ik lig nog altijd geleund op de klarne reling van het ooster-
stakketsel en ik zie op de Visserskaai, aan de overzijde van
de geul, een bonte mensenweneling voor de lokkende spijshuizen.
Een reukje van Franse vernis waait me tegen. Tegen ... tong
zeggen ze nu ginder "sol"; net alsof zulke lekkere vis iets is

om mee te sollen. Nu, omwille van de smeer likt de kat de kandeleer, ook al smaakt het Frans.

Het is beginnen deensteren. Aan de weerkaatsing merk ik dat, achter mij, de vuurtoren begonnen is met oogjes te knippen. Als wil hij beduiden: " We hebben ze weer liggen gehad, hé ?" Ik stap terug naar Bredene, langs de frisse waterlijn. Een bruinvis steekt zijn kop boven 't woelig water en kijkt me spottend aan. Het is alsof hij zeggen wil: "Wacht nog een beetje en de rest van Bredene moet er ook aan geloven". Ik lispel: " Misschien wel, maar pas op want jij daar in je wijdse sop bent ook zo veilig niet neer als je wel denkt." Het was alsof pseudo-Flipper mij begreep. Hij trok een vies snuit, speekte een gulp stookolie voor zich uit en dook kopje onder.

Ik neurie het wijsje van " Wie komt er hier ons ruste storen" en 'k denk aan al onze brave Bredenaars. Ze hebben al zoveel meegemaakt, zodat ze niet gauw meer met een ei zitten. Bij de gedachte dat ze kandidaat-Oostendenaars zijn, beginnen er nu toch heel wat hun aars dicht te knijpen.

Zoals mijn nonkel Gust, de mens is nu drieëntachtig. Hij die in 1914-18 als onversaagde korporaal in de loopgrachten van de Yzervlakte stond, hoor ik elke 11 november, met een stuk in zijn kraag en scheefhangend van de medailles en ... de reumatiek, een speetch afsteken over 't vaderland en de onschendbaarheid van het grondgebied. En wij rond Oostende, leven wij dan in een schendbaar moederland, of wat is het ?

Zelfde nonkel kreeg in 1936 twee maand nor, gelukkig voorwaardelijk, omdat hij de grenspalen tussen zijn patattenland en dit van zijn gebuur, veertig centimeter in zijn voordeel had verplaatst. Zijn vader had hem verteld dat de vader van de gebuur, jaren voordien, hetzelfde had gedaan, maar dan in zijn profijt natuurlijk. Nonkel, de rechtschape patriot, zou zelf recht doen gelden, maar hij kwam op het bankje en werd veroordeeld op grond van artikel 546 van het strafwetboek. Die 546 zal hij nooit vergeten, omdat het toevallig de laatste cijfers zijn van zijn militair stanboeknummer.

Dorstig van mijn lange wandeling ben ik "de Meiboom" binnengestapt om een pater te drinken.

Wie tref ik daar ? Kozijn Gerard, een nieuwbakken advocaat, een knappe bol.... met een baard eronder, want kunstschilder is hij ook en een goeie naar 't schijnt. Weet je dat de meeste kunstenaars hun baard laten groeien om eens knus in de baard te kunnen lachen met al de hoogdravende kommentaar, om niet te zeggen absurditeiten, die anderen over hun werk uitkramen ? Gerard is precies de man die ik hebben moet. We babbelen wat en drinken nog een pot, tot ik zo terloops begin te informeren over dat fameuse artikel 546 van het Belgisch strafwetboek. Onze familiale doctor in de rechten kent uiteraard de wetten op zijn duimpje en geeft mij graag een pro-deo consultatie. " Artikel 546 zegt" orakelt hij na enige ogenblikken nadenken, " Met gevangenisstraf van één m^and tot een jaar en met een geldboete van vijftig frank tot tweeduizend frank, of met een van die straffen alleen, wordt gestraft al wie, geheel of ten dele, grenspalen, hoekbomen of andere bomen, geplant of erkend om de grenzen tussen verschillende erven te bepalen, verplaatst of verwijderd, met het doel om zich onrechtmatig grond toe te eigenen."

Ik herkauw even die droge tekst.

"Hewel !" roep ik dan triomfantelijk, zo luid dat de andere verbruikers mij verbaasd aangapen, "En Oostende dan ten overstaan van Stene, Zandvoorde en consoorten ?"

Gerard glimlacht eens profijtig en antwoordt dan kalm: "Dat gebeurde rechtmatig, bij K.B. !"

" Bijkaabee ?"

" Ja, bij koninklijk besluit !"

Aan de schrandere blik van Gerard merk ik dat hij verdere repliek verwacht.

" Bij Koninklijk besluit" herhaal ik om toch naar iets te zeggen en 'k denk " Tuurlijk, de koning helpt de koninginne", maar ik zeg het niet. Ik bestel nog twee trappisten, maar Gerard laat zich zo maar niet afleiden.

Met zijn radde advocatentong begint hij een omstrembaar be-
toog over de noodzaak en de voordelen van de fusie. Over
cultuur, patrimonium, economie, infrastructuur, beleid en nog
andere soorten van .. lijden. Het klonk allemaal zo overtui-
gend uit zijn welsprekende mond, zodat hij alle oppositie
in mij smoorde. Waarlijk Gerard kent er iets van; hij doet
zijn stage in Oostende.

Ik heb mijn pater geledigd, heb plechtstatig afscheid genomen
van mijn kozijn en monpelend over rechtnatig ben ik matig
recht naar huis getrokken.

's Nachts heb ik gedroomd van grenspalen, hoekbomen en in ko-
ninginnegewaad gehulde octopussen, met lange grijparmen en
kusgeluidmakende zuignappen. En in de Handelsstraat, die
reeds sedert 1896 door Oostende is ingepalmd, zag ik Eric
Devlaeminck, van wie het slijk uit zijn oren liep, het wereld-
kampioenschap veldrijden winnen, omdat nergens anders in ge-
heel het land nog zo'n ideaal cyclo-crossparcours kon gevon-
den worden. En 'k zag een onzer boertjes uit de Zuid-Oostwijk
gedurende twee dagen verloren lopen in het glazen stadhuis van
Oostende omdat hij nergens een loket kon vinden waar hij aan
een slachtvergunning voor zijn varken kon geraken. En van
alle huizen te Bredene werden de balcon afgebroken. Waarom ?
Ja waarom ? Dat zal ik eens aan Mr. Gerard moeten vragen.

Pol Ralph.

BRIEF UIT HET JAAR 1798 OVER
DE RAID VAN ADMIRAAL POPHAM

=====

In het weekblad " De Zeewacht " van 23 Oktober 1898 werd onderstaande brief gepubliceerd . De naam van de schrijver is niet afgedrukt maar in het exemplaar dat ons werd bezorgd door ons medelid Roland Versluys werd vanouds met de hand bijgeschreven: B. van Iseghem .

=====

DE BOMBARDEERING VAN OOSTENDE

In 1798 werd Oostende door de Engelschen belegerd . Voor den moed en de dapperheid van ons volk moest den Engelschman achteruit wijken . Ziehier den inhoud van eenen brief , te dien tijde geschreven , en die dit feit vermeld .

Oostende , 21 Mei 1798

Bemінде Vader ,

Dezen is om u een rapport te geven van hetgene voorgevallen is sedert Zaterdag 19 dezer .

Zaterdag morgent 19 dezer , omtrent den 3 ure , zijn in het zicht gekomen 35 engelsche schepen , fregatten, bombarden , coppers enz. welke seffens aan den oostkant der haven, 2000 mannen landtroepen en 500 matroozen aen land gestelt hebben , die onze stad gesommeert hebben . De commandant vanalhier heeft geantwoordt de stad niet zoude overgeven, al was die in een puinloop zoude geschooten worden . Waarop de engelsche schepen seffens op de stad hebben geschooten met kogels ende bommen, alsook de troepen die aen de overzijde geland waren , welke acht stukken canon bij hun hadden.

Deze troepen zijn seffens van het sas van Slykens gemarcheert alwaer kapiteyn Ferlis , swaeger van onzen gebeur Devos , de sussen heeft doen springen . Soo verre dat alsnu geen een schip op nochte af kon varen , zijnde de meuren gansch toe een geval- len . Dat gedaan , hebben zij ; om 9 ure in den morgen , van aldaar op het strand gemarcheert om te trachten wederom te embarqueeren ; maer een opgecommen wind heeft hun dit belet.

Om 11 ure in den morgen zijn 300 man van het garnizoen uitgetrokken die de engelschen gerepousseert hebben met renfort van Brugge en elders toegekommen en hebben slags geweest tot 2 ure in den nacht, wanneer de engelsche hun als prisonniers de guerre overgegeven hebben.

Al de soldaten zijn naer Brugge vertransporteert. Den état-major met de requeste zijn gisteren morgen, 20 dezer, alhier ingebracht waaronder zich bevind den jongen Prat, die hier zoo lange cassier van den bank geweest heeft. Hij is den sekretaris van den generaal.

De engelsche hebben veel volk verloren, als ook wij; men dunkt capitein Ferlis gereimbarqueert is, alsoo hij alhier niet is ingebracht. De schepen zijn gecommandeert door capiteyn Popham, wie van alhier nog op Cost-Indiën gevaren heeft. Om 12 ure middag 19 dezer hebben de schepen opgehouden vvan op de stad te schieten. Zij hebben, gedurende den tijd zij geschoten hebben, veel schade aan de stad toegebracht.

Ons huis heeft, God dank, geen schade van bommen, ten zij wat pannen gebroken door een kogel die op onze zolder is blijven liggen, zijnde een van 18 pond. He-nonkel den brouwer heeft eene bomme in den zij van zijn comptoir gehad die hem eenige schade gedaen heeft. Den consul heeft ook een in zijn comptoir die hij gelukkiglijk heeft kunnen blusschen; zonder dat, zijn comptoir was geheel weg. D'heer Flunderin heeft ook een bomme geblust van 120 pond die een geheele venster weg genomen heeft. Immers, een ieder heeft wat. De abdesse, die nog altijd slecht ligt, heeft niet gehad.

Gisteren morgen, 5 ure, hebben de schepen wederom eenighe bommen geworpen tot 8 ure, die ook veele schade in de stad gedaen hebben.

Den engelschen generaal die alhier als krijgsgevangen is, heeft zijn woord van eere gegeven men niet meer ging schieten. De schepen liggen nog al voor de haven. Wij hebben veele troepen in de stad, die van alle kanten ons toegekommen zijn. Wij hebben gedurende het bombardement in de kelder gezeten, en op de voute alle de sagoten etc. daer op geleidt. Het sas van Slykens, dat gesprongen is, kan geen kwaad voor inondatie.

Tot heden, bezig zijnde met deze te schrijven, 20 n. dezer 7 uren 's avonds, hebben de engelschen niet meer geschoten. Op het moment komt cap. Ferlis binnen met een logger als parlementaire. Men zegt: niet meer zal geschoten worden voor deze expeditie en dat generaal Popham, den generaal is vragende dat hij zijn woord van eere geeft een fransche generaal uit Engeland te zenden.

De boots gaan over en weer van de vloote naar alhier, doch niemand weet den rechten inhoud ervan. Den generalen inhoud is dat op de stad niet meer zal geschooten worden, hetgene hope want het droevig geweest is om te hooren en zien. Indien zij nog een ure of drie geschooten hadden zoude gansch onze stad een puinhoop van steenen geweest zijn. Mits U-Ed. a costly zijt, verzouck nog niet af te komen, zullende alles alhier wel doen ende, zoowel als mogelijk is, voor ons huis zorgen.

Het is onmogelijk U-Ed. alle de circonstantien te melden. Indien U-Ed. absoluut zoude willen comen, moet U-Ed. Jantje a costly laten, want hij zijn dood alhier zoude halen. U-Ed. brief van 18 dezer is mij geworden.

Excuseert mijne griffonagie; maer kan haest niet schrijven van doordien zoo gefatigueert zijn van hier en daer te loopen en op het huis te passen. Zuster Mimi heeft ook haer werk en is in zulke cassen zeer goed.

Mama, die gedurende het bombardement op de parochie van Snaeskerke geweest heeft, is dezen morgen 't huis gecommen, mits men zegt niet meer zal geschooten worden. Den engelschen admiraal vraagt een uitwisseling van de troepen, hetgene naar Parijs opgezonden is. Men wagt nu naer antwoorde. De engelsche hebben ook een expresse naar Londen gezonden om te weten wat zij alsnu moeten doen. Dat wij moeten afwachten. Den admiraal Popham heeft aen den Commandant van alhier geschreven onder andere: Ce serait une barbarie de ma part de tirer encore sur la ville d' Ostende, vu que mon expédition est manquée.

Dus sterk te mogen hopen dat niet meer zal geschooten worden. Kapitein Ferlis is niet naer alhier gecommen zoo als vooren gezegt is. Hij is nog aan boord van de vloote. Aen ons pakhuis is ook niet miscommen.

Komme soo heden middag van het sas van Slykens. Het is onbeschrijfelijk te zeggen wat op het sas gesien hebbe. Geen huis is aldaar meer geheel. De sassen liggen tot malkanderen. Twee sloepen van Brugge liggen in het sas gebrandt.

Wij zijn, God dank, wel vaerende ende sullen ons sort met geduld afwachten.

Uw wel gezegene zoone
(B. van Iseghem)

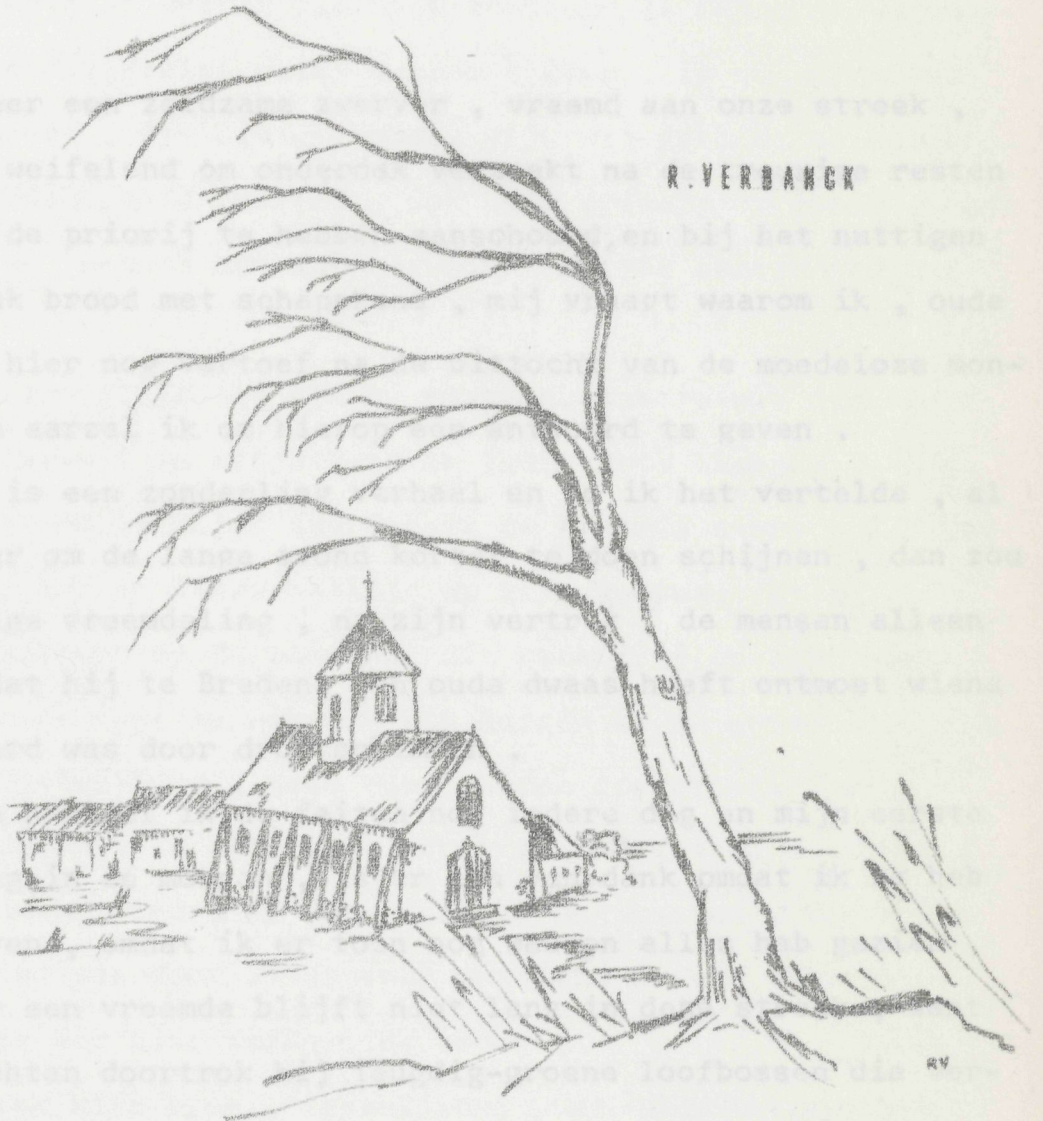
7 ure. Alle de bombarden en kleine vaartuigen zijn buiten het gezicht. De groote vertrekken morgen vroeg.

=====

BREDESE

KERSTLEGENDE

R. VERBANCK

B R E N I N G S E   K E R S T L E G E N D E

oo

Wanneer een zeldzame zwerver , vreemd aan onze streek , mij weifelend om onderdak verzoekt na de treurige resten van de priorij te hebben aanschouwd, en bij het nuttigen van een stuk brood met schapekaas , mij vraagt waarom ik , oude priester , hier nog vertoef na de uittocht van de moedeloze monniken , dan aarzel ik om hierop een antwoord te geven .

Het is een zonderling verhaal en zo ik het vertelde , al was het maar om de lange avond korter te doen schijnen , dan zou de ongelovige vreemdeling , na zijn vertrek , de mensen alleen kond doen dat hij te Bredene een oude dwaas heeft ontmoet wiens geest verward was door droomschimmen .

Toch herleef ik de feiten nog iedere dag en mijn eerste gebed ,vroeg in de morgen , is er een van dank omdat ik ze heb mogen beleven , omdat ik er toen nog was en alles heb gezien .

Maar een vreemde blijft niet lang in deze streek , want op zijn tochten doortrok hij jeugdig-groene loofbossen die verkoelende schaduw boden , hij heeft gouden velden gezien die jubelden van vruchtbaarheid en hier en daar een vriendelijk wezen ont-

moet die zonder wantrouwen een woord van welkom over de lippen kreeg. Dan snuift hij opeens de zeewind . De wolken wentelen woester door de lucht , haastig op zoek naar warmere hoogten ; op de schaarse bomen wier verwrongen takken smekend naar het binnenland grijpen rusten tekens van vervloeking ; de bodem wordt meer en meer door - groefd met grachten en kreken die niet schijnen te weten in welke richting zij hun slijkerige water zullen spuwen . In de verte ontwaart hij de duinen , die duizendvoudig zijn van gezicht en verve , soms van zonooverdadigheid lokkend , dan weer grimmig en grauw , maar wie gaat daarheen wetend dat dit het einde is met daarachter het niets .

Als dan toevallig een vlucht meeuwen, scherp-wit afstekend tegen de loden lucht luid krijschend en landwaarts tiegend de nog niet vermoedde storm aanmeldt dan beseft de vreemde zwerver dat hij hier niet aarden zal en keert haastig op zijn stappen terug .

Ik ben geboren op de rand van dit waterland en leef hier zonder vreze , noch voor de nekkers die huizen in de grote ijde die ons scheidt van Ouden-Burg , noch voor de zee die steeds dreigt alles te overspoelen . En mijn hart wordt stil-bevangen door het schone als bij zomeravond , op d'ure dat in het westen , boven zee , de hemelen gloeien van door smidsevuur verhitte wolken waarachter de felle zon zijn weg naar verkoeling zoekt .

Dan rusten mijn ogen , tegenlichts , op de schaduwvormen van het visserdorp Oost-Ende dat schier onbereikbaar door de vele schorren , slikken en rietmoerassen het eigenzinnig uithoudt tegen

de zee . Dit dorp kan niet lang meer bestaan want onbeschut en zonder duinen schier moet het eens ondergaan en dan komen die mensen wellicht bij ons wonen al is het dan meer een ander volk dan het onze . Ze zijn meer verwant met dat wilde goedje dat nestelt rond de lis-moere , daar aan de plek waar de duinen vergaan in de moerassen en de ijde van Blusie en waar alleen vissers en strand-schuimers wonen . Dezen van ons dorp - landsvolk - blijven daar liever weg . Ook de monikken kwamen daar zelden : Blutsie ligt buiten de zoute schapeweiden en voor de duinen .

Maar steeds meer gaat mijn tocht over de dijkweg naar de hoogste duinen , ook al wordt de klim door het wegschuivende zand steeds moeilijker .

Ik , kind van het vlakke land , heb vroeger verlangd naar de bergen die ik nooit heb gezien, want menige pelgrim , terugge - keerd van de lange tocht naar het zuiden , moe en mager , kreeg schitterogen als hij woorden zocht om te kunnen beschrijven hoe hij soms uur na uur steeds opgeklommen was , hoe daarboven sneeuw lag die nooit smolt terwijl aan de voet van de berg wijndruiven rijpten in de blakende zomerzon . Wanneer mijn onbewogen gelaat en doffe ogen hem erop wezen dat ik van dat alles niets begreep dan wees hij naar de wolken die zich aan de horizon samenvakten en zei :

" Zo zijn ze , zo hoog dat ze tot de hemel reiken , zo breed dat ze heel het gezichtseinder innemen . "

Nu weet ik echter dat ook mijn geboortegrond schoon is als men hem lief heeft , dat ook hier de zelfde zon schijnt en dat de zelfde God ook hier zijn zegen laat rusten . Meer dan ooit besef

ik de waarde van elke duinenrug , van elke boom , van elke mens .
 Als ik hoog op de duinen sta dan verbeeld ik mij een reus te zijn
 en het wereldje daar beneden is ineens zoveel nietiger geworden.
 Maar dat gevoel van ijdelheid verzwindt snel wanneer ik besef hoe
 luttel mijn dorpje is : enkele kleine hutten geflokt rond de priorij.
 Het korte , vierkante kerktorentje lijkt van hierboven echter hoger
 dan het is omdat het op een terp werd neergezet door monniken zelf ,
 samen met de andere delen van het klooster : deels in hout en deels
 in metselwerk .

Het waren duchtige mannen die hard werkten , maar het volk
 nog harder liet zwoegen om de nieuwe gronden te laten opbrengen .
 Ze verrijkten de moederabdij in Frankrijk tot de graaf -onzinnig -
 zijn vete ook op hen afwentelde en hen liet verdrijven .

Ze zijn vertrokken zonder omkijken om elders te herbeginnen .
 Ook de jonge Egied , het leergierige kind van mijn zuster en lieve-
 ling van de Prior is toen heengegaan want de duisternis is over ons
 dorp neergedaald en de begaafde knaap wilde elders zich wijden aan
 studie . Voor hem is het nu dat ik schrijf :

oooooooooooooooooooo

Nakende was het einde van het jaar - een jaar als ieder
 ander in het leven van arme mensen - leeg van grote gebeurtenissen
 en alleen gevuld met dagen vol kommer . Morgen zou een nieuwe
 Kerstdag brengen .

Murwe gegeseld en t'enden geklotst na de buischende najaarstormen lag daar een lome zee , half verdoken onder een zilte mist die traag langs het strand slierde en opklom tussen de afgeschuurde duinen , landinwaarts .

Daar waar de duinen overgaan in doornenbilken kronkelt zich het pad gebaad door dezen die op hun tochten langsheen de zee beschutting hadden gezocht tegen de nietafgevende wind wanneer deze, snijdend uit het noorden , het land afvrat of uit het westen de schaarse bomen deed afbuigen onder zijn geweld .

Bezijden deze weg hadden de armsten , enkele strandvissers , hun hut opgetrokken : deerlijke bouwsels ineengestoken met wissel en polderklei en afgedekt met riet ; met d'achterzijde ingegraven in een duinhil . Het is een schuw volk dat er woont en zelden verlaten zij de duinenstrook . Ze leven van het strand en de zee en kijken afkerig naar dezen die aan de priorij onderdanig zijn . Arm zijn ze maar vrij , nog even vrij als hun voorzaten die uit het Noorden de ongemeten zee introkken en hier zijn geland . Nu hebben ze geen boten meer zoals dezen van Oost-Ende en het nabije Blutsie . Met mensenkracht alleen houden ze het lijk recht tegen stroming en golven en steken moeizaam het net voor zich uit , door koude verdoofd en gedachtenloos , lijk beesten .

In een der hutten had de dood reeds dikwijls rouw gebracht en daar zaten nu man en vrouw alleen , oude lieden die niet meer wenen konden . Ik zocht steeds naar woorden om hen troost te brengen , wel wetend dat woorden zinloos zijn als ook de laatste zoon door de zee werd opge-eist.

BIBLIOTEK VLAAMSE VERENIGING VOOR
FAMILIEKUNDE AFDELING OOSTENDE

V. Z. W.

AANGEKOCHT OP:

WAARDE

Nr. :

Ik voelde mij intreurig bij mijn machteloosheid en toch ging ik steeds terug . Ten laatste zei ik niets meer maar bleef een wijle bij hen zitten , starend in het turfvuur dat midden in de hut traag brandend zijn dichte rook opstuwde door een gat in het dak .

~~dat hen~~ Ik heb de jongen gedoopt en hem mijn eigen naam gegeven : Willem . Zeventien jaar lang heb ik hem weten opgroeien ; de witte ruigaard die met de knuppel konijnen ving , die met zijn luide , barbaarse zangen de huilende wind en de bruischende zee uitdaagde, meer nat dan droog , en die bij het eerste morgenlicht het strand optrok om de vloedlijn af te zoeken naar hetgeen de stromingen hadden achtergelaten .

De listige zee heeft hem gekregen , op een mistige morgen , toen ze schijnbaar kalm was . Er bestond voor hem geen reden om thuis te blijven en met ebtijd is de jongen alleen weggegaan , nu een maand geleden . Niemand heeft hem teruggezien . Toen ze hem zochten had het wassende ^{water}Val zijn voetstappen in het natte zand nog niet uitgewist . Deze wezen alleen zeewaarts en nergens op het strand vonden de zoekenden sporen van terugkeer . Dagen later vond men alleen het net ....

o
o o

Zo zaten wij ook zwijgzaam , deze dag voor Kerstmis , en zagen door de kleine openingen die bijzijden het lage deurken het licht doorlieten hoe in de late nanoen langzaam de aansluitende duisternis de diezigheid in zich opnam en ik dacht hoe , nu ik het

raadzaam achtte niet meer te talmen voor de terugweg , die twee arme oudjes weer zouden omweven zijn van eenzaamheid . Weinig hadden ze dat hen in het leven hield nu geen jonge handen meer daar waren om het zo nodige voedsel te verschaffen maar ook zo weinig dat hen nog aan dat leven bond .

Ik wou heengaan maar nog eer ik ten afscheid groeten kon werd zacht op de deur geklopt.... Daarbuiten stonden twee lieden , man en vrouw , en ik kende ^{ze} niet - zwervers alleszins - en arm waren ze zeker want deemoedig was hun houding zoals het nederigen past . Ook de hutbewoners waren opgestaan , opgeschrikt en nieuwsgierig want hier kwam nooit iemand aankloppen , en een lange wijle keken ze het tweetal aan . De oude visser zag hoe de vreemde man ook niet meer zo jong was - zijn baard was grijzende - en hoe hulpeloos smekend zijn ogen waren nu hij t'enden kracht was van 't vele gaan en zorgen . De oude vrouw ontging het niet dat het lichaam van de bezoeker - hoe jeugdig ze er ook uit zag - zwaar van een kind belast was en hoe ze doodmoe en wankelend ondersteund werd door de man .

Veel woorden werden niet gesproken . Een enkel gebaar volstond om de bezoekers te duiden dat ze bij het vuur werden genood en dat een bankje gereed stond om hun moede leden te laten rusten.

Hier was niets voor mij te doen en zo ik , als alle priesters , zeer nieuwsgierig was , zo vreesde ik ook de invallende duisternis en morgen , zo vroeg mogelijk , was ik hier zeker terug . Als iemand die er ten optel was schoof ik buiten en liet mij door

de nevel opslorpen . Op de terugweg dacht ik nog even over het geval na maar hoe ik mij ook inspande , ik kon mij het gelaat van de vreemdelingen niet herinneren .

Van groot belang was het niet .....

°
° °

Voor de oude vissersvrouw kwam het als een bevrijding aan dat ze haar tegenspoed aan vreemden kon openbaren . Terwijl ze rondstropelde in de kleine hut , en zocht wat ze als voedsel kon voorzetten - wat gezouten haring en een stukje wild konijn - vertelde ze wat haar de laatste jaren overkomen was : hoe één voor één de kinderen haar ontvielen . Beverig werd haar stem en brak van ontroering toen ze aan het einde kwam : " Mijn laatste jongen , schier een kind nog , verdween een maand geleden en ik heb niets meer . "

" Ik weet het , " fluisterde de bezoekerster en het klonk zacht als de echo van een droom . De oude hoorde het niet want langerhand had ze tot zich zelf gesproken en bleef nu in gedachten verzonken tot ze haar hart weer tot bedaren had gekregen . Toen eerst keek ze de jonge vrouw aan - deze die nog moest moeder worden - en met wat bitterheid , alsof ze iets te verwijten had zei ze " Gij kunt niet beseffen wat het is een zoon te verliezen . "

Nu veranderde het aanschijn van de vreemdelinge . Alle kleur week van haar gelaat en ze staarde met schrikogen voor zich heen naar een huiveringwekkend verleden of een angstaanjagend toekomstbeeld . Langzaam maar duidelijk ontvielen haar de woorden :

" Ik weet het wèl , vrouwe, ik weet het maar al te wel !"

Maar wat ze zei gleed langs de simpele oude heen .

De avond werd nacht , de maaltijd was genoten en ieder dacht aan de slaap die zou gezocht worden op het uitgespreidde hooi en zeegras maar het was zo bestemd dat deze slaap op zich zou laten wachten daar in het onrustige lichaam van de jonge vrouw zich de eerste tekenen vertoonden van steeds sterker wordende brensweën en van de nakende geboorte .....

o

o

o

Wie heeft zoals ik nog nooit de slapeloze nacht gekend , gekweld door één gedachte die je steeds doet opschrikken - hier het beeld van twee hulpeloze ouderlingen in een kleine hut en nog twee t'enden geraakte dolaars die juist dààr kwamen aankloppen - met dat woelen op de legerstede , vol hunkerend verlangen naar de nieuwe morgen die alle rusteloosheid zal laten bezinken .

En de dag kwam samen met een rode zon die naar een wolke-loze hemel oprees . De smoor was volledig verdwenen en het had licht gevoren . Mij riepen de diensten van de hoogdag en eerst nadien kon ik mij op weg begeven naar de duinen . Ik ging door de weiden langs de kortere, zij het dan slingerende weg tussen grachten vol lang rossig riet dat gulden blonk in het morgenlicht .

Halverwege , waar ik scherp afbuigen moest , merkte ik eerst hoe ik gevolgd werd door enkele dorpelingen , mannen , vrouwen

en kinderen en daar hun tred jonger en lichter was kwamen we schier samen aan de duinenweg bij de woning die ik reeds zo vaak had opgezocht . We waren niet alleen . Nog meer lieden zaten of stonden voor de hut , heel rustig alsof ze op iets wachtten . Er waren vissers , herders van de grote schapestal bij Blutsie , en nog anderen die ik niet kende en beter gekleed waren .

Nog terwijl ik door hen drumde werd het deurken geopend en daar stond voor mij de oude vrouw , maar wonderlijk was het te zien hoe een heldere , gelukkige glimlach aan haar gelaat een jeugdige glans gaf . Ik bleef stom van verbazing maar ik hoefde niets te vragen - haar blijdschap liep over in de woorden : " Hier bij ons werd weer een kind geboren : een jongen . Met mijn handen heb ik het ter wereld geholpen en het ligt er nu zo warm bij zijn moeder..."

En al die mensen ? Waarom zijn ze gekomen en hoe hebben ze het geweten ? Neen , op alles kwam geen antwoord . Ze waren eenvoudig daar en één voor één kwamen ze binnen , soms met twee , want de hut was niet groot en allen hadden ze iets meegebracht : wat voedsel , een stuk doek , een bussel hout of een zelfgesneden schipken .

Door de lichtgaten van de woning perste de zon twee stralen die de somberheid van de vorige dagen verdreven en ze beschenen de jonge moeder die half recht gezeten , maar moe nog , het borelingske met haar lichaam verwarmde .

Nooit zag ik op een gelaat meer rust dan op het hare , meer warmte in vrouwenogen , meer liefde dan in haar nauwelijks merkbare glimlach . Haar man scheen haar steeds behulpzaam te willen zijn

maar hij was zo onhandig . Hoe goed hij het ook bedoelde , hat lag hem niet , en hij scheen zo verlegen door al die drukte . De oude visser verzorgde zwiĳgend het vuur - was nooit veel van zeg geweest - maar hij bekeek de binnenkomenden met een trots alsof hij de vader was . Ik moest er stilletjes om monkelen .

Zo bleef het de ganse dag door . Mensen kwamen binnen en bleven een wijle , sprakeloos , met ogen die niets anders zagen dan de jonge moeder en het kindje , om dan onwillig en met spijt de plaats aan anderen af te staan . De oude vrouw voelde zich belangrijk . Ze moest alles beredderen en orde houden en bovenal wilde ze de bezoeker tonen dat ze alles aankon .

Wat mijn woorden niet hadden gekund , al heb ik gedaan naar mijn beste vermogen , dat had de voorzienigheid volbracht . In alle stilte ....

De dagen vergingen snel . Elke dag kwamen nog - God weet van waar , en hadden ze niets anders te doen ? - andere mensen in de visserswoning om het kindje te zien . Maar dan brak ook de morgen aan waarop de gasten spraken van afscheid nemen . De twee oude lieden konden slechts enkele verdrietige woorden stamelen maar ze hadden steeds geweten dat dit eenmaal komen moest en het was hen zo kort geweest .

Velen uit het rond kwamen het vertrek meemaken , ook mensen uit het dorp die mij vergezelden en allen stonden wat beklemd voor

de hut toen de laatste voorbereidselen werden getroffen .

Opeens weken de achtersten opzij , anderen werden weggedrumd en wat dan gebeurde , gedurende volgende ogenblikken , wie zal mij de nooitgehoorde woorden leren om het u te verhalen ?

Een kreet weerklonk uit de mond van de oude vissersvrouw :
" Willem ! " Een knape had zich door de mensen gewrongen : Willem ! - en de naam ging van mond tot mond , ongelovig , vragend , verrast...

Toen ik , met mijn ogen groot van ontzetting , hem zo zag , afgeteerd en bleek , dreunde het in mijn hersenen : Hij is dood , het kan niet anders , hij is dood .... Maar tevens kwam in mij de herinnering op van mijn , steeds de zelfde , terugkerende dromen waarin ik mijn jongere broeder terugzag , hij die jaren geleden in het Heilig Land gevallen was in dienst van Bouwdewijn de Melaatse . Hij was dan weer thuis bij moeder en vader alsof hij nooit weg was geweest maar ikzelf zei telkens - in mijn droom - : Hij is dood , wij weten het allemaal , maar hij is toch hier . Zo , wat deert het ?

Nu ook dacht ik het zelfde toen ik Willem zag , gedrukt in de armen van zijn moeder , onder het gejuich van burens en vrienden : Hij is dood , maar wat deert het ? Als hij maar bij ons is .....

Niemand had nog oog voor de vreemdelingen , man en vrouw , die stil langs me heen gleden . Zij had het gelaat naar mij opgeheven en ernstig-stil , zoals ze altijd sprak , zei ze : " Hij leeft . " Even tilde ze haar kind naar mij op en vervolgde :

" Zovelen zijn reeds in zijn naam gestorven , zovelen zullen in zijn naam nog sterven omdat zo weinigen hem werkelijk begrepen

hebben . Het spijt me . "

Toen , in een lange huivering die mij van ontroering bloedloos deed verstijven , heb ik hen herkend en beseft hoe groot de zegen was die lag op dit land , mijn arme land , waar zij hun voetstappen hadden geplaat .

Ik wilde hen nakijken , nog iets zeggen misschien , maar ze waren al heel ver , en heel klein .

En zonderling , weer kon ik mij hun gelaat niet meer voor de geest halen . Het moesten gewone gezichten geweest zijn , zoals men er alle dag ziet , bij de boeren , onder de vissers , bij de herders . Gezichten die men gauw vergeet .

.....

Vanaf de waterboord naar de duinen toe waren voetstappen geprent . Straks zouden de diepe sporen een voor een door het opkomend getij vol water spoelen en uitgewist worden .....

.....

En zo komen - maar door zo weinigen herkend - telken jare , te Kerstdag , Maria en Jozef op deze aarde terug en hernieuwen steeds de blijde boodschap dat ook de armen en ongelukkigen door hen en door het kindeke dat Maria baarde , niet vergeten worden .

oooooooooooooooo

oooooooooooo

oooooooooooo

ooooooo

ooooo

ooo

o

R. VERBANCK

DE FERRARIS - KAART (1771 - 1778)

Onder onze leden zijn er reeds velen die de gelukkige bezitter zijn van een afdruk van de Ferraris-kaart , ten minste voor wat de streek Oostende - Bredene betreft .

Deze kaarten - vierdelig - kunnen voor de kleine som van 100 frank bekomen worden bij het GEMEENTEKREDIET VAN BELGIE -Centrum Pro-Civitate - te Brussel .

-Van de oorspronkelijke kaarten werden slechts drie exemplaren opgemaakt . Ze worden bewaard te Wenen , Brussel en Delft . Ieder van deze verzameling kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden (nagenoeg het huidige België) telt 275 bladen op gemiddeld formaat 1 m40 x 0,90 m . Hierbij hoort nog een verklarende tekst , in het frans opgesteld , welke in handschrift 12 delen met samen meer dan 4.000 bladzijden vormt . Deze "Mémoires " worden uitgegeven in facsimile en geleverd aan diegenen die een volledige cassette kaarten aankopen . Om deze reden heb ik gemeend goed te doen een vertaling te brengen ten behoeve van onze leden die alleen over de plaatselijke kaart beschikken . Van de gelegenheid maak ik dan gebruik om interesse op te wekken voor dit prachtwerk .

Wanneer een opdracht wordt gegeven met militaire doeleinden dan kan men steeds verzekerd zijn van een maximaal resultaat want geen kosten en moeite is dan te veel . Zo was het voorheen ook toen Filips II opdracht gaf alle steden van de Nederlanden in kaart te brengen . Het meeste werk werd hier verricht door Jacob van Deventer aan wie wij het mooie stadsplan van Oostende danken . Wij kennen dit plan uit het werk van Vlietinck over het oude Oostende waarin het werd gereproduceerd . Ook deze plans werden opgemaakt met een strategis doel en daarom mag men ze wel als zeer nauwkeurig beschouwen .

De toelichting bij de kaart van Ferraris , de " Mémoires " dus , heeft geenszins de inhoud van een beschrijvende reisgids zoals ze te dien tijde reeds bestonden , maar is er op gericht aan legereenheden alle inlichtingen te verschaffen , op strategis gebied , die bruikbaar zijn bij operaties in de betreffende gewesten : Fysis uitzicht - reliëf - hydrografie - verkeerswegen-vegetatie - bebouwing - nijverheden , enz. Verder nog de bevooradingsmogelijkheden , kantonnementen , dekkingstellingen en zo meer .

Alles is minutieus afgebeeld in rijke kleurschakeringen en de "legende", gevoegd bij de kaart bevat niet minder dan 49 verwijzingen. Onnodig te zeggen dat vorsers aan deze kaart kunnen snoepen en ook voor leeken is ze meer waard dan een vluchtige blik.

Het is hier de plaats niet om te spreken over het ontstaan van de kaart zelf. Ten einde haar een derde dimensie te geven wil ik ze alleen nog even plaatsen bij de gekende gravures uit die tijd: van Masquelier, de Première et Seconde Vue d'Ostende en het prachtig gezicht op de Oostendse havengeul geschilderd door Solvyns en gegraveerd door Daudet. Zodoende kan men zich inbeelden hoe Oostende en de haven er toen uitzagen, ook gezien van uit Sas-Slijkens (zie illustratie in "Zoeklicht op Bredene")

Vanuit dit decor kunnen we vertrekken naar het Oostende en Bredene uit de jaren 1770.

o
o o

Ik wil geen begane paden betreden en u een beschrijving geven van het Bredene uit de 18^e eeuw. Dit heeft Raoul Eeckhout reeds uitstekend gedaan in zijn "Zoeklicht" (Hoofdstuk: Een Greep historische Geografie). De kaart van Ferraris kan echter de waarde van deze beschrijving in het licht stellen en het omgekeerde is ook hier waar. Ik wil alleen uw gids zijn voor een zoektocht op de kaart zelf.

Bekijken we eerst vluchtig Oostende en let er even op hoe klein het werkelijke grondgebied van de stad is.

Elke gemeente draagt een nummer in het rood - Bredene heeft N° 7, Mariakerke N° 5 en Stene N° 9. Elk gehucht of alleenstaand huis op het grondgebied van deze gemeenten draagt het zelfde nummer. En wat stellen we hierbij vast? Oostende bezit geen eigen nummer en heeft omzeggens geen gebouwen welke buiten de vestingmuren gelegen zijn. De overzijde van de Torhoutse steenweg, waar nu "Klein Parijs" is, draagt reeds het nummer 5 van Mariakerke evenals de herberg "Den laetsten Stuyver" (uiteinde van de Stuijverstraat). De zuidzijde van de Leffingestraat draagt n° 9 (Stene) en we vinden n° 7 (Bredene) aan de ene zijde van de Gistelse steenweg, aan de huidige Meiboom.

Sedert de tijd wanneer van Oostende een maquette werd gemaakt (rond 1700) , uitstekend beschreven en gekommentarieërd door Daniël Farazijn (Belgische Steden in Reliëf - Pro Civitate) zijn een paar veranderingen gebeurd en wel kort voor het opmaken van de Ferraris-kaart .

De eerste vlotdok is er sedert 1776 . De eerste oesterputten op het Hazegras (eerste moderne uitbreiding van de stad) zijn in werking sinds 1766 . Op de zeedijk werd de vuurtoren gebouwd (1772) . Ook de Torhoutse steenweg werd voltooid in 1766 .

Tot zover Oostende en nu over naar Bredene .

Let vooraf op het gebied dat deze gemeente verloren heeft tussen de Gistelse kassei en de Gouwelozekreek waarvan de bedding loopt vanaf de oesterput op het Hazegras tot Stene-dorp waar ze verbinding maakt met de Steense dijk .

De Gouweloze-kreek ziet er machtig uit in verhouding tot het omliggende (145 vaam breed bij hoogwater - 280 meter) en ze is de feitelijke voortzetting van de Oostendse havengeul . Bij springtij en volle maan overstroomde ze de huidige Snaaskerkepolder en Keignaardpolder . Het hoofdgedeelte van de kreek ligt volledig op Bredens grondgebied .

Ten einde niet van de hak op de tak te springen zullen we de verschillende gedeelten van Bredene afzonderlijk behandelen .

We zijn vertrokken uit Oostende met de pont of veerboot naar Lissemares. We zien dat de aankomst aldaar geschiedt op een gedeelte strand en dat de weg over een dijkje zich splitst: enerzijds naar de duinenweg die we wel de Driftweg kunnen noemen terwijl een tweede dijkje de richting neemt van de Mosselhoek. In ons Heem in het dorp hangt de reproductie van een gravure uit 1781 : " Oostende gezien vanaf het Sas " door K.G.Guttenberg. (Twee originelen zijn in bezit van ons medelid , de Hr.Halewyck) Hierop ziet men het volk dat druk over het dijkje van en naar de overzet trekt .

Via een houten brugje over de Pamelkreek komt men aan de Mosselhoek waar als richtpunt de herberg " Den soeten Inval " aangetekend staat . Lange tijd werden gekende herbergen gebruikt als richtpunt op de kaarten , zoals hier " De leste Stuyver " en ook te Bredene , niet ver van de huidige Campings : " Den droogen Opganck " . Kort voor 1914 vonden we op de regionale kaarten , langs de Kapellestraat : Estaminet La Balance .

We merken eveneens dat Lissemoeres niet zeer bevolkt is .
Over de hofsteden spreken we afzonderlijk .

Tegenover de Mosselhoek vinden we scherp afgetekend het
" Kraaiennest " (illustratie in " Zoeklicht ") . Heel duidelijk
en nauwkeurig zijn de forten Sint Philippe en Slyckens afgebeeld
maar jammerlijk genoeg werden hier de namen omgewisseld .

Tegenover de sluizen vinden we twee korenmolens die tot
heden niet konden geïdentificeerd worden . In het Gouverneur-
polderken treffen we de belangrijke houtzaagmolens aan langs
het Legillonkanaal . De overige houtzaagmolens vinden we vlakbij ,
langs de Brugse vaart .

Dat is zowat alles voor wat de linkerzijde van het kanaal
betreft .

Langs de duinenweg , vanaf de Groenendijk tot aan de
Duinenstraat zijn enkele grote hofsteden gelegen , ook langs de
Noordkant . Deze zijn allen verdwenen of herbouwd . Ook blijkt
het huizeken van Pier Cloet reeds op de kaart te zijn aangetekend .
Het werd afgebroken in 1914 wegens de aanleg van een spoorbaan
maar werd achteraf heropgericht .

Van Bredene -Duinen is nog geen spoor en ook verder is
de bevolking langs de Campingzijde eerder dun gezaaid .

Langs de duinenstraat , meer naar het dorp toe , zijn wel
enkele huizekens te bespeuren en we denken dat sommige van deze
nog bestaan .

Bredene -Dorp is afgebeeld op zijn kleinst en we zien
enkel de kerk en de nu voor vijftig pro-cent afgebroken dorps-
kern , evenals de molen tegenover het pad dat de latere Molen-
straat zou worden .

Het Duinenkapelletje is heel klein afgebeeld maar draagt
geen bijzondere vermelding . Het is omringd met een haag juist
bij een houten brugje waar de landweg eindigt en en een gewone
kerkewegel begint .

Voor de rest bestaat Bredene alleen uit hofsteden waarvan
slechts weinigen verdwenen zijn . We noemen eerst deze laatsten :

Bij de dijk van Lissemoeres : Het hof ter Schelle
Op het Sas : Derudder (Nu Rijksmiddelbare school)
Bij de duinen : Wanne Lauwers .

De nu nog bestaande :

- Ryckewaershof (Van den Broecke)
- Defever
- We Benthein
- C.Zwaenepoel
- De Vicogne
- Depoorter
- Nyssen
- Georges Colpaert
- Dobbelaere
- Jacobinessen (N. Zwaenepoel)
- Raepersburg (Vandenberghe)
- Georges Ingelbrecht
- Priorijhoeve (Demuyt)
- Colpaert
- Minne
- Gaston Zwaenepoel
- Trojanehof (Kerckhof)
- Huys Sylvain
- Cyriel Rommelaere (?)

We missen op de kaart wel een en ander : Gaarne hadden we de plaats gezien waar de wip stond want tot 1786 moet het Schuttersgild Sint- Sebastiaan nog bestaan hebben . De Ferraris-kaart voorziet hiet normaal in . We vinden b.v. een wip bij Zandvoorde (lang streepje)

Ook de vertakking van de Swinne -Ruie die in de richting van de Duinenstraat vloeit hadden we graag gezien op deze mooie en nauwkeurige kaart .

Hierna volgt de vertaling van de " Mémoires " bij de Ferrariskaart voor ons gewest .

R. VERBANCK

Vaan = 205 voet
 France vaan : 1 n. 949
 Amsterdamsche : 1 n. 898
 Rijnlandse : 1 n. 88

" MEMOIRES " bij de Ferraris- kaart

===== Vertaling =====

Na een historische schets van de stad Oostende en van Oudenburg vervolgt de opsteller aldus :

" Er is paalwerk ten noorden van de stad Oostende om de zeegolven te breken .

Het grondgebied van dit blad , zo men de dijken en duinen niet in aanmerking neemt is zeer vlak maar een hoeveelheid bomenrijen waarmee het bedekt is , alsook de vele beken, kanalen en afwateringsgrachten die het veelvuldig doorsnijden benemen zodanig het zicht dat de vlakten waarvoor men komt te staan weinig uitgestrekt zijn .

Zijn hoogste dijken bevinden zich ten Noorden van de dorpen Snaeskerke en Zandvoorde , onder de naam Zandvoordedijk en Oorslaenschen dijk en zijn Twee vadem verheven boven de bodem en hebben een breedte van vijf vadem aan de top .

De hellingen aan de noordkant zijn tamelijk schuin maar zo steil aan de zuidkant dat men ze niet te voet kan bestijgen.

De duinen die de zee afboorden zijn 6 tot 9 vaam hoog . Het is dus onmogelijk , volgens hetgene wat we beschreven hebben , het land te doorkruisen tenzij langs de openbare wegen want buiten de hagen, beken en kanalen die een hindernis vormen moet men rekening houden met de overstroming waaraan een deel van het terrein is blootgesteld .

De bewoners van deze gewesten leven vrij breed , zowel door de opbrengst van de velden als door de aanzienlijke winst welke de veestapel oplevert . Ze zijn ten ander bevoordeeld door de zee en de kanalen die het vervoer van alle goederen vergemakkelijken .

De bodem , gedeeltelijk vet en gedeeltelijk zandachtig is ook uitstekend geschikt voor landbouwgrond . Wat de bomengroei betreft , de minieme hoeveelheid welke men jaarlijks kapt , verplicht tot het branden van steenkool welke men uit andere gewesten betreft .

Vaam = zes voet

Franse vaam : I m.949

Amsterdamse : I m.698

Rijnlandse : I m.88

De wegen zijn er alleen slecht in de winter en bij regenweer. De oogst bestaat uit tarwe , gerst , bonen , aardappelen in overvloed maar er is weinig rogge en haver .

De bossen die meestal gemengd zijn met middel en laag kreupelhout geven veel eik en beuk maar weinig andere boomsoorten . Van alle weiden op dit blad zijn er enige die goed hooi geven maar deze welke door zeewater overspoeld worden dienen alleen tot het grazen van de beesten die er dag en nacht op verblijven . Wat de heide betreft is de bodem er zeer droog en ze is vatbaar voor cultuur .

Het kanaal van Oostende naar Brugge die zijn intrede doet in het zuid-oosten van het zelfde blad en uitmondt in de haven van Oostende is 30 tot 34 vaam breed en 26 voet diep . De bedding is zandachtig , de oevers zijn op horizonhoogte , loodrecht op het water . Het staat bijna altijd vol maar overstromt nooit. Men kan het oversteken met een ponton op de plaats genaamd POMPE-MEULEN , ten oosten en ten zuiden van de stad Oostende .

.....

(Beschrijving van het kanaal van Nieuwpoort)

.....

De zeehaven van Oostende heeft een breedte van 50 tot 70 vaam voor een diepte van 30 tot 31 voet bij hoog water en 16 bij laag water .

De NOORDEEDE (Noorthée) die in het noord-oosten van dit blad verschijnt, uitmondt in het kanaal Oostende - Brugge boven het fort van Slyckens , is 4 tot 5 vaam breed met een waterdiepte van 7 tot 8 voet , maar daar waar hij getekend is met dubbele lijnen is de bovenbreedte 15 vaam en op de bodem 8 voor 4 diepte. De boorden zijn zeer hellend naar het water , hij stroomt nooit uit zijn bedding die zandachtig is. Het wordt overschreden naar het oosten toe over twee gemetselde bruggen waarvan een de naam draagt van BLAUWE SLUYSE omdat er zich een sluis onder bevindt. Er zijn ook nog twee houten bruggen , dicht bij zijn samenvloeiing met het kanaal Oostende-Brugge . Deze welke zich bevindt bij de uitmonding ten noorden van het fort van Slyckens is ook boven een sluis gelegen .

.....

.....

(Beschrijving van De Waerevaart)

.....

.....

.....

.....

.....

De Kreke of Gouweloose die een watergang is gevormd door de zee heeft een breedte van 145 vaam bij hoog water en 50 tot 75 bij laag water . Haar grootste diepte is 20 tot 22 voet , de kleinste diepte 8 tot 9 .

.....
 (Beschrijving van het Groot - Geleed)
 .....

De beek Zwinne die ontspringt bij de duinen , in het Noord-oosten en links van het dorp Bredene voorbij vloeit om uit te monden in de Noordeede heeft een breedte van 8 voet en een diepte van 4 voet , waarvan een halve voet water .

Zij vloeit over een zandige bedding en overstroomt nooit. Ze wordt overgestoken door middel van drie bruggen in metselwerk.

Tussen de dijken en de zuidzijde van het blad bevinden zich kleine kanaaltjes dienende tot afwatering van de weiden en het akkerland . Ze zijn IO tot II vaam breed met een diepte van 7 tot 8 voet en zijn moerassig van bedding .

De kleinste grachten , te zien op dit gebied , hebben een breedte van 7 tot 17 voet en 6/7 diepte . De bedding is ook moerassig, ze staan steeds vol in de winter en bij regenweer, waaruit men moet besluiten dat deze verschillende kanalen of grachten moeilijk zouden droog te leggen zijn .

OPMERKINGEN VOOR HET KAMPEREN EN DE INKWARTIERING

De verschillende stellingen voor de legerheden , op dit terrein welke paalt aan de zee en omringd is van de steden Brugge , Oostende , Nieuwpoort en Diksmuide , hebben grote voordelen geboden door de kanalen die het doorsnijden , door krekens, dijken , grachten en afwateringen evenals door de hagen en kleine boschagiën in de nabijheid van Oudenburg .

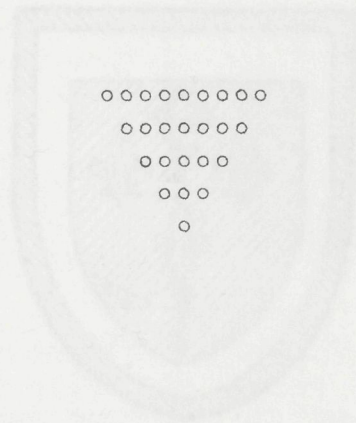
De meest meldenswaardige stellingen zijn :

- 1° Tussen Slype en het gehucht Doornhoeck tegen de Waerevaart.
- 2° Vanaf het gehucht genaamd Reddinetstrate door de velden van Oudenburg of Westkerke tot de linkerover van het kanaal van Brugge .
- 3° Op de vlakten van Bredene en Klemskerke door zich in de rug te dekken door de kanalen van Brugge en de Noord-ede of zich met een vleugel steunen op deze kanalen en met de andere op de duinen en de zee .
- 4° Op het grondgebied van Leffinge , Wilskerke en Mariakerke : zich dekken door het kanaal van Nieuwpoort tenzij men er zich op steunt met één vleugel terwijl de andere uitloopt bij de duinen en zeedijken .

De ruitery vindt op deze terreinen ruime vlakten genoeg om te evolueren maar moet ervoor oppassen zich te wagen in de slijkerige en waterige ondiepten en de zijnetten van grachten en afwateringen . Anderszijds zijn er aldaar veel plaatsen die vatbaar zijn voor overstroming bij springtij en regenperiode.

De kampementen moeten dus alleen de beboude gronden bezetten evenals de weiden die hoog genoeg gelegen zijn om geen overstroming te vrezen .

In al deze omstandigheden waarbij alleen een tekort kan zijn aan hout en drinkbaar water kunnen de troepen geen nood hebben aan proviand gezien de nabijheid van verschillende steden die geschikt zijn als opslagplaats en het gemak waarmee munitiekonvoien kunnen toekomen te water of langs de steenwegen.

Parochie

Sint - Riquiers

.....
.....

FONDATIEN AAN DE KERCKE VAN

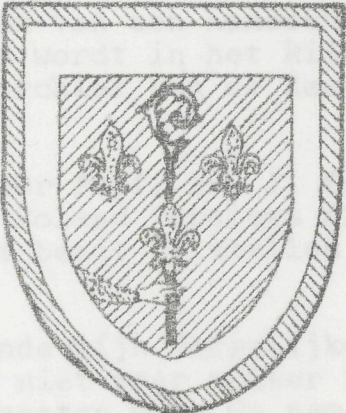
BREDENE

.....
.....

Kerkrekeningen

Dit is een lijst van fondatiën (newijge stichtingen en jaargetijden) die gesticht werden in de parochiekerk van Bredene.

Het is een overde
bladzijden welke bewaard
maakt deel uit van het
1-ste reeks, n° 5827

1875, behelzende 21
archieff in Gent en
van Vlaanderen.

Een afdruk werd
gemaakt van ons medelij
verzocht de tekst in het
Cuere.

stins welwillend over-
e ons op zijn beurt
van alle leden van Ter

Voor de familiestude
groot belang, mogelijk
dan zeker in andere gemeenten
fondatiën, nog voortleven.

de dokumenten van zeer
in Bredene zelf; maar
vermeld in de

Nu nog worden te
breerd " voor alle oude

Parochie

Sint ← Riquiers

.....
.....

oooooooooooo
oooooooooooooooo

F O N D A T I E N   A A N   D E   K E R C K E   V A N

B R E E D E N E

oooooooooooo
oooooooooooo

Dit is een lijst van fondatiën (eeuwige stichtingen en jaargetijden) die gesticht werden in de parochiekerk van Bredene.

Het is een overdruk van een handschrift , behelzende 22 bladzijden welke bewaard wordt in het Rijksarchief te Gent en maakt deel uit van het archief van de Raad van Vlaanderen , I-ste reeks , n° 5927 .

Een afdruk werd door Prof. Dr. J. Buntinx welwillend overgemaakt aan ons medelid Roland Versluys die ons op zijn beurt verzocht de tekst in het bezit te stellen van alle leden van Ter Cuere .

Voor de familiekunde zijn dergelijke dokumenten van zeer groot belang , mogelijk niet meer zozeer in Bredene zelf , maar dan zeker in andere gemeenten waar de namen , vermeld in de fondatiën , nog voortleven .

Nu nog worden te Bredene jaarlijks een paar missen gecelebreerd " voor alle oude fondatiën " .

oooooooooooo
oooooooooooo

111

Fondatie aen de kerke van Breedere de H. sacraments Misse.

i- De H. sacraments misse, die gesongen wort op ieder donderdag van 't jaer be-
neven 't octave van 't venerabel, is gefondeert aen de kerke: waer den tyt
wanner dese misse, juist is gefondeert, is hier onbekent; want wy en hebben hier
geen ander beethogen als eenigh dubbel van kerke rekeningen, en van dat
id onte kerke noch min woortken als vecke andere, om dat weynighe kerken
aen so veel trambel hebben onderwerpen geweest als de onte om haer
naby gelegenheit by de stad of onde. want zelf wal hier het jaer 1580
enen gereformeerden minister, als slykt ont eenen onden dubel van kke reke-
ningen van het jaer 1540.

In eenen onden dubel van de kke rekeninge, bevindende in 't Archyven van de
kerke, van de rekeninge der kke goederen, gedaent het jaer 1582 den 30 januor
over den jaere 1580 in audite van 2 heeren commissarissen tot beledigen
geestelike goederen in 't quartier van Brugge en lande van den vryen word ge-
sproken van diverse landen; waer van aldaer eenen besonderen outfank
gespelt word voor den H. sacraments dien H.

Van dese fondatie word dan nuiderhand gesproken in eenen dubel van kke
rekeninge van de jaeren 1621 en 1622, gedaen ter audite van den heer landvoeden
ter presentie van pastoor, hoofman &c. staet dat de kerke en d'elk meeste
de by auwort hebben toegestaan aen den pastoor over dese fondatie of pond gr
en so staet 't jaer voor eene wekelijckhe H. sacraments misse, en aldaer staet
by apostille geordonneert van overte brengen notitie van dese fondatie,
en wat de kerke daer vooren profyteeft.

De goederen van dese fondatie sijn actueeljk vermengelt en onverdeelt met de andere
goederen van de kerke, en altes onbekent.

FONDATIËN AEN DE KERCKE VAN BREEDENE

DE H. SACRAMENTSMISSE

oooooooooooooooooooo

I - De H. Sacramentsmisse , die gesongen werd op ieder donderdag van 't jaer benevens de octave van 't venerabel , is gefondeert aen de kerke : maer den tijdt wanneer dese misse juist is gefondeert , is hier onbekent ; want wij en hebben hier geen ander bethoogen als eenighe doubels van kerkerekeningen , en van dese is onse kerke noch min voorsien als vele andere , omdat weynighe kerken aen soo veel troubels hebben onderworpen geweest als de onse , om haer nabijgelegentheydt bij de stadt Ostende , want zelfs was hier het jaer 1580 eenen gereformeerden minister , als blijkt uyt eenen dubel van kke. rekeninge van het jaer 1580 .

In eenen ouden dubel van de kke. rekeninge berustende in d'Archijven van dese kerke , van de rekeninghe der kke. goederen gedaen in het jaer 1582 den 30 januari over den jaere 1580 in auditie van 2 heeren commissarissen tot beleede van geestelijke goederen in 't quartier van Brugge en lande van den vryen word gesproken van diversche landen waer aldaer eenen besonderen ontfaenk gestelt word voor den H. Sacraments Dienst .

Van dese fondatie word dan naederhand gesproken in eenen dubel van kke. rekeninge van de jaeren 1621 en 1622 gedaen ter auditie van den heer landdeken ter presentie van pastor , Hoofman Ce. ; staet dat de kerk en dischmeesters Ce. bij accoort hebben toegestaen aen den pastor over dese fondatie 4 pond gr. en 10 schell 's jaers voor eene wekelijksche gesongen H. Sacramentsmisse , en aldaer staet bij Apostille geordonneert van over te brengen notitie van dese fondatie en wat de kercke daer vooren profyteert.

De goederen van dese fondatie zijn actueeljk vermengelt, en onverdeelt met de andere goederen van de kerke, en alsoo onbekent.

Over dese fondatie is uyt de revenuën van de kerke t'sedert het jaer 1621 tot 1647 's jaers aen den pastor betaelt over het singen van de H. Sacramentsmisse tot 4 pond 10 schell gr aen den Coster in proportie . t'Sedert het jaer 1647 tot op heden 1772 word aen den pastor jaerlijckx gegeven 5 pond en 4 schellingen gr misschien om dat die misse niet alleenlijk ieder donderdag van 't jaer , maer oock g'heel d'octave van

't venerabel word gesongen. Aen den Coster word betaelt tot vier stuyvers van ieder Misse .

Over de goederen van dese fondatie word tegenwoordig rekeninge gedaen als begrepen in de reste der goederen van de kerke en de betalinghe van 't last , 't welk de kerke over dese fondatie heeft, word verantwoord in alle kerkerekeninghen , die nu t'zedert vele jaeren geschieden ter auditie van den heer Landdeken gedeputeert door sijn doorl Hoogweerd van Brugge , en van de heeren gedeputeerden van 't collegie 's landts van den vrijen , ter presentie van pastor , hoofman Ce.

Over dese fondatie is te vooren rekeninge gedaen ter auditie van den heer landdeken of anderen gedeputeerden door sijne Hooghw ter presentie van pastor , Hoofman Ce. Wij en hebben geen ander bescheeden van dese fondatie als eenighe doubels van kerkerekeninghen .

JAERGETIJDJE VAN ANTHONE GHOOSSENS

den 2I Mart.

2 - Ghefondeert aen de kerke omtrent het jaer I637 omdat in eene visitatie van den heer Landdeken gedaen het jaer I639 en I640 het nieuw genoemt word , omdat de voorder oude jaergetijden door 't vergaen van pampieren verduystert zijn .

Van dese fondatie werd eerst gesproken in eenen dubbel van de kerkerokeninghen van de jaeren I939 en I640 gedaen ter auditie van den heer landdeken , en alwaer selst geannoteert is dat de kerke belast is met te doen singen een jaergetijde met commendatien voor Anthone ghoossens , waer over den pastor profijteert 30 stuyvers en den Coster IO stuyvers .

De goederen voortskomende van dese fondatie worden niet gespecificeert , en vervolgen en zijn niet onderscheyden van de andere goederen der kerke . Over dese fondatie word aen den pastor betaelt uyt de revenuën van de kerke 30 stuyvers, aen den Coster IO stuyvers , over den dienst in 't voorseyde jaergetijde . Daer word tegenwoordig rekeninge gedaen over de goederen van dese fondatie als begrepen in de reste der goederen van de kerke , en de betalinge van het last word verantwoord in alle kerkerekeninghen die nu geschieden voor de gewoonelijke heeren auditeurs der kke rekeninghen den heer Landdeken Ce. en de heeren gedeputeerden van 't collegie 's landts van den vryen . Daer is van haer begin rekeninghe van gedaen ter auditie van eenen heer gedeputeerden van syne hooghw ter presentie van pastor Hoofman Ce. Wy en hebben over dese fondatie geen ander bescheeden als eenighe doubels van kerkerekeninghen.

JAERGETYDE VAN STEVEN DEROO

op den 22 december

3 - Ghefondeert aen de kerke omtrent het jaer I637 of I638 , want in eene beschryvinge van visitatie van den heer landdeken van 't jaer I639 word het nieuw genoemt .

Van dese fondatie word eerst gesproken in eenen dubbel der kerkerekeninghe berustende in d'archyven van de kerke en behel-sende de rekeninghe van de jaeren I639 en I6'o gedaen ter auditie van den heer landdeken van 't district, en alwaer geannoteert folio 24 dat de kerke belast is met te doen singen een jaerge-tyde met commendatien voor steven Deroo , waer voor de pastor profyteert 30 stuyvers , en den Coster IO stuyvers begrepen het klockluyden .

De goederen van dese fondatie en worden niet gespecifieert en zyn overdeelt met de reste der goederen van de kerke, en alsoo onbekent .

Uyt de revenuen van de kerke word over dese fondatie aen den pastor betaelt 30 stuyvers , en aen den Coster IO stuyvers begrepen het klockluyden .

Over dese fondatie word rekeninghe gedaen als van de immedia-telyk vooren staende. Daer is van haer begin rekeinghe van gedaen voor eenen heer gedeputeert door syne doorl. hoogweerd ter presentie van pastor , hoofman Ce.

Wy en hebben van dese fondatie geen ander notitie als door eenighe dubbels van kerckerekeninghen .

HET JAERGETYDE VAN JACOB BOUTS

op den I3 maerte

4 - Ghefondeert aen de kerke , dit jaergetyde staet bekend in den dubbel der kke rekeninghe van de jaeren I657 , I658 en I659 et postea . De kerke is door dese fondatie belast met jaerlykx doen singhen een misse met commendatien voor de ziel van Jacques Bouts waerover den pastor profyteert 30 stuyvers en den koster IO stuyvers begrepen het klockluyden.

De goederen, de welke de kerke over dese fondatie heeft geprofyteert en worden in geen dubbels van kerke rekeninghen gespecifieert , en vervolgens zyn onbekent .

Daer word over dese fondatie rekeninghe gedaen , als van de immediatelyk bovenstaende .

Daer is van haer begin rekeninghe van gedaen ter auditie van den heer landdeken of anderen heer gedeputeerden van syne doorl. hoogheerdegheyt . Wy en hebben hier geen ander kennis van dese fondatie als door eenighe doubels van kerckerekeninghen .

JAERGETYDE VAN MAY SNICX , ALIAS WEYNS

den 16 octob

5 - Ghefondeert aen de kerke door de voorseyde Mary Snicx , die by testament gedaen gemaect op den 6 october 1646 , als in den dubel der kerkerekeninghe van de jaeren 1646 en 1647 , heeft gelaeten aen de kerke de weerde van een gemeet landts ventewys , met last van jaerlyks te doen exonereren een gesongen zielmisse met commendatien waer over de pastor profyteert 30 stuyvers en de Coster begrepen het klockklyden 10 stuyvers.

De goederen van dese fondatie zyn nu onbekent , en onverdeelt met de reste der kerckegoederen .

Uyt de revenuën van de kerke word over dese fondatie voldaen aen den pastor en Coster voor het singhen van het voorseyde jaergetyde en de betaelinghe van dit last der kerke word verantwoord in alle kerkerekeninghen die nu geschieden ter auditie van den heer Landdeken gedeputeert door syn hoogheerdegheyt en van de heeren gedeputeerden van 't collegie 's landts van den vryen . In haer begin is er rekeninghe van gedaen ter auditie van eenen heer gedeputeerden van syne doorl. Hoogheerdegheyt ter presentie van pastor, hoofman Ec. Wy en hebben geen ander bescheeden van dese fondatie als eenighe doubels van kerkerekening .

HET JAERGETYDE VAN BARBARA ROELS

op den 4 Novemb

6 - Ghefondeert aen de kerke . Van dese fondatie word mentie gemaect in den dubel der kerkerekeninghe van de jaeren 1665 en 1666 fol. 41 en daer naer in ander doubels door dese fondatie is de kerke belast met jaerlyckx te doen singen een jaergetyde met commendatien voor de ziel van Barbara Roels waer over den pastor profyteert tot 30 stuyvers en den Coster 10 stuyvers .

De goederen over dese fondatie aen de kerke gejont zyn onbekent , als niet staende gespecificieert in de doubels der kerkerekeninghen , in welke van dese fondatie word gesproken.

Daer is over dese fondatie van haer begin rekeninge gedaen als van de immediatelyk boven staende , en wij en hebben van dese fondatie ook geen ander bewysen als eenighe doubels van kerke rekeninghen en de traditie .

HET JAERGETYDE VAN MATTHEUS RYS

den 24 mart

7 - Gefondeert aen de kerke . Van dit jaergetyde word gesproken in den dubel der kke rekeninge van de jaeren 1676, 1677 , en 1678 en in de doubels van de volgende jaeren. Maer het is hier onbekent op wat tydt juist dit jaergetyde is gefondeert omdat eenighe doubels van rekeninge der kerke ontbreken.

De kerke is door dese fondatie belast met jaerlycks te doen singhen een jaergetyde met commendatien tot laevenisse van de ziele van Mattheus Rys , waer over den pastor profyteert 30 stuyvers en den Coster 10 stuyvers .

De goederen van dese fondatie en worden in geene doubels van kke rekeninghen gespecificeert . Daer is over dese fondatie rekeninghe gedaen en word noch gedaen als van de immediatelyk voorenstaende .

Wy en hebben hier tegenwoordig geen ander kennisse van dese fondatie als door eenighe doubels van de kerkerekeninghen .

FONDATIE VAN CORNELIS OTSENS F-us CORNELIS

8 - Gefondeert aen de kerke door Cornelis Otsens sone van Cornelis by testament omtrent het jaer 1684 .

Sy is gefondeert om te doen exonereren 2 jaergetyden met lauden en Commendatien : een voor de ziel van synen vader Cornelis op de 17 october en een voor de ziel van syne moeder Mary Jacobs op den 6 junius .

Den fondateur Cornelis Otsens , hebbende eene rente van 6 pond gr. courant 's jaers beset op eene herberge gelegen in het dorp van Breedene heeft hy van dese 6 pond gr. 's jaers gejoint 2 pond gr. cou. 's jaers aen de Ghilde van St. Sebastiaen met last van op synen sterfdag te doen singhen een jaergetyde met lauden en commendatien , item aen den Disch 2 pond gr. , als Nro 5 van den Disch word verhaelt. Voorder fondeert hy by testament 2 jaergetyden met lauden en commendatien gevende voor elk 5 guld , sonder in syn testament te specificereen waer uyt die penninghen moeten bekomen worden, byvoegende dat die jaergetyden moeten gedaen worden in de kerke van Breedene.

In den doubel der kerkerekeninge van de jaeren 1683 en 1684 folio 29 word door de heeren auditeurs per Apostille geordonneert voor dese by testamente gestatueerde somme te doen 2 kleine jaergetyden , waer over de vrienden niet en hebben willen staen , nemaer hebben zelf gesorgt voor de jaergetyden , als in den doubel der kke rekeninghe van de jaeren 1685 en 1686 fol. 18 verso .

Daer is door de erfgenamen van wylent Cornelis Otsens saligher memorie aen de kerke opgeleydt tot 40 pond gr. wiss. tot exonereren de 2 jaergetyden, als in den doubel der kke rekeninghe van de jaeren 1738 en 1739 en in de rekeninge van het jaer 1740 folio 71 verso is by Apostille geordonneert dese 40 pond gr wiss met noch 10 ponden gr wiss uyt de revenuën van de kke aen te leggen . Vervolgens is dese somme met noch 10 pond gr wiss uyt de revenuën van de kerke den 9 jun. 1745 aengeleyt tot laste van den lande van den vryen croyserende ter advenante van den pennink 25 , als blykt uyt den doubel der kerkerekeninge van de jaeren 1742 en 1743 folio 69.

Van het begin dat dese fondatie is beset aen de kerke is daer rekeinge over gedaen en word noch gedaen voor de gewoonelyke heeren auditeurs de kerkerekeninge , den heer landdeken en de heeren gedeputeerden van 't Collegie 's landts van den vryen .

Den beset brief en is hier niet te vinden en wy en hebben geen ander bethoogen van dese fondatie als de doubels der kerke-rekeninghen .

FONDATIE VAN GABRIEL NIEUWMUNSTERS

9 - Aen de kerke gefondeert by legaet door Gabriël Nieuwmunsters in de maent mey 1706. Sy is gesticht om te doen exonereren een gesongen jaergetyde met lauden en commendatiën tot laevenisse van syne testateurs ziel .

Gabriël Nieuwmunsters heeft gejont en gelegateert 68 pond gr wiss. voor dese kerke,disch , en O.L. vrouwe Ghilde , te weten aen de kerke 32 pond gr. wiss. , aen den disch 30 pond gr wiss, en aen O.L. vrouwe Ghilde 6 pond gr. wiss, welke somme was beset op 't land van den vryen croyserende naer advenante den pennink seshien , gelyk geannoteert is in den doubel der kerkerekeninge van de jaeren 1704 en 1705 folio 16 verso en in

en in den dubbel van de rekeninge van den disch van de jaeren 1708 en 1709 folio I3 is geannoteert dat d'obligatie van de besetting is geschiedt in permissie wiss. nochtans de verloopen vallende in Novemb. 1712 et postea maer en sullen betaelt worden in courant .

Daerna is de vente gereduceert op den penninck 25 en alsoo is sy noch dit jaer 1772.

Uyt de revenuën van dese fondatie word aen den pastor betaelt 3 guld, en aen den Coster en klockluyder t'samen 29 stuyvers , het surplus van de revenuën is ten profyte van de kerke.

Daer is van haer begin rekeninghe van gedaen en word noch gedaen voor de heeren auditeurs der kerkerekeninghen , den heer gedeputeerden door syne hooghweerdigheydt en de heeren gedeputeerden van 't collegie 's landts van den vryen .

De beset brieven zyn hier onbekent, en wy en hebben geen ander notitie van dese fondatie als door eenighe dubbels van kerkerekeninghen .

FONDATIE VAN HEER ENDE MEESTER IGNATIUS DELAETERE

het jaergetyde den 26 septemb

IO - Aen de kerke gefondeert door heer ende meester Ignatius Delaetere in syn leven pastor deser prochie , gefondeert omtrent het jaer 1724 .

Dese fondatie is gesticht tot het exonereren een eeuwig jaergetyde op synen sterfdag en lauden en commendatien tot laevenisse van syne fondateurs ziele .

Den fondateur heeft aen de kerke gejoint eenen Cheins van een pont gr en IO schell 's jaers voorts komende van 3 gemeet en 92 R landts gelegen in Clemskerke met last van een eeuwig jaergetyde , als in den dubbel der Kerkerekeninge van de jaeren 1728 en 1729 , en 1730 &c.

Dit land naer het expireren van den Cheyns is verpacht voor een pont en 7 schell gr den hoop 's jaers , als in den dubbel der kerke rekeninge van de jaeren 1766 en 1767 folio 53 verso en in eenighe dubbels van voorgaende rekeninghen .

Uyt haer inkommen word aen den pastor betaelt 3 guld over het jaergetyde en aen den coster 29 stuyvers begrepen het klockluyden de reste is ten profyte van de kerke . Daer is van haer begin rekeninge van gedaen en word noch gedaen voor de heeren auditeurs der kerkerekeninge , den heer landdeken als gedeputeert door syn hooghweerdigheydt en de heeren gedeputeerden van 't collegie 's landts van den vryen .De fondatiebrieven syn hier onbekent en wy hebben geen ander betoogh dan eenighe dubbels der kerkerekeninghe .

HET JAERGETYDE VAN BARBARA BOUTS OF WEL VAN JANNEKEN
SPEECKAERT

op den 6 December

II - Aen de kerke gefondeert . In den doubel der kerke rekeninghe van de jaeren I676, I677 en I678 fo. 74 verso word gesejdt dat de kerke belast is met jaerlyks te doen singhen een misse met commendatien voor Janneken Speeckaert op den 6 December , en , als blykt uyt folio 97 van den zelve doubel der kerkerekeninghe , gefondeert omtrent het jaer I674.

Dit jaergetyde met syn last annex word altyd gespecificieert tot in de rekeninghe van de jaeren I7I5, I7I6 en I7I7 inclus ; naer dese jaeren I7I6 en I7I7 tot hedendaeghs I772 en worden de jaergetyden gefondeert voor het jaer I7I7 niet meer gespecificieert in de kerkerekeninghe en op hedent in den Cathalogue van de jaergetyden , die hier in de kerke berust op den zelve dag te weten op den 6 December aengeteekent het jaergetyde van Barbara Bouts : nochtans en word in geenen van de dubbels der kerk en dischrekeninghen , die hier berusten gesproken van een jaergetyde van Barbara Bouts : misschien is door verloop van tyd den eenen naem voor den anderen gestelt.

Het is hier onbekent wat goederen over dit jaergetyde aen de kerke gejoint zyn. De kerke doet noch hedendaeghs een jaergetyde exonereren op den 6 December en betaelt hier over aen den pastor 30 stuyvers, en aen den Coster IO stuyvers begrepen het klockluyden .

Wy en hebben geen ander bescheeden van dese fondatie als eenighe dubbels van kerkerekeninghen .

HET JAERGETYDE VAN JOANNA WOUTERMANS

den 20 oust .

I2 - Aen de kerke gefondeert . Van dese fondatie word eerstmael gesproken in den doubel der kerke rekeninghe van de jaeren I726 en I727 fol. 6I verso in den voorseiden doubel der kerke rekeninghe van de jaeren I726 en I727 folio 6I word gesejt , dat de kerk over dese fondatie voor het singen van de misse met commendatien aen den paster moet betaelen tot 30 stuyvers en aen den Coster I9 stuyvers begrepen het klockluyden , en tot hedent I772 word dit jaergetyde noch altyd op de zelve manier betaelt en noch altyd gespecificieert ten regard van de Coster omdat de Coster over dit jaergetyde meer treckt als van een ander klein jaergetyde .

Maer daer en word nu niet gesejdt , of daer en is noyt in

de doubels der kerkerekeninge geseydt geweest wat goederen de kerke over dese fondatie heeft genoten .

Haer inkomen word gebruykt tot betaelen den pastor en Coster over het exonereren van het jaergetyde &c.

Daer is van haer begin rekeninge van gedaen en word noch gedaen voor de gewoonelyke heeren auditeurs der kerkerekeninghe den heer landdeken gedeputeert door syn hooghw. en de heeren gedeputeerden van 't collegie 's landts van den vryen .

Wy en hebben hier geen ander notitie van dese fondatie als door eenighe doubels van kerkerekeninghen .

HET JAERGHETYDE VAN JOOS DEGHUYN

DEN II September

I3 - Ghefondeert aen de kerke in den dubel der kerkerekeninge van de jaeren 1754 en 1755 fol. 77 word in ontfank gebrocht I6 pond gr. I3 schell. en 4 gr. courant in aflossinghe van ene rente van 8 schell en 4 gr. 's jaers beset op I gemeet I linn en 63 r. landts gelegen in Breedene , zynde tot exonereren een eeuwig jaergetyde voor Joos Deghruijn . De kerke doet noch jaerlyckx singhen een jaergetyde tot laevenisse van de ziele van Joos de Ghruyn en betaalt hier over aen den pastor 30 Stuyvers en aen den Koster met het luyden IO stuyvers .

So dat dese fondatie in haer begin heeft bestaen in eene somme van I6 pond gr I3 schell en 4 gr. courant aen de kerke gejoint met last als hier vooren .

Het is nu onbekent hoe de voorseide somme is geemployeert geweest of dat sy met een ander somme van de kerke is aengeleydt of anders .

De revenuën worden gebruykt tot exonereren het jaergetyde &c. Daer is van haer begin rekeinghe van gedaen voor de heeren auditeurs van de kerke rekeninge, den heer landdeken , en de heeren gedeputeerden van 't Collegie 's landts van den vryen , en de betaelinghe over het jaergetyde word noch op heden 1772 verantwoordt in de kerkerekeninghen .

Daer ontbreken hier alle andere bethooghen als die van de doubels der KKe rekeninge. Dit jaergetyde is eenighe jaeren voor dat het aen de kerke beset is , betaelt geweest door particuliere die het landt gebruykten op het welk de rente beset was , die moest dienen tot het exonereren het jaergetyde .

NOTA

In de doubels derkerkerekeningen van de jaeren 1710, 1711 en van eenighe jaeren te vooren tot 1717 inclus staet de kerke belast met 7 kleine jaergetyden en hier vooren gespecificeert, te weten van Jacques Bouts: van Anthone Ghoossens: van Mattheus Rys: van Mary Snicx alias Weyns: van Janneken Speeckaert: van Steven Deroo: van Barbara Roels.

Van t' zedert het jaer 1717 tot het jaer 1722 ontbreken hier alle doubels van Kerkerekeningen, en in den dubel van het jaer 1722 word geseyd dat de kerke belast is met 9 kleine jaergetyden sonder eenighe te specificeren, item in den dubel der kerkerekening van de jaeren 1725 en 1726 word het zelve geseyd en in den dubel der kerkerekening van het jaer 1727 worden van gelyken 9 kleine jaergetyden gestelt en in desen laesten dubel word boven dese 9 kleine jaergetyde die niet gespecificeert en zyn noch een gespecificeert van Joanna Woutermans waer van hier vooren is gesproken.

In de doubels der kerkerekening van de jaeren 1730 en volgende jaeren staen altyd 8 kleine jaergetyden aengeteekent dat van Joanna Woutermans nie gerekent, en vervolgens twee min als in eenighe voorgaende doubels van kerkerekeningen: misschien is hier een abuys ingeslopen om reden dat over 2 jaergetyden gefondeert door Cornelis Otsens, waer van n° 8° gesproken is, tusschen de vrienden en de kerke gedisputeert wierdt; waer van wy geen sekerheidt en hebben, amdat'er ons vele doubels van kerkerekeningen ontbreken; en dat in de doubels die hier gevonden worden alles niet wel gespecificeert en worde en daer en boven wy en hebben hier geen ander bewysen van de fondatien aen de kerke gedaen als: de doubels van de kerkerekeningen.

FONDATIEN AEN DEN DISCH GEDAEN

I - JAERGETYDE VAN THERESE VANHUELE fa. JOSEPH UXOR VAN LAUREYNS VALUAERT

den 14 jan

Aen den disch gefondeert door Franchois Valuaert stiefsone van d'overleden Therese van Huele.

De somme gelts is gegeven aen de Dischmeesters en 't last aenveerd den 7 februarius 1770.

Dese fondatie is gesticht op dat'er jaerlykx omtrent den 12 januarius een groot jaergetyde met lauden en commendatien soude gesongen worden tot laevenisse van de ziele van Theresia van Heule, welk jaergetyde moet bekostigt worden uyt de revenuën van dese fondatie, en dat het surplus van de revenuën soude zyn ter dispositie van de dischmeesters tot onderhoudt der armen dischgenoten.

Dese fondatie heeft in haer begin bestaen in eene somme van 70 pond gr. wiss. aen den disch gegeven met last van die somme behoorelyk te besetten en het jaerlyks revenu te gebruycken als vooren . Sy bestaet actuëlyk in eene jaerlycksche rente van 2 pond 16 schell gr. tot laste van den lande van den vryen met de voorseide 70 pond gr wiss gekocht den 24 mart 1770 , waer van de beset- brieven berusten in d'archyven van de kerke . .

Haer inkomen word gebruykt tot betaelen den pastor, onderpastor ,Coster en klockluyder over den dienst in het jaergetyde : die te saemen profyteren 5 guldens en 12 stuyvers, de kerke moet hebben eenen guld tot indemnisatie van wasch de armen bywonende den dienst moeten te saemen hebben voor 3 gulden broodt de reste tot profyte van den disch .

Dese fondatie is aenveerdt met consent van syne doorl. hoochweerdigheyd en van de heeren 's landts van den vryen, de besetbrieven zyn geexhibeert in de laeste kerke rekeninge den 17 junius 1771 aen de heeren auditeurs van kerke en dischrekeninge, den heer landdeken , de heeren gedeputeerden 's landts van den vryen , en aen hunnen heer raedpensionaris , en de revenuën sullen in de eerst volgende dischrekeninge verantwoordt worden. De besetbrieven berusten in d'archyven van de kerke .

FONDATIE VAN SIMOEN VAN HEULE F.us SIMOEN

Aen den disch gefondeert by testament door Simoen van Heule . De fondatie is gemaekt en aenveerdt met consent van syn Hoogweerdigheyd en van de heeren 's landts van den vryen, het jaer 1743 .

Dese fondatie is gesticht tot het exonereren ses gelesen missen tot laevenisse van testateurs ziele en dat het surplus soude zyn ten profyte van den disch . Door den testateur is by testament aen den disch gelaeten 25 pond gr wiss met last aen den executeur testamentair van hier vooren te koopen eene jaerlyksche rente waer mede de voorseide fondatie soude geexonereert worden ; voor dese somme is gekocht in het jaer 1743 eene rente van een pont gr courant 's jaers tot laste van den impost in 't quartier van den lande van de vryen croyserende ten advenante den pennink sesthies . Dese rente in capitaale somme van 16 pond gr wiss afgelegd zynde , soo is sy met noch 9 pond gr van den disch ten intreste aengeleydt op den 15 november 1765 , en daer vooren bekomen eene rente van een pont gr 's jaers voor de capitaale somme van 25 pond gr wiss tot laste van den lande van de vryen .

D'originele besetbrieven van dese laeste vente berusten in d'arcyven van de kerke .

Uyt haer inkommen word betaelt aen den priester celebrant over ieder misse 10 stuyvers , en aen den Coster van ieder misse 2 stuyvers , 't welk komt voor de ses missen te saemen 12 schell gr, het restant is ten profyte van den disch .

Daer is van haer begin rekeninghe van gedaen en word noch gedaen voor d'heeren auditeurs der rekeninghe van kerk en Disch , den heer landdeken van 't district, en de heeren gedeputeerden 's landts van den vryen .

FONDATIE VAN HEER ENDE MEESTER EUSTACHIUS f. MICHIELS
IN SYN LEVEN PASTOR DESER PROCHIE

I5 oct het jaer 9

3 - Aen den Disch by testament gefondeert door Eustachius Franciscus Michiels in synen tyde pastor deser prochie . Ghesticht en gelaeten by testament overlydende den 15 october 1754 .

Sy is gesticht op dat'er jaerlyckx op den sterfdag van den fondateur (wesende den 15 october) soude gesongen worden een jaergetyde met lauden en commendatien tot vaevenisse van syne ziele , en het restant van de revenuën soude zyn ten profyte van den disch .

Dese fondatie heeft in haer beginsel bestaen in 100 ponden gr wisselgeldt met last als vooren . Sy bestaet actuëlyk in eene jaerlyksche rente van 4 pond gr courant tot laste van den lande van den vryen met de voorseyde 100 ponden gr wiss gekocht op den 16 julius 1755 .

Haer inkommen word gebruykt tot betaelen den pastor , onder-pastor , coster en klockluyder over den dienst van 't jaergetyde ; die t'saemen profyteren 5 guld en 9 stuyvers . De reste der revenuën is tot profyte van den disch .

Daer is van haer begin rekeninghe van gedaen en word noch gedaen voor de heeren auditeurs der rekeninghe van kerk en disch , den heer landdeken van 't district , en de heeren gedeputeerden 's landts van den vryen .

D'originele beset brieven van de vente berusten in d'archyven van de kerke .

FONDATIE VAN GABRIEL NIEUWMUNSTERS

(Siet ook de 9-ste fond van de kke)

4 - Aen den disch ghefondeert by legaet door Gabriël Nieuwmunsters in mey 1706 . Vandese fondatie word gesproken in den doubel der rekeninghe van den Disch van de jaeren 1704 en 1705 folio 10 verso sonder te spreken van eenig last aen dese fondatie annex .

Aldaer word gesejdt dat Gabriël Nieuwmunsters heeft gejont en gelegateert 68 pond gr wiss voor dese kerk, disch, en O.L. vrouwe Ghilde, te weten aen de kerke 32 pond gr. wiss. aen den disch 30, en aen O.L. vrouwe Ghilde 6 pond wisselgelt welke somme was beset op 't land van den vryen crouserende naer advenante van den penninck seshien. En in den dubel der rekeninge van den disch van de jaeren 1708 en 1709 folio 13 is geannoteert dat d'obligatie is geschied in permissie wiss. en de verlopen ook moeten betaelt worden in permissie wisselg. nochtans de verlopen vallende i.d in November 1712 en daer naer en sullen betaelt worden in courant. Daer naer is de rente reduceert op den penninck 25, als in den dubel der rekeninghe van de jaeren 1726 en 1727 folio 45 verso.

Haer inkomen is ter dispositie van de Dischmeesters tot onderhoudt der aerme dischgenoten.

Daer is van haer begin rekeninghe van gedaen en word noch gedaen voor de heeren auditeurs der rekeninghe van kerk en disch, den heer landdeken gedeputeert door syn hooghweerdigheydt en de heeren gedeputeerden 's'landts van den vryen.

In den dubel der rekeninghe van den disch van de jaeren 1708 en 1709 folio 13 staet dat d'originele obligatie brieven bevatten in d'archyven van 't bisdom van Brugge en dat de cotype berust in d'archyven van dese kerke nochtans en word de cotype hier tegenwoordigh niet gevonden.

Additie tot dese immediatelyk bovenstaende fondatie :

In den dubel der rekeninghe van den disch van de jaeren 1708 en 1709 folio 13 staet geannoteert dat den voorseiden Gabriël Nieuwmunsters noch gejont heeft aen den disch eene somme van 100 pond gr wiss beset op de prochie van Breedene crouserende ten advenante van den penninck 20 en vallende in November; en de revenuën worden aldaer en eenighe jaeren daer naer verantwoordt sonder dat'er gesproken word van eenigh last aen dese fondatie annex: maer naer eenighe jaeren van dese laeste gifte van 100 ponden gr. wisselgeldt gesproken te hebben en word van dese selve niet meer gemelt misschien om eenighe contestatie.

D'origineele en ook alle andere fondatiebrieven van dese laeste fondatie zyn hier onbekent, al hoe wel dat in den dubel van de rekeninghe van den disch de annis 1710 en 1711 staet dat d'originele besetbrieven berusten in d'archyven van de kerke.

FONDATIE VAN CORNELIS OTSENS Fus CORNELIS

(Siet ook de 8ste fondatie
van de kerke)

5 - Aen den disch ghefondeert door Cornelis Otsens sone van Cornelis , overlydende omtrent het jaer 1684 .

Den fondateur heeft aen den disch by testament gegeven 2 ponden gr courant 's jaers te profyteren uyt eene vente van ses pond gr courant 's jaers beset op eene herberghe gelegen in het dorp van Breedene , als geannoteert is in de 8 ste fondatie van de kerke met last van op den dagh dat tot laevenisse van syne ziele een groot jaergetyde gesongen word (het welk becostigt word door de mans Ghilde van St. Sebastiaan, gelyk hier naer geannoteert is , en gesongen word op den 20 junius) te distribueren aen de armen voor ses guldens broodt en dat de resterende ses guld zyn ter dispositie van de dischmeesters voor de arme dischgenoten , soo dat den fondateur in syn testament de dischmeesters versoect van in recognitie van dese ses guldens te willen sorgen dat de 8 ste fondatie hier vooren aen de kerke gedaen geexonereert worde . Dese vente heeft beginnen te croyseren ten profyte van den disch den 1 jul 1784 (1684 ?) als geannoteert is fol II van de rekeninge van den disch van de jaeren 1685 en 1686 .

Dese rente is gelost in November 1706, als in. dubbel van rekeninghe van de jaeren 1706 en 1707 van kerk en disch , en het capitael van 40 pond gr wisselgelt is wederom aengeleydt tot laste van de prochie van Breedene croyserende ten advenante van den penninck twintigh, als in den dubbel der rekeninge van de jaeren 1708 en 1709 geannoteert is .

Over dese fondatie word rekeninghe gedaen voor de heeren auditeurs der rekeninge van kerk en disch, den heer Landdeken van 't district, en de heeren gedeputeerden van 't collegie 's landts van den vryen .

Daer is van haer begin rekeninghe van gedaen voor de zelve heeren auditeurs .

Den originelen act testamentair is hier onbekent. Hie by Joseph van Heule berust alleenelyk de cotype van den staet van goederen van Cornelis Otsens , waer in de Cotype van 't testament begrepen is .

FONDATIEN GEDAEN AEN O.L. VROUWE GHILDE OF AUTAER

I - FONDATIE VAN GABRIEL NIEUWMUNSTERS

(siet 9-ste fondatie van de kke
en 4 de van den disch)

Aen O.L. vrouwe Ghilde gefondeert by legaeet door Gabriël Nieuwmunsters in mey 1706 met last van jaerlyks te doen celebreren eene misse tot laevenisse van syne ziele, waer over den celebrant profyteeft 2 schell gr courant , als ins den dubel der rekeninge van O.L. vrouwe ghilde van de jaeren 1704, 1705 en 1708 en 1709 .

Gabriël Nieuwmunsters heeft gejoint en gelegateert 68 pond gr wiss voor dese kerke, disch en O.L. vrouwe Ghilde , te weten aen de kerke 32 pond gr wiss, aen den disch 30, en aen O.L. vrouwe Ghilde 6 pond gr wiss , welke somme was beset op 't land van den vryen croyserende naer advenante den penninck sesthien , gelyk geannoteert is in den dubel der kerke-rekeinge van de jaeren 1704 en 1705 folio 16 verso .

En in den dubel van de rekeninge van den Disch van de jaeren 1708 en 1709 folio 13 is geannoteert dat d'obligatie van de besetting is geschied in permissie wiss, en de verlopen ook moeten betaelt worden in permissie wiss, nochtans de verlopen vallende in November 1712 en daer naer , maer en sullen betaelt worden in courant . Daer naer is de rente reduceert op den penninck vijf en twintig .

Daer is van haer begin rekeninge van gedaen en word noch gedaen voor de heeren auditeurs der rekeninge van kerk en disch , den heer land-deken en de heeren gedeputeerden 's landts van den vryen .

De fondatie ofte beset brieven zyn hier onbekent .

O.L . VRAUWE MISSE

2 - Aen O.L vrouwe Ghilde gefondeert in den dubel der rekeninge van kerk en disch van het jaer 1630 folio 13 verso word geseydt dat O.L. vrouwe Ghilde belast is met eene O.L vrouwe misse op ieder Saterdag van 't jaer . Het zelve staet ook in dubbels van rekeninge van navolgende jaeren , alwaer geannoteert is , dat den celebrant voor dese misse jaerlyks profyteeft 3 pond gr. 9 schell 4 gr. het selve staet in de navolgende dubbels van rekeninge tot in den dubel der rekeninge van de jaeren 1705 en 1706 , alwaer in den dubel der rekeninge van O.L. vrouwe ghilde folio 3 staet dat dese misse voortaan maer alle veerthien daegen moet gelesen worden volgens Apostille van de voorgaende rekeninge maer den dubel der voorgaende rekeninge en is hier niet berustende , en over dese

veerthiendaeghsche O.L. vrouwe Misse word aldaer betaelt aen den pastor celebrant I pont gr I4 schell en 8 gr.

Dese veerthien daegsche O.L. vrouwe misse word geexcuseert by Apostille van den doubel der rekeninge van O.L. vrouwe Ghilde van de jaeren 1726 en 1727 folio II tot aldies de Cappelle van O.L. vrouwe in beter staet is .So dat dese Misse niet meer gelesen word .

VYF GHEFONDEERDE O.L.V. MISSEN

3 - In den doubel der rekeninge van O.L. vrouwe Ghilde van de jaeren 1724 en 1725 folio I6 word gesejdt dat O.L. vrouwe Ghilde is belast met 5 gefondeerde gelesen missen, behalven de fondatie (waer van hier vooren Nro primo) van Gabriël Nieuwmunster die aldaer in 't particulier word verantwoordt, en daer word gesejdt dat over ieder van die missen aen den celebrant word betaelt tot I2 stuyvers, dese missen worden noch op heden 1772 geexonereert , soo dat op heden O.L. vrouwe Ghilde is belast met ses gefondeerde gelesen missen , maer voor de vyf waer van eerst gesproken word in den doubel der rekeninghe van de jaeren 1724 en 1725 en worden geen goederen gespecificeert . Misschien hebben de goederen gespecificeert geweest in voorgaende rekeninghen : maer verscheide doubels van voorgaende rekeninghen zyn hier te kort ; want onder andere en hebben wy geen doubels van rekeninghe van O.L. vrouwe Ghilde van 't sedert het jaer 1717 tot het jaer 1724 .

FONDATIE VAN CORNELIS OTSENS FILIUS CORNELIS AEN DE GHILDE VAN S. SEBASTIAEN

(Siet 5 de fondatie van den disch)

I - Aen de mans Ghild van S. Sebastiaen ghefondeert by testament door Cornelis Otsens F-us Cornelis omtrent het jaer 1684.

Den fondateur heeft by testament aen de mans ghilde van S. Sebastiaen gejoint 's jaers 2 ponden gr courant te profyteren uyt eene vente van ses ponden groot 's jaers beset op eene herberghe gelegen in het dorp van Breedene , als geannoteert is in de vyfde fondatie van den disch en in d'achtste van de kerke met last van jaerlyks in de kerke van Breedene te doen singen een jaergetyde met lauden en commendatiën op synen sterfdag (zynde den 20 jun) en dat het overigh van de 2 pond gr soude dienen voor een recreatie voor de Ghildebroeders , die in den voorseiden dienst hebben tegenwoordig geweest en geoffert hebben .

Dese rente is het jaer 1706 in november afgeleydt , als geannoteert in de kerke en dischrekeninge van de jaeren 1706 en 1707 en het Capitael van 40 pond gr wisselgeld is

wederom aen geleydt tot last van de prochie van Breedene .
 Dese somme Capitael is ontrent het jaer 1770 wederom afge-
 leydt van de prochie , en het Capitael is noch in handen
 van den ontfanger van de prochie , die aen de Ghilde noch
 betaelt den intrest alvooren .

De Ghilde heeft jaerlyckx over dese fondatie het jaergetyde
 voorseydt doen singen , en van haer begin aen den pastor
 betaelt 3 guldens aen den Coster en klockluyder t'samen 29
 stuyvers en 't sedert dat hier eenen Capellaen is , hebben
 sy daer-en -boven eenen guld betaelt aen den Capellaen .

D'originele fondatie brieven zyn hier onbekent , hier by
 Joseph Van Heule berust alleenelyk de Cotype van den staet
 van goederen van Cornelis Otsens , in den welken de Cotype
 van 't testament is begrepen .

Ons en dunckt niet dat wy moeten overleveren eenen
 Cathalogue van de beneficien hier ghefondeert : maer indien
 de heeren de zelve noodig hebben ; als het gene van onse
 kennis is nopende de beneficien , is door den pastor
 geschreven aen syne doorl. Hooghweerdigheydt .

oooooooooooo
 oooooooooo
 ooooooo
 ooooo
 ooo
 o